ΤΑ
ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΑΣ
ΑΧΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΚΙΟΥ.

ΚΑΙ ΤΟΥΔΕ ΚΤΗΤΩΡ
ΞΕΝΟΦΩΝ Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ
ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
Τύποις τῆς "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ,,
1869.

2220

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ
ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΑΣ
ΑΧΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΚΙΟΥ.

(ὑπὸ Γαβριὴλ Κρεστοβιτς)

ΚΑΙ ΤΟΥΔΕ ΚΤΗΤΩΡ
Α. ΣΙΔΕΡΙΔΗΣ
ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΡ. 2011
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΙΔΕΡΙΔΟΥ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ **Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.**

1869.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἀναγνοὺς τὰς παρὰ λογίου τινος Κ. ὑπογραφομένου τῷ συντάκτῃ τῆς ἐφημερίδος «Νεολόγου» ἀποσταλείσας, καὶ ἀσμένως παρ᾽ αὐτοῦ ἐν τῷ τῆς 9 Νοεμβρίου 1868 ὑπ᾽ ἀριθ. 433 φύλλῳ αὐτοῦ δημοσιευθείσας ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΙΝΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ, ἐσκανδαλίσθην εἰλικρινῶς δι᾽ ὅσα εὗρον ἐν αὐταῖς παρατόλμως ἐκτιθέμενα ἐναντίον τῆς ἱςορικῆς ἀληθείας, καὶ μὴ δυνάμενος μένειν ἀδιάφορος ὡς πρὸς τὴν ἐκ τούτου πηγάζουσαν ἀπάτην τοῦ δημοσίου, ἔλαβον τὸν κάλαμον, ἵνα ἐν ὀλίγοις ὑποδείξω, ἢ ὅτι εἰδὼς τὴν ἱστορίαν ὁ Κ. ἔγραψε ταῦτα πρὸς ἀπάτην, ὅπερ ἀσύγγνωστον, ἢ ὅτι, ἐὰν ἠγνόει ταύτην, ὤφειλε πρῶτον νὰ ἐκμάθῃ αὐτὴν, καὶ οὕτω νὰ προβῇ εἰς τὸ δημοσίᾳ γράφειν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ γράψας τὰς σκέψεις ταύτας Κ. καλῶς ποιῶν ἀναγνωρίζει πρῶτον, ὅτι οἱ Βούλγαροι, εἰς ὑποστήριξιν τῶν ἀπαιτήσεων αὐτῶν, προβάλλουσι τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας· ἀλλ᾽ ἵνα δῆθεν ἀποδείξῃ, ὅτι ἀδίκως κατηγοροῦσι τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ὡς σφετερισαμένην τὰ προνόμια καὶ τὸ ἀνεξάρτητον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐκείνης, βεβαιοῖ παρατόλμως, ά) ὅτι ἡ Ἐκκλησία οὔτε ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν ἐγνώρισέ ποτε, διότι οὐδέποτε καὶ ὑπ᾽ οὐδεμιᾶς Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐκυρώθη τὸ αὐτοκέφαλον καὶ ἀνεξάρτητον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αὐτῆς· καὶ β᾽) οὔτε ἐσφετερίσατο αὐτοκέφαλόν τι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης, διότι ἡ ὑπαγωγὴ αὐτῆς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐγένετο τῇ κοινῇ κλήρου τε καὶ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ταύτης δι᾽ ἀναφορᾶς αἰτήσει.

Πρὶν προβῶμεν εἰς τὴν θετικὴν ἀναίρεσιν τῶν δύο τούτων προτάσεων, ἡμεῖς παρακαλοῦμεν τὸν ἀναγνώστην ἡμῶν νὰ παρατηρήσῃ τὴν φανερὰν ἀντίφασιν τοῦ γράψαντος αὐτὰς, λέγοντος μὲν ἀφ᾽ ἑνὸς, ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξεν οὐδ᾽ ἀνεγνωρίσθη ἡ αὐτοκέφαλος ἐκείνη Ἀρχιεπισκοπὴ, βεβαιοῦντος δὲ ἀφ᾽ ἑτέρου, ὅτι ἡ ὑπαγωγὴ αὐτῆς ἐγένετο κοινῇ αἰτήσει τῆς ἐπαρχίας· διότι, ἐὰν ὄντως μὴ ὑπῆρξε, πρὸς τί ἡ ὑπαγωγή; καὶ ἐὰν ὑπῆρξε μὴ ἀνα-

γνωρισθεῖσα, πρὸς τί ἡ δικαιολόγησις, ὅτι κοινῇ τῆς ἐπαρχίας αἰτήσει ἐγένετο ἡ ὑπαγωγή; ἐὰν τέλος μὴ ἦν ἀνεξάρτητος, τί σημαίνει ἡ λέξις ὑπαγωγή; Ἐν τῷ νῷ ἄρα, ἐὰν μὴ ἐν τοῖς λόγοις τοῦ γράψαντος, ὑπάρχει ἡ πεποίθησις, ὅτι ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχριδῶν καὶ πάσης **Βουλγαρίας** ἦν καὶ ἀνεγνωρίζετο αὐτοκέφαλος καὶ ἀνεξάρτητος, θέλει δὲ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ὑπαγωγὴν αὐτῆς διὰ κοινῆς αἰτήσεως τῆς ἐπαρχίας.

Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, ἡ πρώτη πρότασις αὐτοῦ ἀποδεικνύεται οἴκοθεν ἀνυπόστατος καὶ δὲν μένει νὰ ἐξετάσωμεν ἢ τὴν δευτέραν.

Πρὸς χάριν του ὅμως, ἢ μᾶλλον χάριν τῆς καλῆς πίστεως τοῦ δημοσίου, ἡμεῖς συγκατανεύομεν ἐν τῷ Α΄ Κεφαλαίῳ τῆς πραγματείας ταύτης νὰ ἀποδείξωμεν καὶ διὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν τήν τε ὕπαρξιν τῆς αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, καὶ τὴν παρὰ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἀναγνώρισιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ **535** ἔτους μέχρι τοῦ **1767**, δηλαδὴ ἐν ὅλοις **1232** ἔτεσι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ
ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΑΣ
ΑΧΡΙΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΚΙΟΥ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῆς συστάσεως καὶ ἀναγνωρίσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν πρώτοις ἡ αὐτοκέφαλος αὐτη Ἀρχιεπισκοπὴ συνέστη ἐν ἔτει 535 ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βασιλέως Ἰουστινιανοῦ, χάριν τῆς μεγαλυνθείσης πατρίδος αὐτοῦ Πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ χάριν τοῦ ὅθεν κατήγετο ἔθνους Ἰλληρικοῦ, τοῦτ' ἔστι Σλαβικοῦ, οὐχὶ δι' ὑποβολιμαίας Νεαρᾶς, ὡς ὁ Κ. τοῦ Νεολόγου τὴν ὀνομάζει (1), ἀλλὰ δι' ἀληθοῦς καὶ γνησίας,

---

(1) Ἰδοὺ οἱ λόγοι αὐτοῦ: «Ἡ Νεαρὰ ὅμως αὕτη, ὡς ἐκ τῶν περιεχομένων
» ἐν αὐτῇ διατάξεων, ἐξελέγχεται ὑποβολιμαία· διότι δι' αὐτῆς παρέ-
» χονται τῷ Ἐπισκόπῳ Ἀχριδῶν τοιαῦτα προνόμια, καὶ τοιαύτης πολιτι-
» κῆς ἐξουσίας δικαιοδοσία, ὥστε αὕτη μονονουχὶ ὑπερβαίνει καὶ αὐτὴν τὴν
» τοῦ Πάπα πολιτικὴν ἐξουσίαν. Τίς δὲ εὐσεβὴς καὶ νουνεχὴς αὐτοκράτωρ
» ἤθελε χορηγήσῃ πρὸς ἀρχιερέα τοσαύτην ἀπόλυτον ὅλως καὶ ἀνεύθυνον
» πολιτικὴν ἐξουσίαν; καὶ τίς ἀρχιερεὺς, ἐν συναισθήσει διατελῶν τῆς θείας
» αὐτοῦ ἀποστολῆς, δὲν ἤθελεν αἰσθανθῇ φρίκην διὰ προνόμια ὅλως ἀντι-
» βαίνοντα εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ἐπαγγέλματος, καὶ δὲν ἤθελεν
» ἀποποιηθῇ ἐπιμόνως αὐτὰ, ὡς μὴ συμβιβαζόμενα τὸ παράπαν μὲ τὸ πνεῦμα
» τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ ἀποστολῆς; Χρῆσιν τοιούτων προνομίων καὶ τοσαύτης
» ἐξουσίας, ἐξασκουμένης ὑπὸ πνευματικῶν ἀρχηγῶν, εἴτε ἱεραρχῶν, ἡ ὀρθό-
» δοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία οὔτε ἐγνώρισε πώποτε, οὔτε γνωρίζει,
» οὔτε γνωρίσει ποτὲ θεμιτὴν εἰς τὸν ἱερὸν αὐτῆς διάκοσμον. Ξένη

κατακεχωρημένης μὲν ὑπ' ἀριθ. 11 ἐν τῷ β'. τόμῳ τοῦ Corpus juris civilis Romanorum Tom. II, ἀποτεινομένης δὲ πρὸς αὐτὸν τὸν πρῶτον Ἀρχιεπίσκοπον Κατελλιανίου.

Ἰδοὺ αὐτολεξεὶ ἡ ἐκ τοῦ Λατινικοῦ κειμένου μετάφρασις τῆς Νεαρᾶς ταύτης.

Ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Αὔγουστος, τῷ Μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Πρώτης Ἰουστινιανῆς.

« Πολλοῖς καὶ διαφόροις τρόποις τὴν ἡμετέραν πατρίδα αὐξάνεσθαι ἐπιθυμοῦντες, ἐν ᾗ πρῶτον ὁ Θεὸς ἔδωκεν ἡμῖν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ὃν αὐτὸς ἔπλασεν, ἐλθεῖν, καὶ περὶ τὴν ἱερατικὴν ἀρχὴν ταύτην βουλόμεθα μεγίστοις αὐξήμασιν ἐπαυξῆσαι, ὅπως ὁ τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς, πατρίδος ἡμετέρας, κατὰ καιρὸν ἱερώτατος ἐπίσκοπος οὐ μόνον Μητροπολίτης, ἀλλὰ καὶ Ἀρχιεπίσκοπος ᾖ, καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπαρχίαι ὑπὸ τὴν αὐτοῦ ὦσιν ἐξουσίαν, τουτ' ἔστι τοσοῦτον αὐτὴ ἡ Μεσόγειος Δακία, ὅσον ἡ παρόχθειος Δακία, καὶ ἡ Δευτέρα Μυσία, καὶ ἡ Δαρδανία, καὶ ἡ Πραιβαλιτάνα ἐπαρχία, καὶ ἡ δευτέρα Μακεδονία, καὶ μέρος τῆς δευτέρας ὡσαύτως Παννονίας, ἥτις ἐν Βακένσῃ ἐστὶ τῇ πόλει.

» Ἐπεὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις ἐν Σιρμίῳ ἡ ὑπαρχία ἦν συνισταμένη, κἀκεῖ ἅπαν ἦν τὸ τοῦ Ἰλλυρικοῦ μεγαλεῖον ἔν τε πολιτικοῖς καὶ ἐν ἐπισκοπικοῖς πράγμασιν, ὕστερον δὲ ἐν τοῖς τοῦ Ἀττίλα χρόνοις, τῶν μερῶν

» λοιπὸν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας χεὶρ κατειργάσθη τὴν ἐν λόγῳ Νεαράν, ἥτις καὶ τὴν ὑφὴν ἀκόμη καὶ τὴν λέξιν ἐξεταζομένη εὑρίσκεται λίαν διαφέρουσα τῶν τοιούτου εἴδους ἐγγράφων τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ. Λυπούμεθα δέ, ὅτι ἡ τοιαύτη Νεαρὰ οὐδὲν ἕτερον ἔχει, ἢ τὸ ἀξιογέλαστον καὶ ἀξιοθρήνητον συνάμα.»

Πόσα λόγια 'ς τὸν ἀέρα! Ἐκ τούτων ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ λόγιος οὗτος φίλος τοῦ «Νεολόγου», χωρίς ποτε νὰ ἴδῃ ἢ ἀναγνώσῃ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Νεαράν, ἔπλασε κατὰ φαντασίαν μίαν ἄλλην περιέχουσαν τοσαῦτα ἀλλόκοτα πολιτικῆς ἐξουσίας προνόμια, ὥστε, ὑποθέτων πλέον ἐν τῇ φαντασίᾳ του ἔνσαρκον, φρίττει μὲν αὐτὸς ἐπ' αὐτῇ, φρίκην δὲ καὶ τρόμον καὶ σκάνδαλον εὐσεβείας ἐμποιεῖ εἰς τοὺς εὐσεβεῖς ἀναγνώστας αὐτοῦ. Τὸ δ' ἀληθὲς εἶναι, ὅτι οὐδὲν τοιοῦτον ὑπάρχει ἐν τῇ Νεαρᾷ τοῦ Μεγάλου βασιλέως Ἰουστινιανοῦ, ὡς ἕκαστος βεβαιωθήσεται ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» ἐκείνων καταπεπορθημένων, Ἀπέννιος ὁ τοῦ Πραιτορίου ὕπαρχος τῆς Σιρμιανῆς
» πόλεως εἰς Θεσσαλονίκην φυγὰς ᾤχετο, τότε τῇ ὑπαρχίᾳ αὐτῇ καὶ ἡ ἱερατικὴ
» ἀξία ἠκολούθησε, καὶ ὁ Θεσσαλονίκης ἐπίσκοπος, οὐκ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ,
» ἀλλ' ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ὑπαρχίας, ἠξιώθη τινῶν προνομίων.

» Ἐπειδὴ οὖν ἐν τῷ παρόντι, Θεοῦ βοηθοῦντος, οὕτως ηὔξηται τὸ Κράτος
» ἡμῶν, ὥστε ἑκάτεραι αἱ ὄχθαι τοῦ Δανουβίου ἤδη ὑπὸ τῶν καθ' ἡμᾶς πό-
» λεων ἐπιφοιτῶνται, καὶ τό, τε Βιμινάκιον καὶ ἡ Ῥεκίδνα καὶ ἡ Λιτεράτα,
» αἳ πέραν τοῦ Δανουβίου εἰσί, τῇ ἡμετέρᾳ αὖθις ἐξουσίᾳ ὑπετάγησαν, ἀναγ-
» καῖον ἡγησάμεθα ταύτην τὴν ἐνδοξοτάτην ὑπαρχίαν, ἥτις ἐν Πανοννίᾳ ἦν,
» ἐν τῇ ἡμετέρα εὐτυχεστάτη πατρίδι συγκαλέσαι, οὐ γὰρ πολύ τι διΐστα-
» ται τῆς Μεσογείου Δακίας ἡ δευτέρα Παννονία. Καὶ ἐπεὶ ἀνθρώπους ἀεὶ
» πολεμικοῖς ἱδρῶσιν ἐγκειμένους οὐκ ἦν λυσιτελὲς τῷ Κράτει εἰς τὴν πρώτην
» Μακεδονίαν μετὰ τοσοῦτον διάστημα καὶ τοσαύτας δυσχερείας ἀπέρχεσθαι·
» διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον ἔδοξεν ἡμῖν τὴν ὑπαρχίαν ταύτην εἰς ἀνώτερα μέρη
» ἐφελκύσαι, ἵνα αἱ παρ' αὐτῇ κατασταθεῖσαι ἐπαρχίαι ῥᾷον λαμβάνωσι τὴν ἐξ
» αὐτῆς θεραπείαν.

» Διὸ καὶ ἡ σὴ Μακαριότης, καὶ πάντες οἱ τῆς προειρημένης
» Πρώτης Ἰουστινιανῆς ἱερώτατοι προεστῶτες Ἀρχιεπί-
» σκοποι ἐχέτωσαν προνόμιον, καὶ πᾶσαν ἄδειαν τὴν ἑαυ-
» τῶν ἐξουσίαν αὐτοῖς ἀπονέμειν, καὶ αὐτοὺς χειροτονεῖν,
» καὶ ἐν πάσαις ταῖς προειρημέναις ἐπαρχίαις τὸ πρῶτον
» ἔχειν ἀξίωμα, τὴν ἀνωτάτην ἀρχιερωσύνην, τὸ ἀνώτατον
» μεγαλεῖον, ὑπὸ τοῦ σοῦ θρόνου καθίστασθαι, καὶ σὲ μόνον
» Ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν, οὐδεμιᾶς κοινωνίας πρὸς αὐτὸν τῷ Θεσσα-
» λονίκης ἐπισκόπῳ φυλαττομένης, ἀλλὰ σὺ αὐτὸς καὶ πάντες οἱ τῆς Πρώ-
» της Ἰουστινιανῆς προεστῶτες ἔστωσαν ἐκείνου δικασταὶ καὶ διαγνώμονες·
» εἴ τις ἀναφύῃ μεταξὺ αὐτῶν διαφορά, αὐτοὶ ταύτην
» διεξαγέτωσαν, καὶ τέρμα αὐτοῖς ἐπιβαλλέτωσαν, καὶ
» αὐτοὺς χειροτονήτωσαν, μηδὲ εἰς ἄλλον τινα ἰέτωσαν,
» ἀλλ' ἴδιον ἑαυτῶν ἐπιγινωσκέτωσαν Ἀρχιεπίσκοπον
» πᾶσαι αἱ προρρηθεῖσαι ἐπαρχίαι, καὶ τὴν τούτου συνοι-
» δέτωσαν ψῆφον, καὶ εἴτε δι' ἑαυτοῦ, εἴτε διὰ τῆς αὐτοῦ
» ἀδείας κληρικοὺς ἀποστέλλειν ἐχέτω πᾶσαν δύναμιν,
» καὶ πᾶσαν ἱερατικὴν ἐξουσίαν, καὶ χειροτονίας ἄδειαν,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀκύαις, ἥτις ἐστὶν ἐπαρχία Δακίας τῆς παροχθείου, χει-
» ροτονεῖσθαι βουλόμεθα παρὰ τῆς σῆς Ἁγιότητος τὸν Ἐπίσκοπον, ὅπως
» μὴ εἰς το ἑξῆς ὑπὸ τὸν τῆς Μεσημβρίας, Θράκης πόλεως, ἐπίσκοπον ἀπο-
» τελῇ, ἀλλ᾽ ὁ Μεσημβρίας μὲν μένῃ ἐν Μεσημβρίᾳ, μηδεμιᾶς κοινωνίας
» μετὰ τῶν Ἀκύων τηρουμένης, ὁ δὲ Ἀκύων ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν προλεχ-
» θεῖσαν πόλιν, καὶ πάντα αὐτῆς τὰ κάστρα καὶ γαίας καὶ ἐκκλησίας, ὅπως
» δυνήσηται τὴν τῶν Βονισιακῶν αἵρεσιν ἐκ ταύτης τῆς πόλεως καὶ γῆς
» ἀποδιῶξαι καὶ εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν μετατρέψαι.

» Ἵνα τοίνυν γινώσκῃ ἡ σὴ Μακαριότης τὴν τῆς θελήσεως ἡμῶν διάθεσιν,
» διὰ τοῦτο τὸν παρόντα νόμον πρὸς τὸν σὸν σεβαστὸν θρόνον διαπέμπομεν, ὅπως
» εἰς τὸ διηνεκὲς τοιοῦτον εὐεργέτημα ἔχῃ ἡ τῆς πατρίδος ἡμῶν Ἐκ-
» κλησία εἰς δόξαν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, καὶ εἰς μνήμην αἰώνιον τῆς
» ἡμῶν πρoαιρέσεως.

»Ὅταν δὲ τὸν τοῦ σοῦ θρόνου διοικητὴν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου μετατε-
» θῆναι συμβῇ, τὸν κατὰ καιρὸν Ἀρχιεπίσκοπον αὐτῆς παρὰ
» τῆς σεβασμίας αὐτοῦ Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν χειρο-
» τονεῖσθαι ὁρίζομεν, ὥςπερ προσήκει ἀρχιεπίσκοπον ΥΠΟ
» ΠΑΣΩΝ ΤΙΜΩΜΕΝΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ἀνυψοῦσθαι, μηδεμιᾶς
» ὅλως τῷ Θεσσαλονίκης Ἐπιοκόπῳ, μηδ᾽ ἐπὶ τούτῳ κοινωνίας τηρουμένης.

»Ἡ οὖν Μακκριοτης σου, ἥνπερ ἡ ἡμετέρα ἐπικυροῖ αἰωνιότης, τρόποις
» παντοίοις εἰς ἀποτέλεσμα προαγαγεῖν μὴ ἀναβαλλέτω».

»Ἐξεδόθη Δ΄ Καλενδ. Μαΐου, Ἐν Κωνςαν|πόλει, Βελισαρίου V C ὑπά-
του» (28, Απρ. 535).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δέκα ἔτη μετὰ τὴν Νεαρὰν ταύτην ὁ μέγας Αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς τῇ 17 Μαρτίου τοῦ 545 ἐξέδωκε καὶ ἄλλην, περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ προνομίων τῶν εἰς τὰς ἁγιωτάτας Ἐκκλησίας ἐπιγραφομένην καὶ τῷ Πέτρῳ ὑπάρχῳ τῶν πραιτωρίων ἀποτεινομένην, ἐν τῇ αὐτῇ δὲ συλλογῇ τοῦ Corpus juris civilis ὑπ᾽ ἀριθ. 131 κατακεχωρημένην, ἧς τὸ γ΄ κεφάλαιον τῇ γνώμῃ τοῦ πάπα Βιγιλίου ἐπικυροῖ καὶ αὖθις τὰ προνόμια τῆς ῥηθείσης Ἀρχιεπισκοπῆς, ἔχον οὕτω·

«Τὸν δὲ κατὰ καιρὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Πρώτης Ἰουστι-
» νιανῆς, τῆς ἡμετέρας πατρίδος, ΕΧΕΙΝ ΑΕΙ ὑπὸ τὴν οἰκείαν δι-
» καιοδοσίαν τοὺς ἐπισκόπους τῶν ἐπαρχιῶν Δακίας τῆς μεδι-
» τεῤῥανέας (μεσογείου), καὶ Δακίας ῥιπενεύας (παροχθείου), Πραιβάλεος,

» Δαρδανίας, καὶ Μυσίας τῆς ἀνωτέρας (1) καὶ Παννονίας, καὶ παρ' αὐ-
» τοῦ τούτους χειροτονεῖσθαι· αὐτὸν δὲ ὑπὸ τῆς οἰκείας συ-
» νόδου χειροτονεῖσθαι, καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ὑποκειμέναις αὐ-
» τῷ ἐπαρχίαις τὸν τόπον ἀπέχειν τοῦ ἀποστολικοῦ Ῥώ-
» μης θρόνου, ΚΑΤΑ ΤΑ ΟΡΙΣΘΕΝΤΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΠΑ
» ΒΙΓΙΛΙΟΥ».

Εἰς τὸ τέλος δὲ ταύτης τῆς Νεαρᾶς κεῖται ὁ ἑπόμενος ἐπίλογος:

« Ἅτινα τοίνυν διὰ τοῦ παρόντος νόμου εἰς τὸ διηνεκὲς ἰσχύσοντος
» ἡ ἡμετέρα ἐθέσπισε γαληνότης, ἡ σὴ ὑπεροχὴ, ἐδίκτων κατὰ τὸ σύνηθες
» κατὰ τὴν βασιλίδα ταύτην πόλιν προτιθεμένων, εἰς τὴν ἁπάντων
» γνῶσιν ἐλθεῖν σπευσάτω· ἡμεῖς γὰρ προνοήσομεν, ὅπως ἄνευ πά-
» σης τῆς τῶν ὑποτελῶν ζημίας καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φανερωθείη.

» Ἐξεδόθη τῇ ιέ καλενδῶν Ἀπριλίου ἐν Κωνςαν/πόλει, Ἰουστιν. αὐτοκρ.
» ἔτει ιή, ὑπατείας Βασιλείου ἔτει δ' (17 Μαρτίου 545). »

Ἡ σύστασις λοιπὸν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης, περὶ ἧς καὶ αὐτὸς ὁ σύγχρονος ἱστορικὸς Προκόπιος ἀναφέρει (2), ἅμα γενομένη, ἐδημοσιεύθη, εἴτε ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος ὑπάρχου, εἴτε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ ὅμως οὐδ' ὁ Πατριάρχης Κωνςαντινουπόλεως, οὐδ' ὁ Πάπας Ῥώμης, οὐδ' ἄλλος τῶν τότε Ἱεραρχῶν οὐδὲ διεμαρτυρήθη, οὐδ' ἄλλως ἠναντιώθη περὶ αὐτῆς, ὅπερ, κατὰ τὸ Λατινικὸν ἀξίωμα: **qui tacet confirmat**, τὸ Ἑλληνικὸν ὁ σιωπῶν ἐπικυροῖ, καὶ τὸ Τουρκικὸν σουκιοὺτ ἰκράρ δηρ, καὶ μόνον δηλοῖ ὅτι πάντες ἐπεκύρωσαν αὐτήν. Ἡ δὲ σιωπὴ αὕτη τῆς τε καθόλου Ἐκκλησίας καὶ τῶν κατὰ μέρος εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον ἀξιοσημείωτος, καθ' ὅσον ἴσα ἴσα κατὰ τὰς περιστάσεις ἐκείνας πλεῖστοι τῶν Ἀρχιερέων Δυτικῶν τε καὶ Ἀνατολικῶν, καὶ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίας, δὲν ἐδίστασαν νὰ ὑψώσωσι φωνὴν κατὰ τῆς Νεαρᾶς τοῦ αὐτοῦ Ἰουστινιανοῦ περὶ τῶν τριῶν λεγομένων κεφαλαίων, ὅθεν ὁ μέγας αὐτὸς Αὐτοκράτωρ ἠναγκάσθη μετ' ὀλίγον καὶ τὴν Νεαρὰν αὐτοῦ ταύτην νὰ ἀποσύρῃ, καὶ τὴν Πέμπτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον περὶ αὐτῶν νὰ συγκαλέσῃ.

---

(1) Αὕτη ἡ Μυσία ὠνομάζετο καὶ Πρώτη, πρὸς διαφορὰν τῆς κάτω Μυσίας καλουμένης Δευτέρας. Κατὰ λάθος ἄρα ἐν τῇ Νεαρᾷ γέγραπται Δευτέρα Μυσία ἀντὶ Πρώτη Μυσία.

(2) Procop. de aedif. IV, I, p. 67.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ οὖν σύστασις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς ἐγένετο συναινέσει τῆς Ἐκκλησίας· ἡ δὲ συναίνεσις αὕτη ἐγένετο, οὐ μόνον, ὡς εἴρηται, σιωπηλῶς, ἀλλὰ καὶ ῥητῶς καὶ ἐπισήμως, πρῶτον μὲν ὑπὸ τοῦ πάπα Βιγιλίου, ὑφ' οὗ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν διετέλει τότε τὸ Ἰλλυρικὸν (1), ὡς αὐτὴ ἡ μνησθεῖσα Νεαρὰ διαλαμβάνει, καὶ ἄλλοι ἐκκλησιαστικοὶ ἱστορικοὶ ἀναφέρουσιν (2)· ἔπειτα δὲ διὰ συνόδου ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκροτηθείσης πρὸ τῆς ε' Συνόδου ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ τοῦ Πάπα Βιγιλίου (3), τέλος δὲ καὶ παρὰ τῆς καθόλου ἐκκλησίας ἐν τῇ ε' Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ἐν ἔτει 553, ἐν Κωνσταντινουπόλει, περὶ τοῦ ζητήματος τῶν τριῶν κεφα-

---

(1) Ὅλου τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους, πρῶτον μὲν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ, ἔπειτα δὲ καὶ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, εἰς τέσσαρας ὑπαρχίας (Γαλλίας, Ἰταλίας, Ἰλλυρίας καὶ Ἀνατολῆς) διαιρεθέντος, ἑκάστης δὲ τῶν ἐπαρχιῶν εἰς Διοικήσεις, καὶ ἑκάστης τῶν Διοικήσεων εἰς ἐπαρχίας ὑποδιαιρεθείσης, αἱ τρεῖς πρῶται Ὑπαρχίαι μετὰ τῶν ἐν αὐταῖς Διοικήσεων καὶ Ἐπαρχιῶν ἔμειναν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ῥώμης Ἀρχιεπισκόπου κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος, ὡς διαττάτει ὁ ϛ' κανὼν τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐκηρύχθησαν δ' ἀνεξάρτητοι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ κανόνος καὶ ὑπὸ τοῦ β' τῆς Β' μόνοι οἱ ἐν ταῖς μητροπόλεσι τῶν πέντε Διοικήσεων (Αἰγύπτου, Ἀνατολῆς, Ἀσίας, Πόντου καὶ Θράκης) τῆς Ἀνατολικῆς Ὑπαρχίας Μητροπολῖται, προστεθέντος καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων· κατόπιν δὲ τοῦ ὑπὸ τὸν τῆς Θρακικῆς Διοικήσεως ἄχρι τότε διατελοῦντος ἐπισκόπου τοῦ Βυζαντίου, διὰ τὸ γενέσθαι τὴν Κωνσταντινούπολιν πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους, Πατριάρχου ἀναδειχθέντος, ὑπετάγησαν εἰς αὐτὸν ἐπὶ τοῦ 28 κανόνος τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου μόνοι οἱ Μητροπολῖται τῶν τριῶν ἐκ τῶν πέντε Διοικήσεων τῆς Ἀνατολικῆς Ὑπαρχίας, ἤτοι ὁ τῆς Ποντικῆς Καισαρείας, ὁ τῆς Ἀσιανῆς Ἐφέσου, καὶ ὁ τῆς Θρᾳκικῆς Ἡρακλείας, ἀφέθησαν δὲ οἱ λοιποὶ πάντες εἰς ἣν ἄχρι τότε ἦσαν κατάστασιν, ἤτοι ὁ τῆς Διοικήσεως Αἰγύπτου Ἀλεξανδρείας, καὶ ὁ τῆς Διοικήσεως Ἀνατολῆς Ἀντιοχείας, ἀνεξάρτητοι, πᾶσαι δὲ αἱ τῶν ἐν ταῖς λοιπαῖς τρισὶν Ὑπαρχίαις Διοικήσεων Μητροπόλεις ἔμειναν ὑποκείμεναι ὡς τὸ παλαιὸν ἔθος, τῷ Ῥώμης Ἀρχιεπισκόπῳ. Ἐκ τῶν τριῶν δὲ τούτων Ὑπαρχιῶν ἡ Ἰλλυρικὴ εἶχε δύο Διοικήσεις· μίαν, τὴν τῆς Ἀχαΐας καὶ Κρήτης, καὶ ἄλλην, τὴν τῆς Δακίας καὶ Μακεδονίας. Ἐκ τῆς τελευταίας οὖν Διοικήσεως ταύτης ὁ Ἰουστινιανὸς ἐσχημάτισε τὴν περιοχὴν τῆς ἀνεξαρτήτου πλέον κηρυχθείσης Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς πατρίδος αὐτοῦ Πρώτης Ἰουστινιανῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησε τὴν συναίνεσιν τοῦ Κυριάρχου τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων πάπα Βιγιλίου.

(2) Barinius ad an 535 T. VII, p. 537. Crist. Orient T. II. N. XXV. p. 283—284.

(3) Δοσίθ. περὶ τοῦ ἐν Ἱεροσ. Πατρ. Βιβλ. έ. Κεφ. Κ'. § 2 καὶ 8.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

λαίων, ὡς εἴρηται, συγκαλεσθείσῃ καὶ συγκροτηθείσῃ. Εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην οἱ προσκεκλημένοι γραικοὶ ἤτοι ἀνατολικοὶ Πατριάρχαι καὶ Ἀρχιερεῖς ἦλθον πανταχόθεν, ὥστε παρῆσαν ἐκ τούτων τρεῖς Πατριάρχαι καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε ἀρχιερεῖς. Προσκληθεὶς ἦλθε καὶ ὁ πάπας Βιγίλιος αὐτὸς μετά τινων δυτικῶν ἀρχιερέων ἐκ τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἰλλυρίας, καὶ τῆς Ἀφρικῆς, καὶ διέτριψεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ τοῦ 547 μέχρι τοῦ 555 ἔτους, χωρίς ποτε νὰ ἀναφέρῃ τι κατὰ τῆς νεοσυστηθείσης Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς, μήτε αὐτὸς μήτε ἄλλος τις, ἐν ᾧ πάντοτε σχεδὸν εὑρίσκετο εἰς διαφωνίαν καὶ μέγαν διαπληκτισμὸν καὶ μετὰ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶ, καὶ μετὰ πολλῶν ἄλλων ἀρχιερέων, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ Αὐτοκράτορος περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῶν τριῶν κεφαλαίων. Ὅτε δὲ ἡ προσδιορισθεῖσα ἡμέρα (5 Μαΐου 553) τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου ἐπῆλθεν, αὐτός τε καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ δυτικοὶ ἀρχιερεῖς ἠρνήθησαν ἐπιμόνως νὰ παρουσιασθῶσι, καὶ οἱ μὲν Ἰταλοὶ καὶ Ἄφροι ἀρχιερεῖς προσκαλούμενοι ἔλεγον, ὅτι δὲν ἔρχονται, ἐὰν δὲν ἔλθῃ καὶ ὁ Κυριάρχης αὐτῶν ὁ πάπας· αὐτὸς δὲ θεωρῶν τὸν μικρὸν ἀριθμὸν τῶν δυτικῶν, καὶ ὑποβλέπων τὴν κατ᾽ αὐτῶν ἴσως μεγίστην πλειοψηφίαν τῶν ἀνατολικῶν, ἔθετεν ὅρον τῆς παρουσίας, αὐτοῦ τὸ νὰ σχηματισθῇ ἡ Σύνοδος ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ ἀρχιερέων Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν, ἀπαράλλακτα καθὼς πρὸ ὀλίγου ἀπῄτουν οἱ Βούλγαροι τὸν σχηματισμὸν τῆς Πατριαρχικῆς Συνόδου ἐξ ἴσου ἀριθμοῦ Γραικῶν καὶ Βουλγάρων. Ἡ τοιαύτη δὲ πρότασις τοῦ πάπα Βιγιλίου δυσηρέστησε λίαν τοὺς Ἀνατολικούς, ὡς ἄρτι ἡ τῶν Βουλγάρων τοὺς Πατριαρχικούς, μὴ παραδεχεμένους αὐτήν· ἔλεγον δὲ πρὸς δικαιολόγησιν δῆθεν τῆς μὴ παραδοχῆς αὐτῶν, ὅτι εἶχον ἔλθει ἐκ τοσούτων ἐπαρχιῶν ἀπομεμακρυσμένων δι᾽ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον· ὅτι ἡ τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν ἀντιπροσωπεύουσα Σύνοδος δὲν ἔπρεπε νὰ σύγκειται ἐξ ὀλίγων· ὅτι ἐν ταῖς οἰκουμενικαῖς συνόδοις οἱ Γραικοὶ ἦσαν πάντοτε πλειότεροι· ὅτι ἐν Νικαίᾳ ἅπαντες ἦσαν Γραικοί· ἐν Χαλκηδόνι, ἐκ τῶν συνελθόντων ἑξακοσίων τριάκοντα πατέρων, μόνον οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ πάπα Λέοντος ἦσαν Δυτικοί(1)·

(1) Ὁ Ἱεροσολ. Πατριάρχης Δοσίθεος μᾶς λέγει, ὅτι ἐν μὲν τῇ Α΄ Συ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὅτι τέλος πάντων ἦτο γνωστὴ ἡ ὑπὲρ τῶν τριῶν κεφαλαίων ἐπιμονὴ τῶν Λατίνων, καὶ ἐὰν οὗτοι προσεκαλοῦντο πάντες, ἤθελον ἀκολουθήσῃ φιλονεικίαι ἀπέραντοι, ἐξ ὧν οὐδὲν πλέον ἀποτέλεσμα ἠλπίζετο νὰ φέρῃ ἡ Σύνοδος. κτλ. Ἐπὶ τούτων ἔστειλαν πάλιν μίαν ἐπίσημον πρεσβείαν πρὸς τὸν πάπαν, προσκαλοῦντες αὐτόν· ἀλλ' ὁ πάπας τὰ αὐτὰ ἀπαντῶν ἠρνήθη καὶ πάλιν νὰ παρουσιασθῇ ἐπιλέγων ὅτι τὴν γνώμην αὐτοῦ θέλει ἐκθέσει πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα ἰδίως. « Τότε ἀπελπισίας ἀπὸ τοῦ Πάπα γενομένης, πρὸς τοὺς παρεπιδημοῦντας ἐν Βυζαντίῳ Δυτικοὺς ἐπισκόπους ἕτεροι παρὰ τῆς Συνόδου ἐπέμφθησαν, προσκαλοῦντες αὐτοὺς ὅπως συνάμα τὴν περὶ τούτων ποιήσωνται σκέψιν· ἀπεκρίθησαν δὲ, οἱ μὲν Ἰταλοὶ καὶ Ἄφροι, ὅτι οὐ δύνανται συνελθεῖν, ἀπόντος τοῦ πάπα, οἱ δὲ Ἰλλύριοι, ὅτι οὐ δύνανται χωρὶς τῆς γνώμης τοῦ ἰδίου Ἀρχιεπισκόπου παρεῖναι. Ἡ Σύνοδος ὅμως περὶ τῶν δευτέρων (ἤτοι τῶν Ἰλλυρίων) εἶπεν: ἡμεῖς ἔχομεν τὴν γνώμην τοῦ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ δηλονότι τῆς ΑΧΡΙΔΟΣ, καὶ ἀρκεῖ » (1).

Ἐνταῦθα παρατήρησον καλῶς, ἀναγνῶστα, τὰ δύο ταῦτα σπουδαῖα διὰ τὴν ὑπόθεσίν μας πράγματα· α) ὅτι οἱ ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ παρόντες τρεῖς Πατριάρχαι καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε οἱ πάντες ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΙ, ἐθεώρουν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς τῆς Ἰλλυρίας ὡς δυτικούς· καὶ β') ὅτι ἀνεγνώριζον τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τοῦτον τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς ἢ Ἀχρίδος αὐτοκέφαλον καὶ ἀνεξάρτητον εἰς τοσοῦτον βαθμὸν, ὥστε μόνην τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐθεώρουν ἀρκοῦσαν εἰς τὴν μέλλουσαν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου θρησκευτικοῦ ἐκείνου ζητήματος.

νόδῳ, ἐκτὸς τριῶν δυτικῶν, πάντες ἦσαν Ἕλληνες καὶ Ἀνατολικοί· ἐν δὲ τῇ Β', οὐδεὶς ἐκ τῆς Ῥώμης· ἐν τῇ Γ', τρεῖς μόνοι ἦλθον ἀπὸ τῆς Ῥώμης εἰς τὸ τέλος αὐτῆς· ἐν τῇ Δ', ἐκτὸς τριῶν Ῥωμαίων πάντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες, ἐν τῇ Ε', οἱ πάντες Ἀνατολικοί· ἐν τῇ ΣΤ', ὡς καὶ ἐν τῇ Δ'· ἐν δὲ τῇ Ζ', ἐκτὸς τριῶν Δυτικῶν, πάντες οἱ λοιποὶ Ἕλληνες (Δοσιθ. περὶ τῶν ἐν Ἱεροσ. Πατρ. Βιβλ. 1, Κεφ. ιά § 5.)

(1) Ἴδε πρακτ. Συνόδ. Τ. Κ. ἱστορ. τῆς ε' Συν. καὶ πρακτ. τῆς β' συνεδρ. αὐτῆς· ἴδε καὶ Δοσιθ. Ἱεροσολ. Βιβλ. ε'. Κεφ. ιε'. § δ'.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Μετὰ τὴν Σύνοδον ταύτην οἱ Ἀρχιεπίσκοποι τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς ἐξηκολούθησαν νὰ ἀναγνωρίζωνται αὐτοκέφαλοι καὶ ἀνεξάρτητοι, τόσον παρὰ τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας, (ἀχωρίστου εἰσέτι διατελούσης ἀπὸ τῆς Ἀνατολικῆς,) καθὰ μαρτυρεῖται ὑπὸ τῆς ἱστορίας, ἰδίως δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἐν ἔτεσι 590-604 ἀκμάσαντος ἁγίου πάπα Γρηγορίου τοῦ Μεγάλου (1), ὅσον καὶ παρ' αὐτῆς τῆς Ἀνατολικῆς, ὡς βεβαιοῦσιν αὐταὶ αἱ συνεχεῖς σχέσεις καὶ πράξεις αὐτῆς μετὰ τῆς εἰρημένης Ἀρχιεπισκοπῆς (2), καὶ ὡς ἐπιμαρτυροῦσι διάφοροι πολιτικοί τε καὶ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς (3). Ἀνεγνωρίζετο δὲ ὡς τοιαύτη ἡ ῥηθεῖσα Ἀρχιεπισκοπή, οὐ μόνον ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς Ὀθωμανικῆς. Ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, καθ' ὃν καιρὸν ὑπέκειτο ἡ Βουλγαρία εἰς τοὺς Βυζαντινούς, προὐχειρίζετο ἀπαραλλάκτως, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι (4). Ὁ δὲ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης οὕτως ἔγραφε πρὸς τὸν εἰρημένον Ἀρχιεπίσκοπον: « Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς » Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ τῆς » ἡμῶν μετριότητος, καὶ συλλειτουργέ· εὔχομαι τῷ Θεῷ κτλ.» (5). Ἡ δ' αὐτονομία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τούτου οὕτως ἀναγνωριζομένη, εἰς πόσον βαθμὸν ἦτον ἱερά, καὶ πόσον ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἦτον ἀνίκανος νὰ προσβάλῃ ἢ ἐπιρρεάσῃ αὐτὴν κανονικῶς, φαίνεται ἐκ τῆς πρὸς τὸν Χαλκηδόνος Μιχαὴλ ἐπιστολῆς τοῦ ἐπὶ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ (1081-1118) ἀκμά-

---

(1) Epist. pap. Greg. L. IV, epist VII, VIII et X.

(2) Ἴδε Πρακτικὰ Συνόδ. Τ. ΙΙ, σελ. 978—981 Μελετίου Ἐκκλησ. ἱστορ. κτλ.

(3). Ἴδε Νιμοκάου Φωτίου Τιτλ. Α'. Κεφ. ε'; Βασιλ. Βιβλ. Ε'. Τιτ. Γ'. Κεφ. ά; Νεαρὰν Βασιλ. Βουλγαρικ. Συντ. ἱερ. Καν. Ῥάλλη Τομ. ε', σελ. 276—269; Βαλσαμ. ἑρμην. β' καν. Β' Οἰκουμ. Συνόδου ἐν β' Τόμ. τοῦ αὐτοῦ συντάγμ. σελ 171. καὶ νέ καν. Καρθαγ ἐν γ' Τόμ. τοῦ αὐτοῦ σελ. 450; Γ'. Ἀκροπολ. κεφ. 21 σελ. 36; Νικηφ. Γρηγ. Λόγ. Β' κεφ. β'; Μελετ. ἐκκλ. ἱστορ. Τ. Β'. σελ. 68; Turcograecia. L. II. hist. eccl. Χρυσάνθου συντ. σελ. 84; Ματθ. Βλας. συντ. ἐν Συντ. ἱερ. καν. Ῥαλλη Τ. ς. σελ. 258.

(4) Codin. Curopal. de offic. C. XX. p. 105 edit. Rom.

(5) Ὅρα. Γ. Κοδηνοῦ Κουροπολίτου παρὰ Giar. p. 406—419 καὶ Συντ. ἱερῶν κανον. Ῥάλλη Τ. Ε'. σελ. 498.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

σαντος Ἁγίου Θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας (1), ὅπου ἰδίως ἀναγινώσκονται τάδε· «Τίς γὰρ μετουσία τῷ Κωνσταντινουπόλεως Πατρι» άρχῃ, μήτε χειροτονίας ἐπ' αὐτοῖς δίκαια ἔχοντι, » λαχοῦσι τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΝ, μετ' » ἄλλο τι διαδεξαμένῳ κατὰ τούτων προνόμιον;» (2).

Πρὸς περισσὴν δὲ ἀπόδειξιν τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ κατ' εὐθεῖαν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δὸς δ' εἰπεῖν καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἡμεῖς θέλομεν μεταφέρει ἐνταῦθα καὶ γράμμα αὐτοῦ ἐπίσημον, δι' οὗ κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1368 ἔτους ὁ τότε Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φιλόθεος προσεκάλει τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας εἰς μέλλουσαν συγκροτηθῆναι ἐν Κωνσταντινουπόλει Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. Ἰδοὺ ἀπόσπασμα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος γράμματος.

« Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς » Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας. . . .

» Ὁ πρῶτος ἐξάδελφος τοῦ κρατίστου καὶ ἁγίου μου Αὐτοκράτορος, ὁ » κόντος Σαβοείας, καταλαβὼν εἰς . . Κωνσταντινούπολιν μετὰ κατέρ» γων, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ δυτικὸν ἀρχιερέα τὸν κῦρ Παῦλον, διεκόμι» σε λόγους τοῦ πάπα πρὸς τὸν κράτιστον καὶ ἅγιόν μου Αὐτοκράτορα περὶ » τῆς ἑνώσεως καὶ ὁμονοίας τῶν ἐκκλησιῶν, τῆς τε ἡμετέρας δηλονότι καὶ » τῆς τῶν Λατίνων.

» Ὁ οὖν κράτιστος καὶ ἅγιός μου Αὐτοκράτωρ ἔδειξε τὰ περὶ τούτου » τῇ ἡμῶν μετριότητι καὶ τοῖς ἁγιωτάτοις Πατριάρχαις τῷ » τε Ἀλεξανδρείας καὶ τῷ Ἱεροσολύμων, ἔτι δὲ καὶ τῇ ἱερᾷ » Συνόδῳ τῶν εὑρεθέντων ἐνταῦθα ἱερωτάτων ἀρχιερέων, » καὶ κοινῇ συνθέντες καὶ ὁμοφωνήσαντες ἐψηφισάμεθα » δεῖν γενέσθαι Οἰκουμενικὴν Σύνοδον κατὰ τὰς προγεγονυίας » ἑπτὰ Οἰκουμενικὰς Συνόδους.

» Οἱ μὲν οὖν δύο ἁγιώτατοι Πατριάρχαι, ὅ,τε Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν

(1) Du Cang. Famill. Byz. C. XXV p 174 ad reg; Assem. Calend. eccles. uner. T. III, c. IV, p. 42, et T. V-R. IV, p. 161.

(2). Ἐπιστ. κζ' Στάσεως Β' Θεοφυλ. ἅπαντα Τ. Γ'. σελ. 662 – 663.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» Ἱεροσολύμων, εὑρίσκονται ἀρτίως ἐνταῦθα, καὶ ἀποστέλλουσιν ἤδη γραφὰς πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τὰς οἰκείους συνόδους, ἵνα παραγένωνται· διεμηνυσάμεθα δὲ καὶ τῷ ἁγιωτάτῳ Πατριάρχῃ Ἀντιοχείας ἡμεῖς, ἵνα μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν πάντων Ἀρχιερέων καὶ τῆς ἰδίας συνόδου παραγένηται. Ἔνι γοῦν ἀναγκαῖον ἀφικέσθαι καὶ τὴν Ἁγιωσύνην σου μετὰ τῶν ΥΠΟ ΣΕ ἀρχιερέων πάντων, ἐπεὶ καθολικὴ καὶ οἰκουμενικὴ ἔσται ἡ σύνοδος. Ἐπεὶ γὰρ ἡ αὐτόθι ἐκκλησία καὶ τὸ ΕΘΝΟΣ ΑΥΤΟ ἐντεῦθεν ὡς ἀπὸ πηγῆς καὶ ῥίζης ἔχει τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ὑγιᾶ καὶ ἀμώμητον πίστιν, πρόκειται δὲ ἀρτίως ὁ περὶ εὐσεβείας καὶ πίστεως σκοπὸς, ἀνάγκη πᾶσά ἐστι καταλαβεῖν ἐνταῦθα τὴν Ἁγιωσύνην σου, ἵνα κοινῇ διασκεψάμενοι, τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ καὶ χάριτι, δῶμεν λόγον ὑπὲρ τῆς θεοσεβείας ἡμῶν, καὶ τῶν ἀπταίστων περὶ Θεοῦ δογμάτων . . . .

» Διὰ τοῦτο καὶ πάσας σου τὰς δουλείας ἀφεὶς, ὅσαι καὶ οἷαί εἰσι, καὶ πάντα τὰ προκείμενά σοι δεύτερα θέμενος τοῦ περὶ εὐσεβείας λόγου σπούδασον κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην καταλαβεῖν ἐνταῦθα μετὰ τῶν ὑπὸ σὲ πάντων.... Ὀφείλεις οὖν καταλαβεῖν ἐντὸς τῆς τεταγμένης διορίας ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ παρόντος Ἰουνίου μηνὸς τῆς ἐνσταμένης ε'. Ἰνδικτιῶνος, μέχρι καὶ συμπληρώσεως χρόνων δύο . . . . . (1) ».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι, καὶ κατὰ τὸ γράμμα τοῦτο, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, καθὸ ἀνεγνωρισμένος ὑπὸ τῆς καθόλου ἐκκλησίας, προσεκαλεῖτο μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν πάντων ἀρχιερέων εἰς Οἰκουμενικὴν Σύνοδον.

Ἀλλὰ τίς ἡ χρεία νὰ μεταφέρωμεν παραδείγματα οὕτω μακρυνά ; ἀρκοῦσιν ἡμῖν δύο τὰ ἑπόμενα, Κατεστρωμμένα ἐν αὐτῷ τῷ Κώδηκι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας φυλ. 12 καὶ 13.

Τὸ πρῶτον τούτων χρονολογεῖται τῷ 1762, ἔχει δὲ ὡς ἑφεξῆς:

» Ἐπειδὴ ἡ Ἁγιωτάτη Μητρόπολις Μογλενῶν καὶ Κατρανίτζης, ἡ ὑποκειμένη τῇ Ἁγιωτάτῃ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχριδῶν, διέμεινεν ἀποίμαντος..... ὁ γοῦν κυριάρχης τῆς Μητροπό-

---

(1) Act. Patriarch. Const. t. I, CCXXXIV p. 491—492. edit. 1860.

» λεως ταύτης Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρι-
» δῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας κὺρ Κύριλλος, ἅτε τὰς διατρι-
» βὰς τέως ποιούμενος ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν τῶν
» πόλεων, ἠξίωσε.» κτλ.

Σημειώσατε ἐνταῦθα, οὐ μόνον τὸ αὐτοκέφαλον καὶ Κυριάρχην εἶναι τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, ἀλλὰ καὶ τὸ τὰς διατριβὰς ποιεῖσθαι αὐτὸν ἐνταῦθα ἐν Βασιλευούσῃ. Ταῦτα δὲ λέγει ἡμῖν τὸ Πατριαρχεῖον.

Τὸ δεύτερον χρονολογεῖται Μαΐῳ τοῦ 1763, καὶ ἔχει ὡς ἀκολούθως :

« Τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν ἀπροστατεύτου
» καὶ ἄνευ ἀρχιεπισκοπικῆς ἐπισκέψεως καὶ πνευματικῆς διοική-
» σεως τοῦ ἐκεῖ χριστωνύμου λαοῦ πρὸ ἱκανοῦ ἤδη καιροῦ ἐνα-
» πομεινάσης . . . τοῦ μὲν Κυρίλλου . . . βασιλικῇ ὀργῇ ὑποπεσόντος καὶ
» ἐξορίᾳ καταδικασθέντος, τοῦ δὲ μετ' αὐτὸν διαδεξαμένου τὴν Ἀρχιεπι-
» σκοπὴν Ἱερεμίου θανάτῳ τελευτήσαντος, τὸ ἐνταῦθα ἐν Κων-
» σταντινουπόλει εὑρισκόμενον ΣΥΣΤΗΜΑ τοῦ ἐκεῖσε
» ὀρθοδόξου λαοῦ εἰς ἱκανὸν πλῆθος ἀριθμούμενον . . .
» προσέδραμον πολλάκις εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλη-
» σίαν . . . ζητοῦντες τὴν θεραπείαν, . . . ἐστάλησαν δὲ καὶ γράμματα
» κοινὰ παρὰ τῶν ἐκεῖσε ἀρχιερέων, οἵτινες καὶ
» αὐτοὶ μετὰ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν προκρίτων . . . . ἐδέοντο καὶ
» παρεκάλουν τὴν καθ' ἡμᾶς Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἀντιλαβέ-
» σθαι αὐτῶν . . . Καταβαρύναντες δὲ ἡμᾶς πολλάκις καὶ
» ἱκανὸν καιρὸν ταῖς κοιναῖς αὐτῶν καὶ ὁμοφώνοις ἱκετηρίοις καὶ δεήσεσι,
» τελευταῖον προσέδραμον ἐν τῇ βασιλικῇ κραταιᾷ
» ἐξουσίᾳ καὶ τοῖς πολυχρονίοις ἡμῶν αὐθένταις τὴν αὐτὴν ἱκετηρίαν
» ποιούμενοι, κἀντεῦθεν προσετάχθημεν διὰ κραταιοῦ προσκυ-
» νητοῦ βασιλικοῦ ὁρισμοῦ εὑρεῖν καὶ καταστῆσαι πρόσωπον ἄξιον εἰς τὸ
» ἀναλαβέσθαι τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην.

» Ἡ οὖν Μετριότης ἡμῶν, σκεψαμένη τὴν Ἀρχεπισκοπὴν ταύ-
» την εἶναι ἑτέρου κλίματος καὶ ΑΥΤΟΝΟΜΟΝ, καὶ μὴ
» ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΗΝ τῷ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτῳ Θρόνῳ καὶ τῇ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» ψήφῳ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀνεβαλλόμεθα τὸ
» πρᾶγμα μέχρι τοῦ νῦν.

» Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐν Κωνσαν|πόλει εὑρισκόμενον παμπλη-
» θὲς σύστημα τῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης χριστιανῶν οἴκοθεν
» κινηθέντες, καὶ τὴν ἄδειαν καὶ τὴν γνώμην ἔχοντες τῶν
» ἐκεῖσε ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀρχιερέων καὶ χριστιανῶν, καὶ θέλοντες τὴν
» σύστασιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης καὶ τὴν πνευματικὴν κυβέρνησιν τοῦ
» αὐτοῦ λαοῦ, ἐξελέξαντο καὶ ἐζήτησαν παρ' ἡμῶν ἐπιμόνως τὸν Ὁσιώτατον
» Μέγαν Πρωτοσύγκελλον τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χρστοῦ
» Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐν ἱερομονάχοις κὺρ Ἀνανίαν, προσέδραμον
» αὖθις τῷ βασιλικῷ Κράτει, καὶ ἐμφανίσαντες τὴν
» τοιαύτην αὐτῶν ἱκεσίαν, εἰσηκούσθησαν.... καὶ ἐγένετο
» τεβτζίχιον ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ αὕτη διὰ βασιλικοῦ μπερατίου εἰς τὴν
» αὐτοῦ Ὁσιότητα....

» Ἐπικειμένης οὖν ἀνάγκης εἰς τὸ ἀπαρτισθῆναι ἐκκλησια-
» στικῶς καὶ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ διὰ τὴν κοινὴν ἐκλογὴν
» καὶ ζήτησιν παντὸς τοῦ ἐκεῖσε ποιμνίου.... Ἐπεὶ
» οὐκ ἦν δυνατὸν ἄλλως ἀποπερατωθῆναι αὐτὴν, ἅτε τῆς ἱερᾶς
» τῶν ἀρχιερέων Συνόδου τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ
» Θρόνου ΜΗ ΔΥΝΑΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙ ΑΥΤΗΣ ΨΗΦΟΥΣ ΠΟΙΗΣΑΙ διὰ
» τὸ παρηλλαγμένον τοῦ κλίματος, λόγοις ἀναγ-
» καίας ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας διώρισεν ἡ Με-
» τριότης ἡμῶν ἐκ τῶν παρευρισκομένων ἐνταῦθα, καὶ πρώην ἀρχιερατικῇ
» χάριτι κεκοσμημένων, τόν τε πρώην Καστορίας κὺρ Ἡσαΐαν, ὡς
» καὶ τὰ δίκαια ἔχοντα τῆς ἐκεῖσε ἐπαρχίας
» τὸν πρώην Προϊλάου Φιλόθεον, τὸν πρώην Νέων Πατρῶν κὺρ...,
» τὸν πρώην ἀρχιεπίσκοπον Τήνου κὺρ Κύριλλον, καὶ τὸν πρώην
» Τζίας κὺρ Νεόφυτον, τὸν πρώην Ὠλένης κὺρ Ζαχαρίαν, καὶ τὸν ἐπί-
» σκοπον Θαυμακοῦ κὺρ Σεραφεὶμ, καὶ τὸν Σταυρουπόλεως κὺρ Ἄνθιμον,
» συνελθόντας ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου κατὰ τὸ
» Μετόχιον τοῦ Ἁγίου Τάφου, ψήφους κανονικὰς
» ἡμετέρᾳ Πατριαρχικῇ ἀδείᾳ ποιῆσαι... καὶ κατὰ τὴν κοινὴν
» ἐκλογὴν τοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης ἅπαξάπαντος ποι-
» μνίου ἀποκαταστῆσαι γνήσιον Ἀρχιεπίσκοπον τὸν ῥηθέντα Ὁσιώτατον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» ἐν Ἱερομονάχοις κὺρ Ἀνανίαν διὰ τῆς κοινῆς αὐτῶν ἀρχιερατικῆς » ψήφου. »

Ἐνταῦθα ὁμοίως θέλετε παρατηρήσῃ, φίλε ἀναγνῶστα, πόσην φροντίδα καταβάλλει ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης εἰς τὸ νὰ καταδείξῃ μὲν τὸ αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, ὥστε μηδὲ τῷ Ἁγιωτάτῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Θρόνῳ μηδὲ τῇ ψήφῳ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱερᾶς Συνόδου ὑπόκεισθαι, μηδὲ δύνασθαι ὅλως τὴν ἱερὰν ταύτην Σύνοδον περὶ αὐτῆς ψήφους ποιῆσαι, νὰ διαφύγῃ δὲ τὴν κατηγορίαν τοῦ ὅτι παρὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, (1) ἐπεμβῆκε καὶ ἀνεμίχθη εἰς τὴν ἐκλογήν, ἐπιψήφισιν, καὶ ὀνομασίαν τοῦ τοιούτου Ἀρχιεπισκόπου, δικαιολογῶν μὲν τὴν ἐπέμβασιν αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης διά τε τὴν ἐπίμονον παράκλησιν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει συστήματος (τῶν γουναράδων βέβαια) τοῦ Ἀχριδιανοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, τῶν ἀρχιερέων, καὶ ἁπαξάπαντος τοῦ ἐκεῖσε ποιμνίου (δι' ἀντιπροσωπείας τοῦ συστήματος αὐτοῦ δηλονότι) ὡς ἔχοντος, καθὰ λέγει, τὴν ἄδειαν καὶ γνώμην τῶν ἐκεῖσε ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀρχιερέων καὶ χριστιανῶν, καὶ διὰ τὴν προσταγὴν ἐκ μέρους τοῦ βασιλείου Κράτους, καὶ τὸ γενόμενον τεβτζίχιον διὰ βασιλικοῦ μπερατίου εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου τῆς Α. Παναγιότητος· προχωρῶν δέ, πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀντικανονικωτάτης ταύτης ἐπεμβάσεως, καὶ μέχρι τοῦ ἀντικανονικωτάτου μέτρου τῆς ψηφίσεως αὐτοῦ (τοῦ ἤδη ψηφισθέντος καὶ διὰ βασιλικοῦ μπερατίου ὀνομασθέντος) ὑπὸ ἀρχιερέων, οὐ μόνον μὴ Συνοδικῶν, ἀλλὰ καὶ πεπαυμένων, ἐκπτώτων, καὶ ἄνευ ἐπαρχίας καὶ λειτουργίας ἐκκλησιαστικῆς διατελούντων, καὶ ταῦτα ἐν ναῷ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν ἑτέρου ἀνεξαρτήτου Πατριάρχου εὑρισκομένῳ. Ἡ ἐπινόησις ἀληθῶς δὲν ἠδύνατο νὰ ἦναι σοφιστικωτέρα καὶ τεχνικωτέρα.

---

(1) Κων. ἀπος. λέ, Β' Συνόδ. οἰκουμ. β', Γ'. Συνόδ. οἰκουμ. ή, ΣΤ' Συνόδ. οἰκουμ. κ', καὶ Συνόδ. Ἀντιοχ. κβ' ὁ λέγων ἐπίσκοπον μὴ ἐπιβαίνειν ἀλλοτρίᾳ πόλει τῇ μὴ ὑποκειμένῃ αὐτῷ, μηδὲ χώρᾳ τῇ αὐτῷ διαφερούσῃ, ἐπὶ χειροτονίᾳ τινός. . . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ ζωηροῦ παραδείγματος δικαιοῦνται ἄρα οἱ Βούλγαροι νὰ ἐξαγάγωσι τὸ πρακτικὸν τοῦτο συμπέρασμα ὅτι, ἐὰν ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἠδύνατο, θέλουσα, νὰ ἐνεργήσῃ καὶ τὰ ἀντικανονικώτερα πρὸς τὸ οἰκονομῆσαι τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιμόνου ἐντὸς δύο μηνῶν αἰτήσεως ἑνὸς συστήματος, ὡς δ' εἰπεῖν, καὶ μιᾶς ἐπαρχίας, πολλῷ μᾶλλον δύναται ἤδη, ἐὰν θέλῃ, νὰ κάμῃ εἰς αὐτοὺς παραχώρησιν οὐ τοσοῦτον ἀντικανονικὴν πρὸς οἰκονομίαν πολλῷ μείζονος ἀνάγκης τῆς πηγαζούσης ἐκ τῆς ἐπιμόνου ἐντὸς ἐννέα ἐτῶν αἰτήσεως ὁλοκλήρου ἔθνους.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ παρά τε τῆς καθόλου καὶ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀναγνωρίσεως τοῦ αὐτοκεφάλου καὶ αὐτονόμου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

—

Περὶ τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν.

Ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὴν δευτέραν τοῦ γράψαντος τὸ ἄρθρον τοῦ Νεολόγου πρότασιν, δι' ἧς, ἵνα δικαιολογήσῃ τὴν κατάργησιν τῆς αὐτοκεφάλου ἐκείνης Ἀρχιεπισκοπῆς, λέγει ὅτι ἐγένετο τῇ κοινῇ κλήρου τε καὶ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ταύτης δι' ἀναφορᾶς αἰτήσει.

Ἐπὶ τούτῳ ἐξεταστέον, πρῶτον μὲν, ἐὰν ὑπῆρξε τοιαύτη κοινὴ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ἀναφορὰ, ἢ πῶς καὶ διατί ἐγένετο ἡ κατάργησις αὕτη· δεύτερον δὲ, ἐὰν καὶ ὑπάρξασα ἠδύνατο, καθὰ φαίνεται φρονοῦσα σήμερον ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία, νὰ καταργήσῃ καὶ ἀπαλλοτριώσῃ θρόνον ἀνεξάρτητον ὑπὸ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἐπὶ δώδεκα καὶ ἥμισυν αἰῶνας, ὡς ἄνω εἴρηται, ἀνεγνωρισμένον.

§ 1.

Πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ πρώτου ἐκ τῶν δύο τούτων ζητημάτων προσάγουσι

τρία ἔγγραφα κατεστρωμμένα ἐν τῷ Κώδηκι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὧν τὰ μὲν δύο πρῶτα ἐλλειπῶς, τὸ δὲ τρίτον ἀπαραλλάκτως ἐν ἔτει 1860 ἐδημοσίευσεν ὁ Πανιερώτατος Ἅγιος Χίου Κὺρ Γρηγόριος, τότε Ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου διατελῶν· ἐν τῷ α' Κεφαλαίῳ τοῦ Γ' μέρους τῆς ἑαυτοῦ Πραγματείας περὶ τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐπὶ τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἀ εδημοσίευσεν ὁμοίως ταῦτα ἐσχάτως καὶ ὁ Ἅγιος Βελεγράδων κὺρ Ἄνθιμος ἐν τῷ ς' Κεφαλαίῳ τῆς αὐτοῦ Συντόμου ἱστορικῆς περιγραφῆς τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Βελεγράδων. Ἀνάγκη νὰ τὰ δημοσιεύσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ὁλόκληρα, ἵνα ἴδωμεν ἐὰν καὶ κατὰ πόσον τὸ εἰρημένον ζήτημα ἐκ τούτων τῶν ἐγγράφων ἀποδεικνύεται.

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Α'.

Παραίτησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀρσενίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

« Διὰ τῆς παρούσης μου οἰκειοθελοῦς καὶ ἀβιάστου παραιτήσεως » φανερῶ ὁ κάτωθεν ὑπογεγραμμένος, ὅτι διὰ τὸ ἀδυνάτως ἔχειν » με οἰκονομῆσαι καὶ διορθῶσαι τὰς τῆς Ἀρχιεπι- » σκοπῆς τῶν Ἀχριδῶν χρείας, ἀλλεπαλλήλως ἐπισυμβάσας » ἐπί τε τῶν πρὸ ἡμῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, λαβὴν οὐ μικρὰν λα- » βόντων τῶν κακοποιῶν τὰς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν Μητροπό- » λεις, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ πτωχοὺς ῥαγιάδες, καὶ διὰ τὸ μὴ ἄλλως » ἔχειν ἐλευθερωθῆναι τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸ » ἐκεῖσε κλίμα καὶ ὅλον τὸ χριστιανικὸν γένος, » εἰμὴ τῇ ἀναιρέσει τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, δι' αὐτὰ » ταῦτα παραιτοῦμαι ἤδη τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, οὐ » μὴν δὲ καὶ τῆς προτέρας μου ἐπαρχίας Πελαγωνείας, » ἥν τινα ἔχειν ἐφ' ὅρῳ ζωῆς μου τὴν ζωοτροφίαν μου καὶ χρείαν τῶν » ἀναγκῶν μου. Ἐπὶ τοιαύτῃ δὲ συμφωνίᾳ μετὰ τῶν συναδελ- » φῶν μου Ἁγίων Ἀρχιερέων ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσα μου οἰκειοθελὴς » καὶ ἀβίαστος παραίτησις, ἥτις ὀφείλει καταστρωθῆναι καὶ ἐν τῷ

» ἱερῷ Κώδηκι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τοῦ Μακα-
» ριωτάτου Ἱεροσολύμων Κυρίου Παρθενίου.

« ἐν ἔτει αψξζ'. Ἰανουαρίου ις'.

» (Τ. Σ.) † Ὁ Ἀχριδῶν ΑΡΣΕΝΙΟΣ ὑπόσχεται »

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἀποδεικνύει κατ' εὐθεῖαν τὴν παραίτησιν μόνον τοῦ Ἀρσενίου ἀπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αὐτοῦ, καὶ ταύτην ὑπὸ τὸν ρητὸν ὅρον τοῦ διατηρῆσαι πρὸς ζωοτροφίαν αὐτοῦ τὴν προτέραν του ἐπαρχίαν Πελαγωνείας, ὅρον, ὅστις οὐκ ἐτηρήθη εἰ μὴ ἐπὶ πέντε μῆνας (1)·

---

(1) Ὡς ἤδη ἐπὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, οὕτω καὶ μετὰ πέντε μῆνας, ἤγουν τῇ **24** Ἰουνίου **1767**, ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν ρηθέντα ὅρον ἀφεθείσης αὐτῷ ἐπαρχίας Πελογωνείας, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ ὁ τάλας Ἀρσένιος· αὕτη δὲ ἡ παραίτησις αὐτοῦ κεῖται κατεστρωμμένη ὄπισθεν τοῦ φύλλου **77** τοῦ Κώδηκος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἔχουσα ὡς ἐφεξῆς :

» Ἡ ταπεινότης ἡ ἐμὴ διὰ τοῦ παρόντος τῆς οἰκειοθελοῦς
» παραιτήσεως γράμματος δηλοποιεῖ ὅτι, μὴ δυναμένη
» κυβερνῆσαι τὰ ἐπικείμενα τῇ ἐπαρχίᾳ μου
» χρέη, οὔτε μὴν ὅλως ἀπελθεῖν ἐκεῖσε διὰ τὰς
» ὑφορωμένας τῶν δανειστῶν ἐνοχλήσεις, οἰκειο-
» θελῶς καὶ ἀβιάστως ποιοῦμαι παραίτησιν τῆς
» ἐπαρχίας μου Πελαγωνείας εἰς τὸν Πανιερώτατον Μητροπολίτην Μογλενῶν,
» τὸν ἀγαπητόν μοι ἀδελφὸν, κύρ. Ναθαναὴλ, ὡς ἄξιον καὶ ἱκανὸν εἰς τὴν
» διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης.

Ὅθεν δέομαι θερμῶς τοῦ Παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου μοι Δεσ-
» πότου καὶ τῆς ἱερᾶς τῶν Πανιερωτάτων ἀρχιερέων Συνόδου, ἵνα συγκατα-
» νεύσωσι τῇ αὐθαιρέτῳ μου ταύτῃ βουλῇ, καὶ προχει-
» ρίσασθαι τὴν Αὐτοῦ Πανιερότητα ἐν τῇ Μητροπόλει ταύτῃ. Βούλομαι
» δὲ τὴν οἰκειοθελῆ μου ταύτην παραίτησιν ἔχειν τὸ κῦρος μονο-
» προσώπως εἰς τὴν αὐτοῦ Πανιερότητα, οὐ μὴν δὲ εἰς ἄλλο πρόσωπον.
» Καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἔδωκα τῇ Πανιε-
» ρότητί του τὴν παροῦσάν μου οἰκειοθελῆ παραίτησιν, κατησφαλι-
» σμένην τῇ ἰδιοχείρῳ μου ὑπογραφῇ καὶ σφραγίδι· αψξζ ἰουνίου κδ'.

» (Τ.Σ.) † Πρώην Πελαγωνίας Ἀρσένιος βεβαιόνω. »

Πραγματικῶς εὐθὺς μετὰ τὴν οἰκειοθελῆ ταύτην εἰς χεῖρας τοῦ Μογλενῶν Ναθαναὴλ δοθεῖσαν παραίτησιν φαίνεται ἐν τῷ Κώδηκι ψηφισθεὶς καὶ ὀνομασθεὶς Μητροπολίτης Πελαγωνείας ὁ Μογλενῶν οὗτος Ναθαναὴλ, ὅθεν ἀποδεικνύεται σαφέστατα ὅτι οὗτος μὲν ἦν προμελετημένος καὶ προητοιμασμένος, ἡ δὲ τοῦ Ἀρσενίου παραίτησις ὑποχρεωτική.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὡς αἰτίαν δὲ τῆς παραιτήσεως αὐτοῦ δεικνύει τὸ ἀδυνάτως ἔχειν αὐτὸν οἰκονομῆσαι τὰς χρείας, ὅ ἐστι τὰ χρέη αὐτῆς, διὰ τὰ ὁποῖα οἱ κακοποιοὶ δανεισταὶ κατέτρεχον καὶ ἐζημίουν αὐτόν τε καὶ τοὺς ὑποκειμένους Μητροπολίτας, ὡς καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν χριστιανούς. Ἡ τοιαύτη δὲ ἁπλῆ ἐξήγησις τῆς δεικνυομένης αἰτίας ἐξάγεται, τόσον ἐκ τῆς ἐνταῦθα φράσεως τοῦ Ἀρσενίου, ὅσον καὶ ἐξ ἐκείνης, δι' ἧς αἰτιολογεῖ τὴν μετὰ πέντε μῆνας γενομένην οἰκειοθελῆ δῆθεν παραίτησίν του καὶ ἐκ τῆς Πελαγωνείας, λέγων ὅτι, «μὴ δυνάμενος
» κυβερνῆσαι τὰ ἐπικείμενα τῇ ἐπαρχίᾳ του χρέη, οὔτε μὴν ὅλως ἀπελ-
» θεῖν ἐκεῖσε διὰ τὰς ὑφορωμένας τῶν δανειστῶν ἐνοχλήσεις, οἰκειο-
» θελῶς καὶ ἀβιάστως ποιεῖται παραίτησιν τῆς ἐπαρχίας Πελαγω-
» νίας»· οὐ μὴν δέ, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὅσων αὐτὴ ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐν τῷ παρακατιόντι τρίτῳ ἐγγράφῳ διηγεῖται λέγουσα, ὅτι «διὰ δόσεως ἀμυθήτων
» χρημάτων ἁρπαζόντων τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν, συνέβαινεν, οὐ μόνον λεη-
» λατεῖσθαι καὶ ὁσημέραι κατατρέχεσθαι αὐτόν τε τὸν αἴτιον τῶν κακῶν
» (τὸν ἅρπαγα δηλ.) καὶ τοὺς ἀναιτίους ὁμοῦ, καὶ καταδαπανᾶσθαι καὶ
» φθείρεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ περὶ αὐτὴν χριστώνυμον πλήρωμα, ὥστε
» καὶ εἰς ὑπέρογκα βάρη καὶ ἀπαραμύθητα ὑποπεσεῖν
» ὅλον τὸ ἐκεῖσε κλίμα.»

Εἰ οὖν οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὁ Ἀρσένιος ἄρα παρῃτεῖτο ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος, οὐχὶ δὲ οἰκειοθελῶς καὶ ἀβιάστως, ὡς φαίνεται λέγων. Ὅτι δὲ ἡ τοιαύτη τοῦ οἰκειοθελοῦς καὶ ἀβιάστου ἔκφρασις ἐν ταῖς παραιτήσεσι τῶν Ἀρχιερέων καὶ Πατριαρχῶν οὐδὲν σημαίνει, δηλοῦται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι πλεῖσται τοιαῦται οἰκειοθελεῖς καὶ ἀβίαστοι παραιτήσεις αὐτῶν ὑπάρχουσι κατεστρωμμέναι ἐν τοῖς

Τί δὲ κατόπιν ἐγένετο ὁ οἰκειοθελῶς δὶς ἤδη παραιτούμενος Ἀρσένιος; ἐρωτήσατε τοὺς Ἁγιορείτας, καὶ θέλουν σᾶς εἰπεῖ, ὅτι ἐξωρίσθη ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου (πρὸς ζωοτροφίαν του βέβαια!) εἰς τὴν ἐν τῷ Ἄθῳ μονὴν τοῦ Ζωγράφου, ἧς οἱ πατέρες τὸν περιέθαλψαν μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐν τῷ κονακίῳ αὐτῶν ἐν Καρεαῖς, ὅπου μετ' οὐ πολὺ ἐξορισθεὶς καὶ ὁ Πατριάρχης Σαμουὴλ ἤκουσεν ἐν συνεντεύξει τινὶ πικρὰ παρ' αὐτοῦ παράπονα, κατὰ τὴν κοινὴν τῶν Ζωγραφιτῶν παράδοσιν, καὶ κατὰ τὴν διατηρηθεῖσαν μαρτυρίαν τοῦ ὑπηρετοῦντος τῷ Ἀρσενίῳ Νεφθαλὴμ-Νέστορος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κώδηξι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀμέσως δὲ μετ' αὐτὰς ἢ καὶ πρὸ αὐτῶν εἰσι κατεστρωμμέναι αἱ παύσεις καὶ καθαιρέσεις αὐτῶν (1).

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, ἡ αἰτία τῆς παραιτήσεως τοῦ Ἀρσενίου ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν οὖσα τοιαύτη, ἐφείλκυεν ἆρά γε καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναιρέσεως αὐτῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς; Οὐδόλως. Ἄρα ἡ παρεμβληθεῖσα παρεμπτώτως ἐν τῇ παραιτήσει αὐτοῦ ἀβάσιμος ἰδέα τοῦ Ἀρσενίου, ὅτι «οὐκ ἠδύνατο ἄλλως ἐλευθερωθῆναι τῶν χειρῶν αὐτῶν (τῶν » δανειστῶν) τὸ ἐκεῖσε κλίμα, εἰμὴ τῇ ἀναιρέσει τῆς Ἀρχιεπι» σκοπῆς,» ἣν ἰδέα ἔξωθεν αὐτῷ ἐπιβληθεῖσα, ἵνα δῆθεν χρησιμεύσῃ ὡς κανονκὴ δικαιολόγησις τῆς προσαρτήσεως αὐτῆς τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ, ὡς τοῦτο σαφηνισθήσεται ἔτι τρανώτερον ἐν τοῖς κατωτέρω.

Τὸ συμπέρασμα δὲ ἐξ ὅλων τούτων εἶναι, ὅτι τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἀποδεικνύει μὲν τὴν ὁπωσδήποτε γενομένην παραίτησιν τοῦ Ἀρσενίου ἀπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, δὲν ἀποδεικνύει δὲ καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς καταργήσεως αὐτῆς, οὐδὲ κἂν δέ τι ἀναφέρει περὶ κοινῆς αἰτήσεως κλήρου τε καὶ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ἐπὶ τῇ καταργήσει αὐτῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

(1). Τούτων, χάριν περιεργείας, ἂς μεταφέρωμεν ἐνταῦθα παραδείγματά τινα ἐξ αὐτῆς ἐκείνης τῆς ἀξιοσημειώτου ἐποχῆς.

α') Ὁ προκάτοχος τοῦ Σαμουὴλ Πατριάρχης ἐξώσθη τοῦ θρόνου διὰ βασιλικοῦ προστάγματος, ἔδωκε δὲ ὅμως οἰκειοθελῆ παραίτησιν τῇ 21 Μαΐου 1763, ἐν ᾗ λέγει ὅτι παραιτεῖται «ὡς πρὸ πολλοῦ τοῦτο μελετῶν καὶ εἰς ἔκβασιν ἀγαγεῖν ἐπιποθῶν» (Κώδ. Μ. Ἐκκλ. φυλ. 24).

β') Ὁ Μελενίκου Μακάριος ἐξωσθείς, καθαιρέσει τελείᾳ καθυπεβλήθη διὰ καταχρήσεις αὐτοῦ, ἐν ἀναφορᾷ 18 ἐπαρχιωτῶν του ἐκτεθείσας· καὶ ὅμως τῇ 28 Ἰουλίου 1763 ἔδωκε παραίτησιν τῆς ἐπαρχίας του οἰκειοθελῆ καὶ ἀβιάστῳ γνώμῃ (Κωδ. Μ. Ἐκκλ. φυλ. 34).

γ') Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τζίας καὶ Θερμίων Διονύσιος, ἕνεκα τῆς κατ' αὐτοῦ δοθείσης ἀναφορᾶς 15 ἐπαρχιωτῶν του, ἐπαύθη καὶ καθῃρέθη τῇ 6 Νοεμβρίου 1763, καὶ ὅμως τῇ 24 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔδωκεν οἰκειοθελῆ παραίτησιν αὐτοῦ (Κωδ. Μ. Ἐκκλ. φυλ. 37).

δ') Ὁ Μητροπολίτης Εὐρίπου Παΐσιος ἐπαύθη ἐν Νοεμβρίῳ, καὶ καθῃρέθη τῇ 1 Δεκεμβρίου 1763, καὶ ὅμως ἕπεται κατεστρωμμένη παραίτησις αὐτοῦ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23 Μαρτίου 1765, ἕνεκα «σκανδάλων πολλῶν, ἀνωμα» λιῶν τε καὶ θορύβων . . τῶν χριστιανῶν τῆς ἐπαρχίας του, καὶ διότι » οὐκ ἠδύνατο ἀπαντῆσαι ἐκ τούτων εἰς τὰ χρέη » τῆς ἐπαρχίας του καὶ εὐχαριστῆσαι τοὺς δανει» στάς του ».(Κωδ. Μ. Ἐκκλ. φύλ. 39).

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Β'.

Συμφωνητικὸν ἐξ τῶν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ὑποκειμένων ἀρχιερέων.

« Διὰ τοῦ παρόντος συμφωνητικοῦ ἡμῶν γράμματος δηλοποιοῦ-
» μεν ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι, ὅτι, ἐπειδὴ καὶ εἰς διάστημα ὀλίγου
» καιροῦ, ἀφ' οὗ οἱ Ἀρχιεπίσκοποι ἤρχισαν νὰ συχνοαλλάζωνται, ἐπρο-
» ξενήθησαν εἰς ΗΜΑΣ ἀνυπόφοροι ζημίαι, καὶ ἀταξίαι,
» καὶ ἀτιμίαι πολλόταται, ἀπὸ τὰ ὁποῖα καὶ τὴν ζωήν μας
» ἐβαρύνθημεν, λοιπόν, διὰ νὰ ἐλευθερωθῶμεν ἀπὸ τὰς
» ἀλλεπαλλήλους καθ' ἡμῶν καταδρομὰς καὶ ἀ-
» νυποφόρους ζημίας, καὶ κινδύνους διαφόρους, δεῖν ἔγνωμεν
» ἐξαγοράσασθαι τὴν ἡσυχίαν ἡμῶν, καὶ τυχεῖν
» τῆς ἡσυχίας.

» Ὅθεν συμφωνοῦμεν ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ εἰς τὸ νὰ
» παρακαλέσωμεν τὴν μητέρα ἡμῶν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίαν, ἡ
» ὁποία εἶναι ὁ Σοφώτατος καὶ Παναγιώτατος Δεσπότης καὶ Οἰκουμενικὸς
» Πατριάρχης Κ. Κ. Σαμουήλ, νὰ συγκατανεύσουν δι' ἀγάπην τοῦ Ἰησοῦ
» ἐν Βηθλεὲμ γεννηθέντος Χριστοῦ, διὰ νὰ δεχθοῦν ἡμᾶς τοὺς ἐλέους
» ἀξίους εἰς τὴν μάνδραν καὶ ποίμνην τῆς αὐτῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλη-
» σίας, καὶ νὰ συναρμοσθῇ τὸ μέλος μὲ τὴν ὁλομέλειαν αὐτῆς, καὶ νὰ
» γένῃ ἀληθῶς μία ποίμνη, εἷς ποιμήν, καὶ νὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν πρόνοιαν
» καὶ φροντίδα ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς περὶ πάντων· καὶ ἡμεῖς ὑποσχόμε-
» θα νὰ σταθῶμεν σταθεροὶ εἰς τὰς ἐναντιότητα,
» τοῦ θεαρέστου τούτου ἔργου διὰ τῆς διαφεν-
» τεύσεως τοῦ κοινοῦ ἡμῶν δεσπότου Παναγιωτάτου
» Οἰκουμ. Πατριάρχου· καὶ νὰ μὴν ἀμφιβάλλῃ ὁ Δεσπό-
» της, καὶ νὰ μὴν διστάσῃ ἡ περὶ αὐτὸν ἱερὰ Σύνοδος, ὀμνύομεν
» εἰς τὴν ψυχήν μας καὶ εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην
» μας. Ὅστις δ' ἂν ἡμῶν ἀλλάξῃ γνώμην, καὶ θελήσῃ νὰ
» συγχύσῃ τὴν ἐν τῷ παρόντι συμφωνίαν, καὶ διεγείρῃ σκάνδαλα
» κατά τινος ἢ κρυφίως ἢ φανερῶς, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς φωραθῇ καὶ ὑπὸ ἀξιο-
» πίστων μαρτυρηθῇ, ὁ τοιοῦτος, ὅστις ἂν εἴη, ὡς τηλικοῦτος τῇ ἀπιστίᾳ
» καὶ τῇ ἐθελοκακίᾳ, νὰ ἦναι αὐτοκαθαίρετος καὶ ἀφω-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» ρισμένος παρὰ τῆς Ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος,
» καὶ ὑπόδικος τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι.

» Εἰς ἔνδειξιν λοιπὸν τῆς σταθερᾶς ἡμῶν γνώμης, γράφομεν τὸ » παρὸν καὶ αὐταῖς ταῖς ἰδίαις σφραγῖσι σφραγίζομεν διὰ νὰ ἔχῃ ὅλην τὴν » ἰσχὺν, τὸ ὁποῖον ταπεινῶς προσφέρομεν εἰς χεῖρας τοῦ κοινοῦ » πατρὸς ἡμῶν τοῦ Παναγιωτάτου Δεσπότου καὶ Οἰκου- » μενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Σαμουὴλ, καὶ τῇ περὶ » αὐτὸν ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ. ᾳψξζ.

» † Ὁ Καστορίας ΕΥΘΥΜΙΟΣ ὑπόσχεται.
» † Ὁ Βοδενῶν ΓΕΡΜΑΝΟΣ ὑπόσχεται.
» † Ὁ Κορυτζᾶς ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ ὑπόσχεται.
» † Ὁ Τιβεριουπόλεως ΑΝΑΝΙΑΣ ὑπόσχεται.
» † Ὁ Σισανίου ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ὑπόσχεται.
» † Γρεβενῶν ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὑπόσχεται.

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ὑπὸ ἓξ μόνον ἀρχιερέων, τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ μὲν κανονικῶς ὑποκειμένων, Γραικῶν δὲ τὸ γένος ὅλων εὑρεθέντων, ὑπογεγραμμένον, δεικνύει οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὅτι οἱ καλοὶ οὗτοι ποιμενάρχαι, ἀπ' ἐναντίας τοῦ ῥητοῦ λογίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, « ὁ ποιμὴν ὁ » καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων » (1), μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποφέρωσι τὰς χρηματικὰς ζημίας τὰς προσγενομένας αὐτοῖς ἐκ τῶν ἀπ' ὀλίγου καιροῦ γενομένων συχνῶν ἀλλαγῶν, τὰς ἀταξίας, αἵτινες κατὰ τὰς ἀλλαγὰς ταύτας συνέβησαν, καὶ τὰς ἀτιμίας δῆθεν, ἃς ὑπέστησαν ὡς ἐκ τῆς βιαίας ἴσως ἀπαιτήσεως τοῦ ἐπιβάλλοντος αὐτοῖς μέρους ἐκ τῶν κατὰ τὰς ἀλλαγὰς ἐκείνας εἰθισμένων τότε χρηματικῶν δόσεων, ἐξ ὧν καὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐβαρύνθησαν, ὡς λέγουσιν, ἐνόμισαν ὅτι, ἐὰν τοὐντεῦθεν ὑποταχθῶσι κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν, θέλουσιν ἀπαλλαχθῆ διὰ μιᾶς καὶ διὰ πάντα ἐκ τῶν εἰρημένων κακῶν (2), ὡς τοῦτο βεβαίως τοῖς

---

(1) Εὐαγγ. Ἰωάν. Κεφ. ί. § ιά.

(2) Κατὰ πόσον οἱ ταῖς Ἀρχιεπισκοπαῖς Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν ὑποκείμενοι ἀρχιερεῖς ἀπηλλάγησαν διὰ τῆς καταργήσεως αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐπικειμένων χρεῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ἐνοχλήσεως τῶν δανειστῶν, θέλει ἀρκούντως ἐννοήσῃ ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ τῶν χάριν περιεργείας προσαγομένων ὧδε τεσσάρων παραδειγμάτων :

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὑπέσχοντο ἐκ μέρους ταύτης. Ὅθεν, ἵνα σώσωσι τὴν ἑαυτῶν

α') Ὁ Νυσάβας Δανιὴλ τῇ **15** Ἰαννουαρίου **1766** παρῃτήθη, « ὡς μὴ
» δυνάμενος ἀπαντῆσαι εἰς τὰ ἐπικείμενα χρέη τῆς ἐκ τῆς Μητροπό-
» λεως Σοφίας κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ **1761** ἀποσπασθείσης καὶ νεοσυστά-
» σης, ὡς ὁ Κώδηξ τοῦ Πατριαρχείου φύλ. **12** διαλαμβάνει,) ἐπαρχίας
» του, οὐδὲ τοῖς ἄρχουσι δανεισταῖς του ἀπολογηθεὶς τὸ
» σύνολον, οὐδὲ μὴν τοῖς εἰς τὸν βασιλικὸν χαζινὲν
» χρεωστουμένοις δι' ὁμολογίας τοῦ θανόντος
» Σπαθάρου Γεωργάκη » (Κωδ. Μ. Ἐκκλ. φυλ. **54** ὄπισθεν).
Παρακατιὼν θέλει ἰδεῖ ὁ ἀναγνώστης, ὅτι τὰ χρέη ταῦτα τοῦ Γεωργάκη Σπαθάρου εἶχεν ἀναλάβει νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν βασιλ. χαζινὲν ὁ Πατριάρχης Σαμουήλ, καὶ πρὸς ἀμοιβὴν τῆς ἐκδουλεύσεώς του ταύτης εἶχεν ἀπολαύσει τὴν προσάρτησιν τοῦ θέματος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου εἰς τὸν ἑαυτοῦ θρόνον. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ πληρώσῃ, ὁ Πατριάρχης αὐτὸς διένειμε τὰ χρέη ταῦτα εἰς τὰς ἐπαρχίας, καὶ ἤδη παύει τοὺς ἀρχιερεῖς, διότι δὲν τὰ πληρόνουσιν. Ἰδοὺ βελτίωσις καταστάσεως ἐν γένει τῶν ἐπαρχιῶν.

β') Ἅμα καταργηθείσης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, οἱ συνομόσαντες πρὸς κατάργησιν αὐτῆς ἓξ ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ θύματος αὐτῶν ἀρχιεπισκόπου Ἀρσενίου ἔγραψαν, καὶ πάλιν τῇ **12** Φεβρουαρίου **1769** ἐπανέλαβον πρὸς τὸν Βελεγράδων Ἰωάσαφ τάδε:

» Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἴχομεν τῆς γράψει ὅλα τὰ νέα δηλαδὴ τὰς
» καταδρομὰς καὶ τὰς ἐνοχλήσεις ὁποῦ ὑπὸ τῶν χρεωφειλετῶν ἐδοκιμά-
» σαμεν καὶ τέλος ὁμοῦ μὲ παντοίους τρόπους ἐπασχί-
» σαμεν παρακαλοῦντες τὴν Ὑψηλὴν Πόρταν νὰ προστάξῃ τὸν Πανα-
» γιώτατον νὰ δεχθῇ, καὶ γιγνομένης τῆς προσταγῆς, μᾶς
» ἐδέχθη μὲ ἱλαρὸν πρόσωπον, καὶ ἐκαταλάβομεν τῷ ὄντι, ὅτι
» ἠλευθερώθημεν ἀπὸ τὰς καταδρομὰς τῶν τελπτζί-
» δων, καὶ ὅτι εἴμεθα εἰς τὸ ἑξῆς ἀνενίχλητοι ἀπὸ κάθε κίνδυ-
» νον . . . καὶ εἰς τὸ ἑξῆς θέλομεν περάσῃ ζωὴν εἰρηνευμένην, καὶ
» ὄχι ὡς τὴν πρώτην μεμολυσμένην, ἐπειδὴ ἐμείναμεν πάντῃ
» ἀνενόχλητοι ἀπὸ κάθε καταδρομήν, δίδοντάς μας
» ὁ Παναγιώτατος φερμάνι ἰσχυρὸν κατὰ τῶν χρεωφει-
λετῶν ». Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ τὸν εἰδοποιοῦν διὰ τοῦ αὐτοῦ πάλιν γράμματος τὰ τοῖς ἀνωτέρω ὅλως ἀντιφάσκοντα τάδε: πασχίζοντες (δηλ. ἐνῷ
» ἐπασχίζομεν) νὰ ἐλευθερωθῶμεν, καὶ ἀρχήτερα κυνηγῶντάς μας (δηλ. ἐν
» ᾧ μᾶς ἐκυνήγων) οἱ χρεωφειλέται, ἠκολούθησαν ἔξοδα βα-
» ρέα, καὶ πρὸ τούτων ἦτον καὶ ἄλλαι ὁμολογίαι τοῦ
» Μακαριωτάτου καὶ ὑφ' ἡμῶν ὑπογεγραμμέναι μὲ
» ἐγγύησιν, καὶ ζητοῦντες (δηλ. ἐπειδὴ ἐζήτουν) ἡμᾶς τὸ νὰ
» σηκώσωμεν αὐτὰς τὰς ὁμολογίας ἀπὸ τὴν Βασιλεύουσαν
» ἔγειναν νέοι χρεωφειλέται Ἀχριδιανοὶ μὲ ὁμολογίας τοῦ Μακα-
» ριωτάτου καὶ μὲ ἐδικήν μας μαρτυρίαν, καὶ βιαζόμενος ὁ
» Μακαριώτατος ὑπὸ τούτων, ἔκαμε σκοπὴν τὸ νὰ δώσῃ τὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ψυχὴν, καὶ τύχωσι τῆς ποθουμένης ἡσυχίας, συμβούλιον ἐποιήσαντο ὡς ἄλλοι Φαρισαῖοι, καὶ συνεφώνησαν, ἵνα ΕΞΑΓΟΡΑΣΩΣΙ τὴν ἡσυχίαν αὐτῶν ταύτην διὰ τῆς ΠΩΛΗΣΕΩΣ τοῦ ἀνεξαρτήτου τῆς ῥηθείσης Ἀρχιεπισκοπῆς, ἧς οὐκ ἦσαν κύριοι, καὶ διὰ τῆς προδόσεως τοῦ ἱερωτέρου τῶν Ἀρχιερατικῶν αὐτῶν καθηκόντων τοῦ νὰ εἶναι πιστοὶ καὶ ἔχωσιν ὑπακοὴν τῷ κανονικῷ αὐτῶν Ἀρχιεπισκόπῳ, καθ' ἣν ἔδωσαν, ὡς ἔθος, ἱερὰν ὑπόσχεσιν ἐν καιρῷ χειροτονίας καὶ ἀποκαταστάσεως αὐτῶν. Ἵνα δὲ μηδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀθετήσῃ τὴν παράνομον ταύτην συνφωνίαν ἐτόλμησαν οἱ παράτολμοι νὰ ὀμόσωσιν, ἀρχιερεῖς ὄντες, εἰς τὴν ψυχήν των καὶ τὴν ἀρχιερωσύνην των, ἐναντίον πάλιν τῆς ῥητῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (1), καὶ νὰ κηρύξωσιν ἑαυτοὺς αὐτοκαθαιρέτους καὶ ἀφωρισμένους, καὶ ὑποδίκους τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι, ἐὰν τυχὸν ἀλλάξωσι γνώμην, καὶ παραβῶσι τὴν συμφωνίαν των ταύτην. Τὴν τοιαύτην δὲ ἀντίχριστον, ἀντικανονικὴν, ἀνίερον ὅλως συμφωνίαν, καὶ τοὺς τοιούτους ὅρ-

---

» χρεωστικήν της ὁμολογίαν εἰς χεῖρας τούτων. Καὶ στο-
» χασθέντες ἡμεῖς, ὅτι, ἂν δώσῃ τὴν ὁμολογίαν της, θέλετε ἐνοχλη-
» θῆ ὑπὸ τούτων μεγάλως, ἐκρίναμεν εὔλογον καὶ ἀπεφασίσαμεν τὸ
» νὰ σταλθῇ κοινὴ ἐπιστολὴ εἰς τὴν Πανιερότητά της φανερόνουσα ταῦτα.
» Καὶ λοιπὸν ἐρχομένης τῆς παρούσης ἡμῶν ἐπιστολῆς, διὰ χειρὸς τοῦ Οἰ-
» κονόμου παππᾶ Κυρ. Ἀγγελῆ, θέλετε δώσῃ εἰς τὸν ῥηθέντα Οἰκονόμον
» γρόσια τρεῖς χιλιάδες ἐκ τῆς αὐτῆς χρεωστικῆς ὁμολογίας, διὰ νὰ ἐλευ-
» θερωθῶμεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τούτων, τόσον καὶ ὁ Μακαριώτατος·
» ἐπειδὴ, ἂν δὲν ἐγένετο αὐτὸς ὁ τρόπος, ἀνάγκη ἦτον νὰ δοθῇ ἡ χρεω-
» στική της ὁμολογία εἰς χεῖρας τούτων, καὶ τὸ ὕστερον δὲν ἠξεύρομεν
» ποῦ ἤθελε καταντήσῃ αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις. . .» (Σύντ. ἱστορ. περιγ. τῆς Μητροπ. Βελεγρ. ὑπὸ Μητροπ. Βελεγρ. Ἀνθίμου, Κεφ. Ϛ', σελ. 104-105). Ἰδοὺ καὶ πάλιν βελτίωσις, ἰδοὺ ἡσυχία, ἰδοὺ ἀπαλλαγὴ χρεῶν καὶ ἐνοχλήσεων τῶν Μητροπολιτῶν ! ! !

γ') Ὁ ὑπὸ τὸν Πεκίου διατελέσας Κιωστεντιλίου Γαβριὴλ, μετὰ ἓν περίπου ἔτος τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Πεκίου, παραιτεῖται τῇ 5 Νοεμβρίου 1867 «διὰ τὸ μὴ δύνασθαι διακυβερνᾶν τὰ χρέη τῆς ἐπαρχίας του» (Κωδ. Μ. Ἐκκλ. φύλ. 79 ὄπισθ).

δ') Εἴδομεν ἤδη, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρσένιος παρῃτήθη καὶ τῆς Πελαγωνείας διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν (Κωδ. Μ. Ἐκκλ. φυλ. 77 ὄπισθ).

(1). «Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, . . . μήτε ἐν τῇ γῇ, . . . μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς» (εὐαγγ. Ματθ. ε', 34—36). Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος λέγει (Ἐπιστ. β.' Κεφ.ε.12).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

κους, ἀφορισμοὺς καὶ ἀναθεματισμούς των, προσέφερον ὡς δῶρον εὐάρεστον καὶ εὐπρόσδεκτον τῷ τότε Πατριάρχῃ καὶ τῇ περὶ αυτὸν Συνόδῳ· οἱ δὲ αὐστηροὶ φύλακες οὗτοι τῆς θρησκείας καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων τὸ παρεδέχθησαν εὐμενῶς, καὶ μὲ ἱλαρὸν πρόσωπον, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως ἢ ἀντιλογίας. Ἰδοὺ τί μόνον δεικνύει τὸ ἔγγραφον τοῦτο τῶν ἓξ ἀρχιερέων.

Ποῦ ἄρα καὶ πάλιν ἡ κοςνὴ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αἴτησις πρὸς κατάργησιν αὐτῆς ;

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Πρᾶξις συνοδικὴ τῆς ἐκλογῆς τοῦ μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν ά Μητροπολίτου Δυῤῥαχίου.

« Τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν προσηλωθείσης ἤδη
» καὶ συνενωθείσης τῷ Ἁγιωτάτῳ Ἀποστολικῷ καὶ Οἰκουμενικῷ
» θρόνῳ, ὁμοῦ μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ Μητροπόλεων
» καὶ Ἐπισκοπῶν, τοῦ τε Καστορίας, τοῦ Πελαγωνείας, τοῦ Βο-
» δενῶν, τοῦ Κορυτζᾶς, τοῦ Βελεγράδων, τοῦ Στρουμνίτζης, τοῦ Γρεβενῶν,
» τοῦ Σισανίου, τοῦ Μογλενῶν, τοῦ Πρεσπῶν, τοῦ Δεβρῶν, τοῦ Κόρας, καὶ
» τοῦ Βελισσοῦ, διὰ τὰς συνεχεῖς καὶ ἀλλεπαλλήλους ἐπι-
» δρομὰς καὶ ἐφόδους τῶν κατὰ καιροὺς ληστρικῷ τῷ
» τρόπῳ παριδόντων εἰς αὐτήν, καὶ παρὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς
» τῆς ἐκκλησίας μας κανόνας ἄνευ βουλῆς καὶ ψήφου καὶ
» γνώμης τῶν παρ' αὐτὴν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν,
» διὰ δόσεως δὲ ἀμυθήτων χρημάτων καὶ φθορᾶς καὶ
» δαπάνης ἁρπαζόντων τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην
» ἐξ ὧν συνέβαινεν, οὐ μόνον λεηλατεῖσθαι καὶ ὁσημέραι κατατρέχεσθαι,
» αὐτόν τε τὸν ἀρχηγὸν τῶν κακῶν, καὶ τοὺς ἀναιτίους ὁμοῦ, καὶ κατα-
» δαπανᾶσθαι καὶ φθείρεσθαι, ἀλλὰ ὅλον τὸ περὶ αὐτὴν χριστώνυμον τῶν
» ὀρθοδόξων πλήρωμα, τῶν μὲν ἀλόγως ἀπαιτούντων, τῶν δὲ ἀναιτίως
» καὶ παραλόγως καταβαλλόντων, ὥστε καὶ εἰς ὑπέρογκα βάρη καὶ
» ἀπαραμύθητα ὑποπεσεῖν ὅλον τὸ ἐκεῖσε κλίμα, μηδενὸς ὄντος
» τοῦ προϊσταμένου ἢ οἰκονομοῦντος καὶ σώζοντος καὶ φυλάττοντος, ἀλλὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» φύρδην καὶ ἀναμὶξ συγκεχυμένων τῶν ἐκεῖσε τῆς ἐκκλησίας πραγμάτων
» καὶ τέλος κινδυνεύειν τὰ ἔσχατα ἐρημωθῆναι τὰς ἐκεῖσε Μητροπόλεις,
» καὶ ἄρδην ἐκ μέσου ἐξαλειφθῆναι τούς τε ποιμαίνοντας καὶ ποιμενομένους
» ἐξ αἰτίας μόνης τῶν δοξομανούντων περὶ τὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὄνομα.

» Δι' αὐτὰ ταῦτα τὰ αἴτια συνδραμόντων ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν τοῦ
» τε τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν ἔχοντος, καὶ ἰδίᾳ βουλῇ καὶ γνώμῃ
» παραιτησαμένου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης κὺρ Ἀρσενίου, τοῦ Καςορίας
» κὺρ Εὐθυμίου, τοῦ Βοδενῶν κὺρ Γερμανοῦ ἔχοντος καὶ τὴν γνώ-
» μην τοῦ τε Μογλενῶν κὺρ Γερμανοῦ, τοῦ Πρεσπῶν
» κὺρ Παρθενίου, τοῦ Κόρας κὺρ Ἀβερκίου, καὶ τοῦ
» Βελισοῦ κὺρ Ἰωσήφ, τοῦ Κορυτζᾶς κὺρ Γενναδίου, τοῦ
» Στρουμνίτζης κὺρ Ἀνανίου ἔχοντος καὶ τὴν γνώμην τοῦ Βε-
» λεγράδων κὺρ Ἰωσάφατ, τοῦ Γρεβενῶν κὺρ Γρηγορίου, καὶ τοῦ
» Σισανίου κὺρ Νικηφόρου, καὶ διὰ κοινῆς αὐτῶν καὶ τῶν ὑφ'
» ἑαυτοὺς χριστιανῶν ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς τὰ
» κατ' αὐτοὺς ἀπολοφυραμένων τῷ ὕψει τοῦ Κραταιοτάτου
» ἡμῶν Ἄνακτος, καὶ τὴν κοινὴν τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν ἰδίαν
» αὐτῶν σωτηρίαν πρὸ παντὸς ἄλλου αἰτουμένων διὰ τῆς πρὸς τὸν Πατρι-
» αρχικὸν καὶ Οἰκουμ. θρόνον ὑποταγῆς, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν
» εἰσακουσθείσης, ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς ποτὲ Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀ-
» χριδῶν μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων εἰς ἓν τῆς Ἐκ-
» κλησιῶν σῶμα συναρμολογηθεισῶν, ὥστε εἶναι καὶ
» λέγεσθαι τοὐντεῦθεν καὶ εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα αἰῶνα Μητροπόλεις ὑποκεί-
» μεναι τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ καὶ τῇ λοιπῇ τῶν ἀδελφῶν χορείᾳ, ὃν
» τρόπον καὶ αἱ ἔκπαλαι αὐτῷ τῷ Οἰκουμ. θρόνῳ καὶ τῇ λοιπῇ ὑποκεί-
» μεναι Μητροπόλεις ἔν τε τῇ Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ, καὶ συναριθμηθῆναι τῷ
» χορῷ τῶν λοιπῶν Μητροπόλεων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ συνε-
» δριάζειν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ, καὶ συμψηφίζειν μετὰ τῶν λοιπῶν
» ἀδελφῶν, καὶ ψῆφον καὶ γνώμην ἔχειν ἐπὶ πάσης καὶ
» παντοίας ὑποθέσεως, καὶ ὅλως καρποῦσθαι καὶ νέ-
» μεσθαι κατὰ τοὺς λοιποὺς τῶν Μητροπολιτῶν τὰ κοινὰ γέρα
» καὶ βραβεῖα, τοῦ δὲ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὀνόματος ἀποξεσθῆ-
» ναι τῶν βασιλικῶν πινάκων, καὶ ὡς ΜΗΔΕΠΟΤΕ ΓΕΓΟ-
» ΝΟΤΟΣ λογιζομένου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» Κanτεῦθεν ἀπροστατεύτου μεινάσης τῆς τῶν Ἀχριδῶν ποτε παροι-
» κίας, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ τοῦ προϊσταμένου τῶν ὧν ἰδίως εἶχέ ποτε
» ὁ Ἀχριδῶν λεγόμενος Ἀρχιεπίσκοπος κωμοπόλων καὶ χωρῶν, ἤτοι τὸ
» Δυῤῥάχιον, Καβάγια, Δεμὶρ-Ἰσάρι, Ἐλπασάνι, καὶ ἰδίως Ὄχριδα λεγο-
» μένη, ὧν εἰς μίαν ἐπαρχίαν καὶ Μητρόπολιν ἀποκατασταθεισῶν ἤδη τὴν
» Δυῤῥαχίου, ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐν Κωνσταντινουπόλει συναδελφοὶ
» Ἀρχιερεῖς, προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Σ. ἡμῶν Αὐθέν-
» του καὶ Δεσπότου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κ. Κ. Σαμουὴλ, συν-
» εισελθόντες ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου μεγα-
» λομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, καὶ ψήφους κανονικὰς προβαλλό-
» μενοι εἰς εὕρεσιν ἀξίου καὶ ἁρμοδίου προσώπου τοῦ ἀναδειξομένου τὴν
» ποιμαντικὴν προστασίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν
» ὁσιώτατον ἐν Ἱερομονάχοις κὺρ Γρηγόριον, δεύτερον δὲ τὸν Ἱερομό-
» ναχον Ἰωάσαφ, καὶ τρίτον τὸν Ἱερομόναχον Ναθαναήλ· ὧν τὰ ὀνόματα
» κατεστρώθη ἐν τῷ ἱερῷ Κώδηκι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλη-
» σίας. Ἐν ἔτει ᾳψξζ'.

» ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Νεόφυτος, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τῶν
» συναδελφῶν μας Ἁγίων Ἀρχιερέων τοῦ Καισαρείας κὺρ Μακαρίου,
» τοῦ Ἐφέσου κὺρ Μελετίου, τοῦ Κυζίκου κὺρ Γερασίμου, καὶ τοῦ
» Νικομηδείας κὺρ Νικηφόρου.

» † ΚΡΗΤΗΣ Γεράσιμος, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τῶν συναδελφῶν
» μας ἁγίων ἀρχιερέων τοῦ τε Χαλκηδόνος κὺρ Ἰωαννικίου, τοῦ
» Δέρκων κὺρ Διονυσίου, καὶ τοῦ Προύσης κὺρ Μελετίου.

» † ΝΕΩΝ ΠΑΤΡΩΝ Πολύκαρπος.

» † ΑΓΧΙΑΛΟΥ Δανιὴλ, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τῶν συναδελφῶν
» ἡμῶν ἁγίων ἀρχιερέων τοῦ Μιτυλήνης κὺρ Ἀνθίμου, τοῦ Με-
» σημβρίας κὺρ Ἀνθίμου, τοῦ Βιδύνης κὺρ Ἰωσὴφ, καὶ τοῦ
» Ναυπλίου κὺρ Βενεδίκου.

» † ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ Εὐθύμιος, ἔχων καὶ τὴν γνώμην τοῦ Ἁ-
» γίου Πελαγωνείας.

» ΒΟΔΕΝΩΝ Γερμανὸς, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τῶν Ἀρχιερέων
» τοῦ Μογλενῶν Γερμανοῦ, Δεβρῶν Γρηγορίου, Πρεσπῶν Παρθενίου
» Βελισοῦ Ἰωσὴφ, καὶ Κόρας κὺρ Ἀβερκίου.

» † ΚΟΡΥΤΖΑΣ Γεννάδιος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» † ΤΙΒΕΡΙΟΥΠΟΛΕΩΣ Ἀνανίας, ἔχων καὶ τὴν γνώμην τοῦ Ἁ-
» γίου Βελεγράδων κὺρ Ἰωάσαφ.»

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο δημοσιεύων ὁ τότε μὲν Γραμματεὺς τῆς Συνόδου νῦν δὲ Ἅγιος Χίου κὺρ Γρηγόριος ἐν τῇ ἀνωτέρω διαληφθείσῃ Πραγματείᾳ αὐτοῦ σελ. 116, ἐξ αὐτοῦ δ' ἔπειτα ἀναδημοσιεύων αὐτὸ καὶ ὁ Ἅγιος Βελεγράδων κὺρ Ἄνθιμος ἐν τῇ ὁμοίως προμνησθείσῃ περιγραφῇ αὐτοῦ σελ. 97, τὸ ἐπιγράφουσι Πρᾶξιν τῆς προσαρτήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν τῆς Κων/λεως θρόνον· ἀλλ' οὐδόλως ἐστὶ τοιοῦτον, ὡς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ κατανοεῖται· διότι εὐθὺς μὲν ἐν ἀρχῇ τοῦ ἐγγράφου τούτου φαίνεται, ὅτι ἡ ῥηθεῖσα Ἀρχιεπισκοπὴ μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ ἦν ἤδη προσηλωμένη καὶ συνενωμένη τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ· ἔπειτα δὲ ἐκτιθεμένων ἐν παρενθέσει τῶν αἰτιῶν τῆς τε παραιτήσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀρσενίου καὶ τῆς κοινῆς δῆθεν ἀναφορᾶς, ἥν τινες Μητροπολῖται τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μετὰ τῶν συναδέλφων καὶ τῶν χριστιανῶν αὐτῶν ἐπέδωκαν τῷ βασιλείῳ Κράτει, τὴν κοινὴν καὶ ἰδίαν αὐτῶν σωτηρίαν διὰ τῆς πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ὑποταγῆς των αἰτούμενοι, ἐπὶ τέλους ἀναφέρεται, ὅτι, τῆς δεήσεως αὐτῶν εἰσακουσθείσης, καὶ τῆς ποτὲ Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν εἰς ἓν τῆς Ἐκκλησίας σῶμα συναρμολογηθεισῶν, κἀντεῦθεν ἀπροστατεύτου μενάσης τῆς τῶν Ἀχριδῶν ποτε παροικίας, τῶν δὲ κωμοπόλεων καὶ χωρῶν, ἃς ἰδίως εἶχεν ὁ ποτὲ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχριδῶν εἰς νέαν ἐπαρχίαν καὶ μητρόπολιν τὴν Δυρραχίου προστεθεισῶν καὶ ἀποκατασταθεισῶν, οἱ Ἅγιοι Συνοδικοί, προτροπῇ τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου, προχωροῦσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μητροπολίτου τῆς νέας ταύτης ἐπαρχίας εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις Γρηγορίου.

Οὕτω λοιπὸν τοῦ ἐγγράφου τούτου ὄντος μὲν ἀληθῶς Πράξεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ Μητροπολίτου Δυρραχίου, ἀναγγέλλοντος δὲ παρενθετικῶς τὴν τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ προσάρτησιν τῆς ποτὲ Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν μετὰ τῶν αὐτῇ ὑποκειμένων ὡς πρᾶγμα ἤδη τετελεσμένον, ποῦ ἡ πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας, ποῦ ἡ πρᾶξις ἡ κανονικὴ ἡ ἀποτελέσασα τὴν κατάργησιν τῆς αὐτῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ τὴν κανονικὴν αὐτῆς προσάρτησιν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, τῷ μηδὲν ἐπ' αὐτῆς ἄχρι τοῦδε κανονικὸν ἔχοντι δικαίωμα, ὡς ἄνω

δέδεικται; Ἡμεῖς μάτην ἐζητήσαμεν αὐτὴν, καὶ εἰ εὕροιτο, ὁ Ἅγιος Χίου κατεχώρει ἂν αὐτὴν βεβαίως ἐν τῇ ῥηθείσῃ πραγματείᾳ αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ ὀνομάσῃ τοιαύτην τὸ ἄνω ἐκλεκτήριον ἔγγραφον. Οὐχ εὕρηται ἄρα, καὶ κατὰ συνέπειαν τούτου, ΟΥ ΚΑΤΗΡΓΗΤΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΣ ἡ ῥηθεῖσα Ἀρχιεπισκοπή· ἀλλὰ τὸ Πατριαρχεῖον, ὑποθέτον ἁπλῶς αὐτὴν ὡς ἤδη κατηργημένην ἕνεκα τῆς παραιτήσεως τοῦ Ἀρσενίου καὶ τοῦ συμφωνητικοῦ τῶν ἓξ ἐκείνων Ἀρχιερέων, διενεμήσατο τὰ ἱμάτια αὐτῆς, καὶ ἐσφετερίσατο πάντα τὰ δικαιώματα αὐτῆς· νομίζον δὲ ὅτι διὰ τοῦ εἰρημένου συμφωνητικοῦ, δι' οὗ οἱ εἰρημένοι ἓξ Ἀρχιερεῖς τῷ ὑπέσχοντο ἐνόρκως καὶ ἐν βάρει ἀλύτου ἀφορισμοῦ νὰ τὸ διαφεντεύσωσιν εἰς πᾶσαν ἐναντιότητα, ἀσφαλίζεται εἰς τὸ μέλλον κατὰ πάσης κανονικῆς καὶ ἄλλης λογοδοσίας διὰ τὴν ἀντικανονικὴν, αὐθαίρετον, καὶ ὄντως λῃστρικὴν ταύτην πρᾶξίν του, προέβη ἡσύχως καὶ εὐσυνηδήτως εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαληφθέντος Μητροπολίτου.

Ἰδοὺ τί ἀποδεικνύει καὶ τὸ ἔγγραφον τοῦτο τοῦ ἱεροῦ Κώδηκος τοῦ Πατριαρχείου.

Ἀλλ' ἂς προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ τῶν ἄλλων ἐν τούτῳ τῷ ἐγγράφῳ διαλαμβανομένων·

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1) Ἐπαριθμοῦν τὰς αἰτίας τῆς δῆθεν καταργήσεως τῆς εἰρημένης Ἀρχιεπισκοπῆς μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ, τὸ ῥηθὲν ἔγγραφον ἀναφέρει ἐν πρώτοις τὰς συνεχεῖς καὶ ἀλλεπαλλήλους ἀλλαγὰς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τὰς ὁποίας ὀνομάζει ἐπιδρομὰς καὶ ἐφόδους, καὶ λῃστρικῷ τῷ τρόπῳ παρεισπηδήσεις εἰς αὐτὴν τῶν κατὰ καιροὺς Ἀρχιεπισκόπων, ὡς ἁρπαζόντων τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν, παρὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, ἄνευ βουλῆς καὶ ψήφου καὶ γνώμης τῶν περὶ αὐτὴν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν, διὰ δόσεως δὲ τμυθήτων χρημάτων.

Πρὸς τοῦτο παρατηροῦμεν, πρῶτον μὲν, ὅτι ἡ συνεχὴς ἀλλαγὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου δὲν εἶναι νόμιμος αἰτία καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διότι ἄλλως καὶ ὁ Πατριαρχικὸς αὐτὸς θρόνος ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ νὰ ἦναι κατηργημένος, ὡς μυριάκις τῶν Πατριαρχῶν συχναλλαγέντων ἔτι καὶ διὰ δόσεως ἀμυθήτων χρημάτων, χωρὶς νὰ ἀναφέρωμεν ὅτι καὶ οἱ Μητροπολῖται τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου πάντες οὐκ ἄλλως ἐλάμβανον τὰς θέσεις αὐτῶν ἕως ἄρτι, ἢ διὰ καταβολῆς ἁδρῶν ποσοτήτων, φιλοτίμου,

καὶ ψαλτικοῦ· δεύτερον δὲ, ὅτι ἡ συχνὴ ἀλλαγὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν, καθὰ μαρτυρεῖται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ προειρημένου συμφωνητικοῦ τῶν ἓξ ἀρχιερέων, εἶχεν ἀρχήσῃ νὰ γίνηται ἀπὸ ὀλίγου καιροῦ, ἐγίνετο δὲ, τὸ μὲν ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ ἐκ σφάλματος αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου· διότι ὁ κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1762 Ἀρχιεπισκοπεύων Κύριλλος μετ' ὀλίγον ἐξωρίσθη ὑπὸ τῆς Βασιλείας· ὁ δὲ διαδεξάμενος αὐτὸν Ἱερεμίας μετ' οὐ πολὺ ἀπέθανε· τὸν δὲ Ἀνανίαν, ὃν τὸ Πατριαρχεῖον αὐτὸ, παρὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, ἄνευ βουλῆς καὶ ψήφου καὶ γνώμης τῶν περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀρχιερέων διὰ πρώην Μητροπολιτῶν κατὰ μάϊον τοῦ 1763 ἐψήφισε καὶ διώρισεν (1), ἅμα ἐκεῖσε ἀπελθόντα, ὁ κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τοῦ τόπου, ὡς ἀληθῶς ἐξ ἐπιδρομῆς καὶ ἐφόδου καὶ ληστρικῷ τῷ τρόπῳ παρεισπηδήσαντα εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν καὶ ἁρπάσαντα αὐτὴν, δικαίως στασιάσας, καὶ πρὸς τὸ Βασίλειον Κράτος ἀναφερθεὶς, πιθανὸν δὲ καὶ πολλὰ χρήματα ἐκ τῆς τοῦ καιροῦ ἀνάγκης θυσιάσας, ἀπέβαλε (2), καὶ κανονικῶς ἐκλεξάμενος κατὰ νόμον ἀποκατέστησε τὸν ῥηθέντα Ἀρσένιον, ὃν καὶ μόνον ἀναγνωρίσας ἐνέγραψεν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κώδηκι (3). Τίς λοιπὸν ὁ πταίσας ἐνταῦθα;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

(1) Ἴδ' ἀνωτέρω σελ. 20 τὴν πρᾶξιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἀνανίου.
(2) Αὐτὸς ἀπὸ τὴν λύπην του ἴσως μετ' ὀλίγον ἀπέθανε.
(3) Ἴδε τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους Ἀρχιεπισκόπων Ἀχριδῶν ἐν τῇ προμνησθείσῃ Περιγραφῇ τοῦ Ἁγίου Βελεγράδων σελ. 120-121, ὅπου τὸ ὄνομα τοῦ Ἀνανίου μηδόλως ἀναφέρεται. Κατὰ τὴν ἀπαρίθμησιν ταύτην ἦσαν Ἀρχιεπίσκοποι πρὸ τοῦ Κυρίλλου

Μεθόδιος	1757—1759	ἔτη	3
Ἰωσὴφ	1755—1757	»	2
Διονύσιος	1752—1755	»	4
Ἰωσὴφ	1746—1752	»	6
Ἰωάσαφ	1736—1747	»	10
. . . . .	. . . . .	. .	. .
Ἰωάσαφ	1718—1719	»	2
Φιλόθεος	1714—1718	»	4
Ζωσιμᾶς	1708—1714	»	6
Ῥαφαὴλ	1699—1708	»	9
Ζωσιμᾶς	1695—1699	»	4
Ἰγνάτιος	1693—1695	»	2
Γρηγόριος	1691—1693	»	3

Τί δὲ, ἵνα καταργηθῇ, ἔπταισεν ἡ ῥηθεῖσα Ἀρχιεπισκοπὴ, ἐὰν ἐξ ἀνάγκης

Γερμανὸς	1688—1691	»	3
Ἐξ ἀρχιεπ.	1630—1688	»	58
Νεκτάριος	1613—1630	»	17
Σωφρόνιος	1575—1613	»	38
Παΐσιος	1564—1575	»	11
Θεοφύλακτος καὶ 16 ἄλλοι	1081—1564	»	483
Ἰωάννης Γ′	1077—1081	»	14
Ἰωάννης Β′	1059—1077	»	18

καὶ ἄλλοι ἐφεξῆς μέχρι τοῦ ά Ἀρχιεπισκόπου Κατιλλιανοῦ ἀρχιερατεύσαντος ἀπὸ 535 ἕως 450 ἔτη 15. Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, φέρε δὴ παραθέσωμεν καί τινας τῶν Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς κατακτήσεως.

Γεννάδιος	1453—1458	ἔτη	5
Ἰσίδωρος	1458—1459	»	1
ἑπτὰ κατόπιν	1459—1476	»	17 (*)
Μάξιμος	1476—1401	»	5
ἄλλοι 9	1482—1521	»	39 (**)
Ἱερεμίας	1521—1523	»	2
Ἰωαννίκιος	1523—1524	»	1
. . . . .	. . . . .	.	.
Παχώμιος	1583—1584	»	1
Θεόληπτος	1584—1585	»	1
Ἱερεμίας	1585—1591	»	9
Ματθαῖος	1594—1594	»	17/365
Θεοφύλακτος	1595—1595	»	7/365
Ματθαῖος	1595—1600	»	4
Νεόφυτος	1600—1602	»	2
Ματθαῖος	1602—1602	»	17/365
Ῥαφαὴλ	1602—1605	»	4
Κύριλλος	1621—1622	»	1
Γρηγόριος	1622—1622	»	3/12
Ἄνθιμος	1623—1623	»	3]365
Κύριλλος Β′	1631—1633	»	2
Κύριλλος Δ′	1633—1634	»	1
Ἀθανάσιος	1634—1634	»	22]365
Κύριλλος Δ′	1634—1635	»	1
Κύριλλος Β′	1635—1636	»	1
Νεόφυτος	1636—1637	»	1
Κύριλλος Δ′	1637—1638	»	1
Κύριλλος Β′	1638—1639	»	1
Παρθένιος	1639—1644	»	5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

αἱ συχναὶ αὗται λεγόμεναι ἀλλαγαὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐγένοντο, καὶ ἐὰν ὡς ἐκ τούτων κατεχρεώθη ὁ τόπος; Τὸ Πατριαρχεῖον ὅμως, προβάλλον ἀσυλλογίστως ὡς αἰτίαν δῆθεν τῆς καταργήσεως τὴν συχνὴν ταύτην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀλλαγήν, ἵνα ἐπιβαρύνῃ αὐτήν, λέγει ἀσυστόλως, ὅτι ἐγένετο, παρὰ τοὺς θείους κανόνας, ἄνευ ψήφου καὶ γνώμης τῶν περὶ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀρχιερέων, τρόπῳ λῃστρικῷ καὶ ἁρπακτικῷ, λησμονοῦν πολὺ ταχέως, ὅτι ὁ μόνος τοιούτῳ τρόπῳ γενόμενος Ἀρχιεπίσκοπος ἦν ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος αὐτοῦ κὺρ Ἀνανίας.

2 Τὸ ῥηθὲν ἔγγραφον ἀναφέρει ἑπομένως, ὅτι διὰ τὰς προεκτεθείσας αἰτίας προσέδραμον εἰς Βασιλεύουσαν ὅ,τε Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρσένιος, καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι, οὓς καί, πρὸς πλειοτέραν δῆθεν σαφήνειαν, κατ' ὄνομα ἀπαριθμεῖ, καὶ ὅτι ὁ μὲν Ἀρσένιος παρῃτήθη, οἱ δὲ Μητροπολῖται διὰ κοινῆς αὐτῶν καὶ τῶν ὑφ' ἑαυτοὺς χριστιανῶν ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς, δεόμενοι τῷ ὕψει τοῦ Κραταιοτάτου Ἄνακτος ὑπὲρ τῆς κοινῆς αὐτῶν τε καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς χριστιανῶν σωτηρίας, ἐξῃτήσαντο τὴν ὑποταγὴν αὐτῶν πρὸς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον, καὶ εἰσηκούσθησαν.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἡ κοινὴ δι' ἀναφορᾶς αἴτησις κλήρου τε καὶ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ἣν προβάλλουσιν οἱ τὸ Πατριαρχεῖον δικαιολογοῦντες. Δόξα σοι ὁ Θεός! ἀνεύρομεν αὐτήν! Τίς δὲ βεβαιοῖ τὴν ὕπαρξιν ταύτης; Αὐτὸ τὸ Πατριαρχεῖον, αὐτὴ ἡ ἱερὰ τότε Σύνοδος. Ἐπειδὴ δὲ χείλη ἱερέως, μάλιστα δὲ Ἀρχιερέων, οὐ ψεύδονται, ἀνάγκη νὰ πιστεύσωμεν αὐτήν.

Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ἂς παραθέσωμεν ὀλίγον τὸ Γ' τοῦτο ἔγγραφον πρὸς

Παρθένιος	1644—1646	»	2
Ἰωαννίκιος	1646—1647	»	1
Παρθένιος	1647—1650	»	3
Ἰωαννίκιος	1650—1651	»	1
Κύριλλος	1651—1651	»	18/365
Ἀθανάσιος	1651—1651	»	15/365
Παΐσιος	1651—1652	»	9/12

Δὲν θέλομεν νὰ προχωρήσωμεν περαιτέρω διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον· ἀρκοῦσιν ἄλλως ταῦτα ἵν' ἀποδείξωσι τίνες οἱ συνεχέστερον ἀλλασσόμενοι, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι Ἀχριδῶν, ἢ οἱ Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τὸ Β′ ἐκεῖνο τὸ συμφωνητικὸν, καὶ ἂς ἐννοήσωμεν καλλίτερα τὸ πρᾶγμα πῶς ἐγένετο.

Τὸ μὲν Β′ λοιπὸν ἐκεῖνο ἔγγραφον ὑπογράφεται καὶ σφραγίζεται ἀτομικῶς ὑπὸ ἓξ μόνων ἀρχιερέων τῶν Καστορίας, Βοδενῶν, Κορυτζᾶς, Τιβεριουπόλεως (Στρουμνίτζης), Σισανίου καὶ Γρεβενῶν, διαλαμβάνει δὲ, ὅτι προσφέρεται εἰς χεῖρας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου· τὸ δὲ Γ′ τοῦτο ἔγγραφον, ἐπαριθμοῦν πρῶτον, ὅτι ὅλοι οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν ἦσαν δεκατρεῖς (1), διαλαμβάνει ὅτι ἡ πρὸς αἴτησιν τῆς καταργήσεως ἀναφορὰ ἔφερε τὰς ὑπογραφὰς καὶ σφραγίδας τῶν αὐτῶν πάλιν ἓξ Ἀρχιερέων, (ἐχόντων ὅμως, λέγει, τοῦ μὲν Βοδενῶν, καὶ τεσσάρων ἄλλων· τοῦ δὲ Στρουμνίτζης, καὶ ἑνὸς πέμπτου τὰς γνώμας,) πρὸς δὲ καὶ τὰς ὑπογραφὰς καὶ σφραγίδας τῶν ὑπ' αὐτοὺς χριστιανῶν, καὶ ὅτι ἐπεδόθη τῷ ὕψει τοῦ Κραταιοτάτου Ἄνακτος.

Ἐκ τῆς παραθέσεως ταύτης ἐξάγεται ἀριδήλως, ὅτι ἡ περὶ ἧς τὸ Πατριαρχικὸν τοῦτο ἔγγραφον ὁμιλεῖ ἀναφορὰ ἦτον ἄλλη, καὶ ἄλλη ἡ τὸ συμφωνητικὸν ἐκεῖνο ἀποτελοῦσα· ὅτι ἡ μὲν ἦτο κοινὴ, ἡ δὲ ἦτο μερική· καὶ ὅτι ἡ μερικὴ μόνον ἐδόθη εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ἡ κοινὴ δὲ ἐπεδόθη εἰς τὸ Βασίλειον Κράτος. Ἄρα ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία δὲν εἶχε κοινὴν ἀναφορὰν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὴ ἡ ἰδία τὴν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς κατάργησιν, διὰ τοῦτο καὶ μήτε ἀναφέρει ὅτι αὐτὴ κατήργησε καὶ ἑαυτῇ προσήρτησεν αὐτὴν, ἀλλ' ὅτι, κατὰ συνέπειαν τῆς πρὸς τὸ βασίλειον Κράτος δοθείσης ἀναφορᾶς, τῆς δεήσεως τῶν ἀναφερομένων εἰσακουσθείσης (παρὰ τοῦ β. Κράτους βεβαίως), κατηργήθη (ὑπ' αὐτοῦ τούτου δηλονότι) καὶ ἀπεσβέσθη τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐκ τῶν βασιλικῶν πινάκων,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

---

(1) Ὁ Ἅγιος Βελεγράδων Κὺρ Ἄνθιμος ἐν τῇ προμνησθείσῃ αὐτοῦ περιγραφῇ (σελ. 121—122), ἐπαριθμεῖ, κατὰ τὸν Δοσίθεον (Βιβλ. ε΄. Κεφ. κ΄. σελ. 508 περὶ τῶν ἐν Ἱεροσ. Πατριαρχῶν) καὶ τὸν Χρύσανθον (σελ. 87 Συνταγμ. περὶ ὀφφικ. κληρ. καὶ ἀρχοντ. Μ. Ἐκκλ. 1778· Βενετίᾳ), ἐκτὸς τῆς ἐπαρχίας Δυρραχίου, (ἥτις ὁτὲ μὲν ἐδιοικεῖτο ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν, ὁτὲ δὲ ὑπὸ ἰδίου Μητροπολίτου), ὀκτὼ Μητροπολίτας, τοὺς Καστορίας, Βελεγράδων, Κορυτζᾶς, καὶ Σελασφόρου, Γρεβενῶν, Σισανίου, Βοδενῶν καὶ Πελαγωνείας, καὶ ἐννέα ἐπισκόπους τοὺς Δεβρῶν, Μογλενῶν, Βελισσοῦ, Πρεσπῶν, Αὐλῶνος, Κανίνων, Κιτζάβων, Μελεοχοῦ, καὶ Γκόρα-Μόκρας.

ὥστε ΜΗΔΕΠΟΤΕ ΩΣ ΓΕΝΟΜΕΝΟΝ ΛΟΓΙΖΕΣΘΑΙ, αἱ δὲ ὑπ' αὐτὴν Μητροπόλεις ὑπετάγησαν τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ. Τὸ δὲ συμπέρασμα ἐξ ὅλων τούτων εἶναι ὅτι ἡ διὰ κοινῆς αἰτήσεως, ὡς λέγουσι, γενομένη κατάργησις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ ἡ τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ προσάρτησις τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν, οὐκ ἐτελέσθη ἐκκλησιαστικῶς ἀλλὰ πολιτικῶς (1). Τοῦτο εἶναι μέγα πρακτικὸν μάθημα διὰ τοὺς Βουλγάρους σήμερον, καὶ σημειώσατέ το.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἤδη καὶ τὰ τῆς κοινῆς ταύτης αἰτήσεως καὶ ἀναφορᾶς, ἵνα κατανοήσωμεν ὁποία τις ἦν.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔγγραφον τῆς Συνόδου λέγει, ὅτι οἱ συνυπογράψαντες τὴν ἀναφορὰν ἐκείνην ἓξ ἀρχιερεῖς εἶχον καὶ τὰς γνώμας πέντε ἄλλων ἀρχιερέων, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν βεβαίως ἀπόντων. Εἰ τοῦτο ἦν ἀληθές, διατί οἱ ἓξ ἐκεῖνοι ἀρχιερεῖς δὲν ἀνέφερον τοῦτο καὶ ἐν τῷ συμφωνητικῷ αὐτῶν; καὶ διατί ἐν αὐτῷ ὡμίλησαν μόνον ἐν ὀνόματι αὐτῶν καὶ διὰ τὸ ἄτομον αὐτῶν, λέγοντες: «ἐπροξενήθησαν εἰς ἡμᾶς ἀνυπόφο-
» ροι ζημίαι, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ τὴν ζωήν μας ἐβαρύνθημεν· ὅθεν δεῖν
» ἔγνωμεν ἐξαγοράσασθαι τὴν ἡσυχίαν ἡμῶν· διὸ συμφωνοῦμεν
» νὰ παρακαλέσωμεν» κτλ.; ἢ διατί οἱ ἀπόντες ἐκεῖνοι ἀρχιερεῖς εἰ συνεφρόνουν, δὲν ἔστειλαν ἐπὶ τούτῳ ἰδιόγραφον αὐτῶν ἀναφορὰν πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἢ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην; ἢ τὸ πρᾶγμα ἦτο τόσον ὀλίγον σπουδαῖον, ὥστε καὶ προφορικὴ τάχα ἐπιτροπικὴ εἰς τοὺς συναδέλφους αὐτῶν ἐθεωρεῖτο ἱκανή; διατί τέλος πάντων οἱ ἓξ ἐκεῖνοι ἀρχιερεῖς, ἐὰν ὄντως εἶχον τὴν ἐντολὴν καὶ γνώμην καὶ τῶν ἄλλων, γράφοντες μετὰ τὴν κατάργησιν τῇ 12 Φεβρουαρίου 1767 πρὸς τὸν ἕνα ἐκ τούτων, τὸν Βελεγράδων Ἰωάσαφ, τῷ ὁμιλοῦσι περὶ τῶν αἰτιῶν τῆς καταργήσεως καὶ περὶ τῆς καταργήσεως αὐτῆς, ὡς περὶ πραγμάτων ὅλως ἀγνώστων εἰς αὐτόν, λέγοντες: «πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν σᾶς εἴχομεν γράψῃ ὅλα τὰ νέα, δηλ.
» τὰς καταδρομὰς καὶ τὰς ἐνοχλήσεις, ὁποῦ ὑπὸ τῶν χρεωφει-

(1) Ἤδη εἴδομεν ἀνωτέρω ὅτι καὶ οἱ ἓξ ἐκεῖνοι ἀρχιερεῖς ἐν τῇ πρ τὸν Βελεγράδων ἐπιστολῇ των, εἰδοποιοῦντες τὰ νέα, ἔγραφον ταῦτα
« μὲ παντοίους τρόπους ἐπασχίσαμεν παρακαλοῦντε
» τὴν ΥΨΗΛΗΝ ΠΟΡΤΑΝ νὰ προστάξῃ τὸν Παναγιώτην νὰ μᾶς
» δεχθῇ, καὶ γιγνομένης τῆς προσταγῆς, μᾶς ἐδέχθη μὲ ἱλαρὸν
» πρόσωπον »

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» λετῶν ἐδοκιμάσαμεν, καὶ τέλος ὅτι μὲ παντοίους τρόπους ἐ-
» πασχίσαμεν νὰ παρακαλέσωμεν τὴν Ὑψ. Πόρταν νὰ προ-
» στάξῃ» . . . κτλ.; (1).

Ἂς προχωρήσωμεν.

Τὸ αὐτὸ ἔγγραφον διαλαμβάνει, ὅτι ἡ κοινὴ ἐκείνη ἀναφορὰ ἦν ἐσφραγισμένη καὶ παρὰ τῶν ὑπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς ἐκείνους χριστιανῶν. Τίνες ἆράγε οὗτοι οἱ χριστιανοί, καὶ πόσοι, καὶ τίνων ἐπαρχιῶν καὶ πόλεων καὶ χωρίων, καὶ πῶς οἱ χριστιανοὶ δεκατριῶν ἐπαρχιῶν ἠδυνήθησαν νὰ συνυπογραφῶσιν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἀναφορᾷ; Τὰ οὐσιώδη ταῦτα ζητήματα οὐδὲ τὸ ἔγγραφον ἐκεῖνο μᾶς λύει, οὐδὲ νομίζομεν δυνατὴν τὴν λύσιν αὐτῶν παρ' οἱουδήτινος· ἐκτὸς ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι αὐτὴ ἡ λεγομένη κοινὴ τῶν ἐπαρχιῶν ἀναφορὰ ἦτον ὁμοία ἐκείνῃ, τὴν ὁποίαν ἐν ἔτει 1763 ἐπέδωκεν, ὡς γράφει ὁ Κώδηξ τοῦ Πατριαρχείου, τὸ σύστημα τῶν ἐνταῦθα γουναράδων τῆς Ἀχρίδος εἰς τὸ βασίλειον Κράτος διὰ νὰ διορισθῇ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχριδῶν ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος τοῦ Πατριαρχείου (2). Τότε ἐννοοῦμεν, καὶ ἐννοεῖ πᾶς τις εὐκολώτατα, καὶ ὁποία τις ἦτον ἡ ἀναφορά, καὶ πῶς ἐνηργήθη, καὶ ὑπὸ τίνων ἐγράφη καὶ ἐσφραγίσθη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐκ πάντων τούτων συμπεραίνεται καὶ πάλιν ὅτι, ἐὰν ὄντως ὑπῆρξε τοιαύτη κοινὴ ἀναφορὰ δοθεῖσα εἰς τὸ βασίλειον Κράτος, αὕτη ἦτον ὑπογεγραμμένη ἢ ἐσφραγισμένη ὑπὸ τῶν συνωμοτῶν ἐκείνων ἓξ Γραικῶν ἀρχιερέων καὶ ὑπό τινων Ἀχριδιανῶν Γραικῶν ἢ Βλάχων ἢ καὶ ἠγορασμένων Βουλγάρων τοῦ ἐν Βασιλευούσῃ συστήματος τῶν γουναράδων. Τὸ δὲ σύστημα τῶν γουναράδων, ἕκαστος γνωρίζει πόσην ὑπόληψιν καὶ ἐπιῤῥοὴν εἶχε τότε ἐν Βασιλευούσῃ.

Ἀλλ' ἆρά γε ὑπῆρξεν ὅλως, καὶ ἐδόθη εἰς τὸ βασίλειον Κράτος μία τοιαύτη ἀναφορά;

Ἡ ἐρώτησις αὕτη εἶναι τῷ ὄντι παράτολμος ἀπέναντι τῆς βεβαιώσεως τοῦ Συνοδικοῦ ἐγγράφου. Ἀλλ' ἂς πιστεύσωσιν οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν, ὅτι ποιοῦμεν ταύτην, οὐ τοσοῦτον ὡς ἀμφιβάλλοντες ἕνεκα τοσούτων ἄλλων βεβαιώσεων αὐτοῦ ἐξελεγχθεισῶν μὴ ἀληθῶν, ὅσον διότι ἀνελάβομεν ἀπέ-

---

(1). Ἴδε ἀνωτέρω ὁλόκληρον τὸ γράμμα τοῦτο τῶν ἓξ ἀρχιερέων.
(2). Ἴδε ἀνωτέρω.

ναντι τοῦ δημοσίου τὴν ὑπόσχεσιν καὶ τὴν εὐθύνην τοῦ νὰ ἐρευνήσωμεν τὴν ἀλήθειαν καὶ ὅλην τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου. Ὁ δὲ κανὼν καὶ ἡ μέθοδος τῆς ἐρεύνης αὐτῆς ἀπαιτεῖ ἀναγκαίως νὰ ῥίψωμεν βλέμμα καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐγγράφων τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως, πρὸς ἣν λέγουσιν ὅτι ἐδόθη ἡ ῥηθεῖσα ἀναφορά, ἵνα ἴδωμεν ἐὰν καὶ ἐν αὐταῖς περιέχεταί τι περὶ αὐτῆς, ὡς ἔθος ἐπικρατεῖ παρὰ τῇ Ὑψ. Κυβερνήσει νὰ ἀναφέρῃ πάντοτε τὴν αἴτησιν, ἐφ' ἧς ἐκδίδει τὸ ἔγγραφον.

Πρῶτον τοιοῦτον τῆς Κυβερνήσεως ἔγγραφον εὑρίσκομεν τὸ ἔκτοτε πρὸς ἕκαστον τῶν νεωστὶ διοριζομένων Οἰκουμ. Πατριαρχῶν ἐκδιδόμενον βασιλικὸν περάτιον, τὸ ὁποῖον ἀναγνόντες μετὰ προσοχῆς, εἴδομεν ὅτι διαλαμβάνει ἐν συνόψει περὶ τοῦ προκειμένου τάδε: « Παρατηρηθέντων τῶν ἐν τῷ » βασιλικῷ φυλακτηρίῳ εὑρισκομένων βιβλίων τοῦ μουκαταᾶ τῶν Ἐπισκό- » πων, εὑρέθη ὅτι ἐγένετο δερκενάρι (σημείωσις ἐν περιθωρίῳ) ἵνα τὸ » Πατριαρχεῖον τῆς Ὄχριδος (1) μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ ᾖ προσηρ- » τημένον τῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχείῳ· ὅτι προσηρτήθησαν » οὕτως αὐτῷ τόσον αἱ τῷ Πατριαρχείῳ τῆς Ὄχριδος ὅσον καὶ αἱ τῷ » Ἰπεκίου ὑποκείμεναι καὶ ἐπαριθμούμεναι ἐπαρχίαι καὶ χῶραι· ὅτι ἡ τούτων » ὑποταγὴ τῷ Κων/πόλεως Πατριαρχείῳ ἐζητήθη ΔΙ' ΑΝΑΦΟΡΑΣ » ΚΑΙ ΜΑΧΖΑΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ, παρα- » καλούντων νὰ γίνῃ προσταγὴ διὰ νὰ ἐγγραφῇ ἡ ὑ- » ποταγὴ αὕτη εἰς τὰ περάτιά των· ὅτι κατὰ συνέπειαν » τούτου ἐξεδόθη ὑψηλὸς ὁρισμός, καὶ ἡ πρότασις αὕτη κατεχω- » ρίσθη καὶ ἐνεγράφη ὅπου ἀνήκει, καὶ διὰ τοῦτο κανεὶς ποτὲ νὰ μὴ τολμή- » σῃ νὰ πράξῃ τι ἐναντίον τοῦ ὑψηλοῦ τούτου ὁρισμοῦ· καὶ ἂν ποτε φανῇ » ἀναφορὰ καὶ ἀπόφασις, ὅπως τὰ Πατριαρχεῖα Ἰπεκίου καὶ Ὄχριδος ἀπο- » σπασθῶσι τοῦ Κεσισχανὲ (Πατριαρχείου) καὶ δοθῶσιν εἰς ἄλλον, νὰ μὴ » γίνωνται δεκταί.»

Βλέπεις ἐνταῦθα, φίλε ἀναγνῶστα, ὅτι περὶ ἀναφορᾶς κοινῆς ἢ μερικῆς δοθείσης ἐκ μέρους κλήρου καὶ λαοῦ τῶν ἐπαρχιῶν Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν, μηδὲ κἂν λόγος γίνεται· μᾶς λέγει δὲ ῥή-

---

(1) Ὡς ἕκαστος ἐνταῦθα βλέπει, ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις ὠνόμαζε τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀχριδῶν καὶ τὴν τοῦ Πεκίου Πατριαρχεῖα, τὴν δὲ πρωτεύουσαν τῆς πρώτης ἐκάλει, συμφώνως τῇ ἐπιτοπίῳ Βουλγαρικῇ φωνῇ, Ὄχριδα, καὶ οὐχὶ Ἀχρίδα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τῶς αὐτὸ τὸ Πατριαρχικὸν περάτιον, ὅτι ἡ κατάργησις τῶν δύο τούτων αὐτοκεφάλων Ἀρχιεπισκοπῶν ἐγένετο κατ' αἴτησιν καὶ πρότασιν δι' ἀναφορᾶς καὶ μαχζαρίου αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου· Ποῦ λοιπὸν αἱ διαβεβαιώσεις ἐκεῖναι τοῦ προδιαληφθέντος Γ' ἐγγράφου τοῦ Πατριαρχείου;

Τοῦτο ἰδόντες καὶ αναγνόντες ἡμεῖς, εἴχομεν πᾶν δίκαιον νὰ κηρύξωμεν τὰς διαβεβαιώσεις ταύτας τοῦ Πατριαρχικοῦ ἐγγράφου ὡς μὴ εἰλικρινεῖς· ἀλλ' ὅμως, συλλογισθέντες πάλιν μήπως κατὰ λάθος τοῦτο οὕτως ἐσημειώθη ἐν τῷ Πατριαρχικῷ περατείῳ, ἡμεῖς ἀνεστείλαμεν ἔτι μικρὸν τὴν περὶ τούτου ἀπόφασίν μας, καὶ ἠθελήσαμεν νὰ προβῶμεν εἰς τὰς ἐρεύνας ἡμῶν ἔτι περαιτέρω. Ἀπετάνθημεν λοιπὸν πρὸς αὐτὴν τὴν Σεβαστὴν ἡμῶν Ὑψηλὴν Κυβέρνησιν, παρακαλοῦντες ὅπως εὐαρεστουμένη δώσῃ ἡμῖν ἐκ τῶν ἀρχείων της ἐξηγμένον ἀντίγραφον τοῦ Ὑψηλοῦ Ὁρισμοῦ, δι' οὗ κατηργήθησαν αἱ εἰρημέναι Ἀρχιεπισκοπαί. Ἀποδεκτῆς δὲ γενομένης τῆς αἰτήσεως ἡμῶν, καὶ ἐρεύνης εἰς τὰ ἀρχεῖα γενομένης, μᾶς ἐδόθη ἐπίσημος ἀπάντησις, ὅτι Ὑψηλὸς μὲν Ὁρισμός, ἤτοι φερμάνιον, ἐπὶ τῇ καταργήσει αὐτῶν οὐχ εὕρηται· εὕρηται δὲ ἡ προμνησθεῖσα ἐν περιθωρίῳ σημείωσις (δερκενάρι), ἧς καὶ ἀντίγραφον μᾶς ἐδόθη, μᾶς ἐδόθη δὲ προσέτι καὶ ἀντίγραφον τοῦ περατίου δι' οὗ ἀποκατέστη ὁ πρῶτος μετὰ τὴν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν κατάργησιν Μητροπολίτης Δυῤῥαχίου Γρηγόριος.

Ἐννοεῖ ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν μετὰ πόσης προσοχῆς καὶ περιεργείας ἀνέγνωμεν τὰ δύο ταῦτα ἄγνωστα ἡμῖν ἕως ἄρτι ἔγγραφα τῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως. Τί δὲ εὕρομεν ἐν αὐτοῖς; Οὐδὲν ἄλλο ἢ ὅ,τι καὶ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ περατίῳ, δηλαδή, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος κατάργησις ἐγένετο κατ' αἴτησιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δι' ἀναφορᾶς καὶ μαχζαρίου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου. Ἵνα δὲ μὴ ἀμφιβάλλῃ ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν περὶ τῆς πικρᾶς ταύτης ἀληθείας τῶν λεγομένων ἡμῶν, παραθέτομεν ἐνταῦθα αὐτολεξεὶ ἐν ἀποσπάσματι μετάφρασιν αὐτῶν ἑνὶ θατέρῳ ὁμοίων ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα. Ἰδοὺ αὕτη.

« Ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρ-
» χης, καὶ ἡ ἐν τῇ εὐδαίμονι Βασιλίδι πόλει
» διαμένουσα Σύνοδος τῶν Μητροπολιτῶν
» ἐπέδωκαν ἐνσφράγιστον ἀναφορὰν εἰς τὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» Διβάνι χουμαϊοὺν λέγοντες ὅτι ἀπό τινος καιροῦ
» ῥαδιοῦργοί τινες τοὺς Πατριάρχας τῆς Ὄχριδος, ὡς ἐμπόρευμα θεω-
» ροῦντες, συχνὰ συχνὰ ἔπαυον, καὶ ἀντ' αὐτῶν ἄλλους ἀνικάνους διώρι-
» ζον, ὁμολογίας παρ' αὐτῶν λαμβάνοντες, καὶ οὕτως, ἐκτὸς ὅτι τὸ Πα-
» τριαρχεῖον ἐκεῖνο κατεποντίσθη ὑπὸ βαρυτάτων χρεῶν καὶ κατήντησεν
» εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ ἀμηχανῇ πλέον πρός τε τὴν τῶν πραγμάτων διοί-
» κησιν καὶ τὴν τῶν νόμων τήρησιν καὶ ἑδραίωσιν, εἶναι φανερὸν ὅτι καὶ
» αἱ κακώσεις καὶ καταδυναστεύσεις εἰς ἃς ὑπέπεσαν οἱ ὑπ' αὐτὸ διατε-
» λοῦντες Μητροπολῖται καὶ πτωχοὶ ὑπήκοοι, πέρας μὴ ἔχουσαι, θέλουσι
» φέρει αὐτοὺς εἰς κατάστασιν ἀθλίαν καὶ εἰς θέσιν ὅλως ἀνοικονόμητον
» καὶ ἀδιόρθωτον· ὅθεν γνώμῃ καὶ βουλῇ τῶν ὑπὸ τὸ Πατριαρ-
» χεῖον τῆς Ὄχριδος πεπληγωμένων ὑπηκόων, ἱκεσίᾳ
» τοῦ Πατριάρχου αὐτῶν Ἀρσενίου, καὶ αἰτήσει τῶν ὑπ'
» αὐτὸν Μητροπολιτῶν δι' ἐνσφραγίστου μαχζαρίου,
» παρεκάλεσαν ἵν' ἀκυρωθῇ μὲν καὶ σβεσθῇ ἐκ τῶν βιβλίων ἡ ἐγγραφὴ
» τοῦ εἰρημένου Πατριαρχείου, νὰ προστεθῇ δὲ τὸ ὑπ' αὐτὸ κλίμα εἰς τὸ
» Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀναδεχθῇ καὶ
» πληρώνῃ τοῦτο πρὸς τὸν βασιλικὸν χαζινὲν τὰ . . . εἰθισμένα ἐκείνου
» δοσήματα, τὸ δὲ Πατριαρχεῖον τῆς Ὄχριδος ὅλως νὰ καταργηθῇ, καὶ
» ἐὰν τοῦ λοιποῦ ἐπὶ προσθήκῃ δοσιμάτων ἢ ἄλλῃ δο-
» λιότητι καὶ προφάσει γίνῃ ἐκ μέρους ἄλλων αἴτη-
» σις ἵν' ἀνανεωθῇ τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ὄχριδος,
» οἱ τοιοῦτοι μηδόλως νὰ εἰσακούωνται.

» Συνεπείᾳ τῆς αἰτήσεως ταύτης, ἐγένετο ὑψηλὸς ὁρισμός, καὶ ἀφῃρέθη
» μὲν καὶ ἐσβέσθη ἐν τοῖς βιβλίοις ἡ ἐγγραφὴ
» τοῦ εἰρημένου Πατριαρχείου, προσετέθη δὲ τῷ τῆς
» Κωνσταντινουπόλεως Ῥωμαϊκῷ Πατριαρχείῳ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ πλη-
» ρώνῃ τοῦτο πρὸς τὸν βασιλικὸν χαζινὲν ὅλα τὰ εἰς ὄνομα ἐκείνου ἐγγε-
» γραμμένα δοσίματα τῶν 163000 ἄσπρων κατ' ἀποκοπήν, καὶ τοῦ δη-
» μοσίου δώρου τῶν 100000 ἄσπρων . . . καὶ ἐσημειώθη ἐν περιθωρίῳ ὅ-
» που ἀνήκει τὸ τοιοῦτον σουρούτι, ὥστε ὅσαι ἀναφοραὶ ἐναντίον τούτου
» ἤθελον ἐλθεῖ, νὰ μὴ λαμβάνωνται παντελῶς εἰς σημείωσιν, καὶ ἐὰν ὁ-
» πωσδήποτε τοιαῦται ἀναφοραὶ παρουσιασθῶσι, νὰ κρατῶνται εἰς τὸ γρα-
» φεῖον, καὶ νὰ δίδηται ἀρνητικὴ ἀπάντησις εἰς τοὺς ἀναφερομένους, τὸ δὲ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» εἰρημένον σουρούτι νὰ ἐγγραφῇ ὅπου ἀνήκει, καὶ νὰ ᾖ ἐν χρήσει μέ-
» χρις οὗ δόξῃ τῷ Ἁγίῳ Θεῷ, κτλ.»

Ἐνταῦθα πλέον, φίλε ἀναγνῶστα, οὐδ' ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν, οὐδ' ἄλλος τις δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ, ὅτι ἡ κατάργησις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, καὶ ἡ προσάρτησις αὐτῆς τε καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν τῷ Οἰκουμ. Πατριαρχείῳ ἐγένετο ὑπὸ τῆς Ὑψ. Πύλης κατ' αἴτησιν αὐτοῦ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ δι' ἀναφορᾶς, οὐχὶ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἐκείνων τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλ' ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΝ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ, οἵτινες ὅμως, ἵνα δικαιολογήσωσι τὴν αἴτησιν αὐτῶν, ἔγραψαν ἐν τῇ ἀναφορᾷ αὐτῶν, ὅτι τοῦτο ἐγίνετο γνώμῃ καὶ βουλῇ τῶν ἐκεῖ ὑπηκόων, ἱκεσίᾳ τοῦ Πατριάρχου τῆς Ὄχριδος Ἀρσενίου, καὶ αἰτήσει τῶν ὑπ' αὐτὸν Μητροπολιτῶν δι' ἐνσφραγίστου μαχζαρίου, ἡμεῖς δ' ἐκ τῶν προηγουμένων ἐπιθεωρηθέντων Πατριαρχικῶν ἐγγράφων ἤδη γνωρίζομεν, ὅτι ἡ μὲν γνώμη καὶ βουλὴ τῶν ἐκεῖ χριστιανῶν οὐδαμοῦ οὐδόλως ἐξεφράσθη, ἡ δὲ τοῦ Πατριάρχου Ἀρσενίου ἱκεσία οὐκ ἦν ἄλλο ἢ ἡ παραίτησις αὐτοῦ, καὶ ἡ δι' ἐνσφραγίστου μαχζαρίου αἴτησις τῶν ὑπ' αὐτὸν Μητροπολιτῶν συνίστατο εἰς τὸ συμφωνητικὸν τῶν ἐξ ἐκείνων Μητροπολιτῶν (1). Τούτου δὲ καὶ ἡλίου φαεινότερον ἤδη ἀποδειχθέντος, δὲν μένει νὰ παρατηρήσωμεν ἢ ὅτι καὶ ἐν τῇ ἀναφορᾷ αὐτοῦ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑποβάλλει ὡς μόνην ἀνάγκην τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν τὴν ἀθλίαν καὶ ἀνοικονόμητον κατάστασιν τῶν ἐκεῖ Μητροπολιτῶν τε καὶ χριστιανῶν ὡς ἐκ τῶν βαρυτάτων χρεῶν εἰς ἃ οὗτοι ὑπέπεσαν ἕνεκα τῆς ἀπό τινος καιροῦ συχνὰ συχνὰ γενομένης τῶν Ἀρχιεπισκόπων ἀλλαγῆς, ἐν ᾧ ὁ κρύφιος σκοπὸς τοῦ Πατριάρχου Σαμουὴλ ἦτο νὰ συμμετάσχωσι καὶ οἱ χριστιανοὶ ἐκεῖνοι τῆς δια-

---

(1) Ὅτι δὲ ταῦτα ἦσαν, καὶ οὐχὶ ἄλλα, τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα, τοῦτο καὶ ῥητῶς μᾶς λέγει ὁ Ἅγιος Βελεγράδων κὺρ Ἄνθιμος ἐπαριθμῶν αὐτὰ ἐν τῇ προμνησθείσῃ Περιγραφῇ αὐτοῦ, σελ. 93-94.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

νομῆς τοῦ ὑπερόγκου καὶ τῶν τῆς Αἰγύπτου πυραμίδων ὑπερογκοτέρου χρέους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς τὸ ὠνόμασεν αὐτὸς ὁ Πατριάρχης Σαμουὴλ ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ περὶ τῆς διανομῆς ταύτης ἐπιστολῇ(1)· εἶναι δὲ προσέτι βέβαιον, ὅτι, ἵνα εὐκολώτερον πείσῃ τὴν Ὑψηλὴν Πύλην εἰς τὴν προσάρτησιν τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ, παρίστα προφορικῶς, ἰδίᾳ τε καὶ διὰ τοῦ τότε Μεγάλου Διερμηνέως Ἰωάννου Ὑψηλάντου, ὅτι καὶ πολιτικῶς τοῦτο ἐσύμφερε τῳ βασιλείῳ Κράτει, ἐν ᾧ κυρίως ἐθηρεύευτο τὸ συμφέρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ (2).

Πρὶν τελειώσωμεν τὰ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, καλὸν εἶναι νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ προνοητικὸς ἐκεῖνος Πατριάρχης, ἵνα ἀσφαλίσῃ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα τὴν τῷ θρόνῳ αὐτῷ προσάρτησιν τοῦ κλίματος ἐκείνου, ἐζήτησε καὶ ἡ Ὑψηλὴ Κυβέρνησις ἐπένευσε νὰ σβεσθῇ ἡ ἐγγραφὴ τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ὄχριδος ἐκ τῶν βιβλίων τοῦ βασιλικοῦ Διβανίου. Τοῦτο δ' ἔπειτα καὶ αὐτὸς θέλων νὰ δηλοποιήσῃ, κατεχώρησεν ἐν τῷ προηγουμένως ἐξετασθέντι ἡμῖν Γ' ἐγγράφῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Κώδηκος (3) καὶ τὰς φράσεις ταύτας « ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς ποτὲ Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν μετὰ τῶν » ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων εἰς ἓν τῆς Ἐκκλησίας σῶμα συ» ναρμολογηθεισῶν, ὥστε εἶναι καὶ λέγεσθαι τοὐντεῦθεν καὶ εἰς τὸν » ἑξῆς ἅπαντα αἰῶνα Μητροπόλεις ὑποκείμεναι τῷ Οἰκουμενικῷ » θρόνῳ . . . τοῦ δὲ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὀνόματος ἀποξεσθῆναι τῶν » βασιλικῶν πινάκων »· μὴ ἀρκεσθεὶς ὅμως εἰς τοῦτο, ἐπρόσθεσε καὶ τὰς λέξεις ταύτας: « καὶ ὡς μηδέποτε γεγονότος λογιζομένου! αἱ ὁποῖαι ὡς ἐξερχόμεναι ἐκ στόματος Πατριάρχου καὶ Συνόδου εἰσὶ λίαν ἀξιοσημείωτοι, διότι ὑποθέτουσιν ὅτι οἱ ἅγιοι οὗτοι ἄνδρες εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ δώσωσι παραπληρωματικῶς εἰς τὴν βασιλικὴν, ὡς τὴν ὀνομάζουσι, Νεαρὰν τοῦ Σουλτάνου ὀπισθενεργὸν δύναμιν μέχρι καὶ τῶν χρόνων τοῦ Μεγάλου Ἰουστινιανοῦ, καὶ ἐκέκτηντο τὴν ὑπερφυσικὴν δύναμιν τοῦ νὰ ἐξαλείψωσιν ἐκ τῶν σελίδων τῆς ὅλης ἱστορίας τὴν ποτὲ

---

(1) Ἴδε Ζαχαρίου Μαθα. Ἱστορ. Κατάλογ. τῶν Κωνστ. Πατριαρχῶν σελ. 253-254.

(2) Ἴδε Ἰω. Φιλημ. Ἱστορ. δοκίμ. Ἑλλην. ἐπαναστ. Προλεγόμενα, καὶ Κεφ. ά σελ. 2, 3, 4 καὶ 5 τοῦ ά Τόμου.

(3) Ἴδ' ἀνωτέρω.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὕπαρξιν τῆς εἰρημένης Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀλλ' ὁ φρόνιμος ἐκεῖνος Σουλτάνος οὐδὲ τοιαύτην ἰδέαν εἶχέ ποτε ἐν κεφαλῇ, ἀλλὰ λέγων ἁπλῶς ὅτι ἐσβέσθη ἐν τοῖς βιβλίοις ἡ τοῦ εἰρημένου Πατριαρχείου ἐγγραφή, καὶ ὅτι ἂν τυχὸν ἐμφανισθῶσιν αὐτοῦ νὰ μὴ λαμβάνωνται εἰς σημείωσιν, προσθέτει λίαν φρονίμως α'), ὅτι τοῦτο γίνεται ὑπὸ ὅρον τῆς πληρωμῆς τῶν δοσιμάτων αὐτοῦ, καὶ β') ὅτι θέλει εἶσθαι ἐν χρήσει, οὐχὶ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ἀλλὰ μέχρις οὗ δόξῃ τῷ Ἁγίῳ Θεῷ.

Ἔδοξεν ἤδη ἄρα τῷ Ἁγίῳ Θεῷ, ὥστε νὰ σηκωθῇ ὡς ἓν σῶμα ὁλόκληρον τὸ ἔθνος τῶν Βουλγάρων, καὶ δι' ἀληθινῶν πανταχόθεν ἐνσφραγίστων μαχζαρίων καὶ ἀναφορῶν νὰ διαλύσῃ μὲν τὴν ἀχλὺν τῆς τότε γενομένης ἀπάτης τῆς Κυβερνήσεως ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου, νὰ παραστήσῃ δὲ αὐτῷ τὰ ἀπαράγραπτα αὐτοῦ ἱερὰ δικαιώματα ἐπὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς αὐτοκεφάλου ἐκείνης Ἀρχιεπισκοπῆς, ὡς βάσεως ἀκραδάντου πολιτικῆς τε καὶ ἐκκλησιαστικῆς πρὸς ἀποκατάστασιν μιᾶς αὐτονόμου καὶ ἀνεξαρτήτου Βουλγαρικῆς ἐκκλησίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

§ 2.

Ἀποδειχθέντος ἤδη τρανώτατα δι' ὁποίας ἀναφορᾶς, καὶ πῶς, καὶ διατί ἐγένετο ἡ κατάργησις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, ἂς ἐξετάσωμεν ἐν ὀλίγοις καὶ τὸ δεύτερον, ὃ ἐθέσαμεν, ζήτημα, ἐὰν δηλαδή, καὶ ὑπαρξάσης μιᾶς κοινῆς αἰτήσεως τοῦ τε κλήρου καὶ λαοῦ αὐτῆς, ἠδύνατο ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία νὰ καταργήσῃ μόνη ἢ διὰ τῆς Ὑψ. Πύλης τὸν ἀνεξάρτητον ἐκεῖνον θρόνον, καὶ νὰ οἰκειοποιηθῇ τὰ λείψανα αὐτοῦ.

Περὶ τούτου ὀλίγον πρότερον, θεωρῶν τις, ὅτι ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία καὶ ἄλλων πολλῶν ἐκκλησιῶν τὸ αὐτόνομον καὶ αὐτοδιοίκητον κατήργησε, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐξουσίαν ἐσφετερίσατο (ὡς τὰ ὑπὸ τοῦ 28 κανόνος τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου τοῖς ἐξάρχοις Μητροπολίταις τῶν Διοικήσεων Θρᾴκης, Ἀσίας, καὶ Πόντου ἐπιφυλαχθέντα, καὶ τὰ ὑπὸ τῆς Ε' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὡς ἄνω εἴρηται, τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς, μετονομασθείσης Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, ἀναγνωρισθέντα, αὐτονομίας προνόμια, τὰ Συνοδικῇ ἐγκρίσει ὑπ' αὐτῆς τῆς Μεγάλης Ἐκκλη-

σίας τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Πεκίου τῷ 1219 (1), καὶ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Τουρνόβου τῷ 1234 (2) χορηγηθέντα αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκόπου καὶ Πα-

(1) Ἡ αὐτόνομος Ἀρχιεπισκοπὴ Πεκίου συνέστη ἐκ τῶν βορειοτέρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, ἀποσπασθεισῶν ἐκ ταύτης ἐπὶ τούτῳ, κατ' αἴτησιν τοῦ Σερβικοῦ Ἡγεμόνος Στεφάνου τοῦ Νεμὰν πρός τε τὸν συμπέθερον αὐτοῦ Βυζαντινὸν Αὐτοκράτορα Θεόδωρον Λάσκαριν, καὶ τὸν Πατριάρχην Μανουήλ, καὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης συνοδικῶς ἐγκριθείσης, χειροτονηθεὶς διωρίσθη Ἀρχιεπίσκοπος Σερβίας αὐτόνομος ὁ ἐκ τῆς ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ Ὄρει τοῦ Ἄθω Χιλιανδαρίου μονῆς ἀρχιμανδρίτης Ἅγιος Σάββας, ἀδελφὸς τοῦ εἰρημένου Ἡγεμόνος, καὶ ἀπεστάλη εἰς Σερβίαν, ἵνα διὰ τοῦ ἀνεξαρτήτου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αὐτοῦ ἀντιτάττηται εἰς τὰς ὁσημέραι αὐξανούσας τότε ἀξιώσεις τοῦ Παπικοῦ θρόνου ἐπὶ τοῦ Σερβικοῦ λαοῦ (Ἴδε **Acta Sanct. Rolland San. XIV, p. 180; Assem. Calend. eccles. T. VI. p. 43**; Δοσιθ. περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολ. Πατριαρ. Βιβ. Η' Κεφ. ιγ'. § 2). Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ αὕτη μετέπειτα ἐπὶ βασιλέως Σερβίας Στεφάνου τοῦ Δουσὰν (1340) διὰ συνόδου γενικῆς ἐν Σκοπίοις συγκροτηθείσης, ἔνθα παρῆσαν πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅ,τε Πατριάρχης Τουρνόβου καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν, ἐκηρύχθη Πατριαρχεῖον.

(2) Ἀνεξάρτητος ἐκκλησία Βουλγαρικὴ ὑπὸ τὸν ὅρον μόνον τοῦ χειροτονεῖσθαι τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου καὶ μνημονεύειν τὸ ὄνομα αὐτοῦ· εἶχε συστηθῆ ἔτι ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπισήμου εἰσαγωγῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Βουλγάροις, ὅτε καὶ ἐστάλη ὁ Θεοφύλακτος ὡς πρῶτος αὐτῶν Ἀρχιεπίσκοπος (**Baron. an. 870, n. 52; Gesta Innocent. III, p. 52; Ponst. Corphyr. Vita Basil. c. 96, p. 210**), ὅστις καὶ διὰ τοῦ εὐσεβάστου Βασιλέως τῶν Βουλγάρων Βορίου εἰς ἑπτὰ τότε καθολικὰς Ἐκκλησίας τὴν Βουλγαρίαν ὅλην διένειμε καὶ διεκόσμησε (**Vita S. Clem. § 22; Theophyl. epist. ad fil. Sebastorr. III. p. 725**). Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ αὕτη ἀκολούθως τῷ 927 ἔτει ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Στεφάνου (**Assem. Calend. eccles. univers. t. III. p. 143**). Ἡ ἕδρα δὲ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης, οὖσα πρῶτον ἐν Μεγάλῃ Πρεσλάβᾳ, πρωτευούσῃ τοῦ βασιλείου, μετετέθη ὕστερον εἰς Τούρνοβον, πρωτεύουσαν γενομένην τοῦ νέου τῶν Βουλγάρων βασιλείου. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἐν Νικαίᾳ τῆς Βηθυνίας βασιλεύοντος Αὐτοκράτορος Ἰωάννου Δοῦκα Βατάτζη, καὶ Γερμανοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, κατ' αἴτησιν τοῦ τῶν Βουλγάρων Βασιλέως Ἰωάννου Ἀσὰν τοῦ β', ἐν συνόδῳ γενικῇ ἐν Λαμψάκῳ συγκροτηθείσῃ, καὶ συναινέσει διὰ γραμμάτων καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν, ὁ τέως Ἀρχιεπίσκοπος Τουρνόβου ἀνηγορεύθη τῷ 1234, διὰ τόμου ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐγκρίσεως αὐτοκρατορικῆς, ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ (Ἴδε Γ. Ἀκροπολ. § 33; Ἐφρ. ςιχ. 8181—8186, Νικηφ Γρηγορ Λογ. Β'. § 3; **Joan. Morin. P. 1. Exercit 27; Leo Allat. p. 1. de concord. utr. eccl. c. XVV. n. 5; Gesta papae Innocent. III, p. 36. Edit. Balaz**; Δοσιθ. περὶ τῶν ἐν Ἱερωσ. Πατρ. Βιβ. Η', Κεφ. ιή. § 1).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τριάρχου δικαιώματα· ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα θεωρῶν τις ἠδύνατο πρότερον νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ὁδηγουμένη ἀπὸ τὰς τοῦ καιροῦ πολιτικὰς περιστάσεις, καὶ παραδεχομένη πληρέστατα τὸ ὑπὸ τοῦ κλεινοῦ Φωτίου ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ πρὸς τὸν πάπαν Νικόλαον τὸν Α′ διαγραφὲν ἀξίωμα, ὅτι « τὰ Ἐκκλησιαστικά, καὶ μάλιστα τὰ περὶ ἐνοριῶν δίκαια, » ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατείαις τε καὶ διοικήσεσι συμμεταβάλλεσθαι εἰώ- » θε », μᾶλλον δὲ ἀπὸ τὸ ἐν τῷ ιζ′ κανόνι τῆς Δ′ καὶ ἐν τῷ λη′ κανόνι τῆς ς′ Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατυπούμενον παράγγελμα : « τοῖς πολιτι- » κοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ἡ τάξις » ἀκολουθήτω » δύναται, τῇ ἀξιώσει ἢ ἐγκρίσει τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ συστῆσαι καὶ καταργῆσαι τὰς τοιαύτας τῶν ἀρχιερέων Ἐκκλησιαστικὰς ἐξουσίας (1).

---

(1) Πρὸς πλείονα τούτου σαφήνειαν ἂς παρατάξωμεν ἐνταῦθα καὶ τὰς τῶν ἑρμηνευτῶν τῶν ἱερῶν τούτων κανόνων γνώμας.

« Ἐνεδόθη μὲν ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος τῷ βασιλεῖ ἐπι- » σκοπὰς ποιεῖν ἐκ νέου, ἑτέρας δὲ ἀνάγειν εἰς δίκαια μητροπόλεως, » καὶ ὑποτυποῦν τὰ περὶ τῆς ψήφου αὐτῶν καὶ τῆς ἄλλης οἰκονομίας κατὰ » τὸ δόξαν αὐτῷ, τέως δὲ . . . γέγονε σημείωμα παρὰ τοῦ ἀοιδίμου βα- » σιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ διαλαμβάνον ὡς . . . διάγνωσις » γέγονε βασιλικὴ κατὰ παρουσίαν καὶ τῆς τότε συνδιαγνωμονούσης συνόδου, » ἐφειμένον εἶναι τῷ βασιλεῖ προεδρίας θρόνον » ταῖς ἐκκλησίαις χαρίζεσθαι, καὶ τὰς ἐπισκοπὰς ἢ καὶ » τὰς ἀρχιεπισκοπὰς εἰς μητροπόλεις ἀνάγειν, καὶ τὰ περὶ τῶν ψήφων » αὐτῶν καὶ τῆς ἄλλης διευθετήσεως ὑποτυποῦν, κατὰ τὸ αὐτῷ θελητὸν » (Βαλσαμ. εἰς λη′. καν. τῆς ς′).

« Μονονουχὶ τοῦτο τῶν Πατέρων λεγόντων, ὅτι, ἐπὶ τῇ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ » ἀντιπίπτειν οὐ δεδυνήμεθα, τοῖς τυπουμένοις παρὰ τῶν βασιλέων, ἐν » τούτοις ἀκολουθήτω καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ τάξις » (Βαλσ. εἰς ιζ′ τὴν Δ′). Καὶ πάλιν: « ἔξεστι τῷ βασιλεῖ προνόμια ἐκκλησιαστικὰ ἀφαιρεῖσθαι » (αὐτόθι).

« Ὁ βασιλεὺς οὔτε νόμοις οὔτε κανόσιν ὑπκειται, διὸ καὶ ἐπ' ἀδείαις « ἔχει ἐπισκοπὴν εἰς μητρόπολιν ἄγειν, καὶ ἀποξενοῦν ἐκ τῶν » οἰκείων μητροπόλεων· ὡσαύτως καὶ ἐνορίας ἀρχιερέων διαι- » ρεῖν, καὶ ἐκ νέου ἐπισκόπους καὶ μητροπολίτας καθιστᾷν, καὶ διορίζεσθαι » ἐπισκόποις ἱερουργεῖν ἀπροκριματίστως εἰς ἀλλοτρίας ἐνορίας, παρὰ » γνώμην τῶν ἐγχωρίων ἐπισκόπων, καὶ ἄλλα τινὰ ἐνεργεῖν » ἀρχιερατικὰ δίκαια . . . Εἰ γὰρ ὁ κατὰ χώραν ἐπίσκοπος δύναται τοῦτο » ποιεῖν, πολλῷ πλέον ὁ βασιλεὺς ὁ μὴ ἀναγκαζόμενος ἀκολουθεῖν τοῖς » κανόσι» (Βαλσ. εἰς ις′ [ιη′-κβ′] τῆς ἐν Καρθαγ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

'Αλλ' ἤδη, ὅτε ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἱερὰ Σύνοδος ἐν πλήρει Πατριαρχικῇ Συνελεύσει ἐκήρυξε, καὶ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην ἐπισήμως ἀπήντησεν, ἵνα ἀποκρούσῃ τὴν ὑπὲρ τῶν Βουλγάρων ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ ἡμῶν Αὐτοκράτορος ἀνανέωσιν αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, ὅτι τὸ τοιοῦτον, ὡς πρᾶγμα θρησκευτικὸν καὶ δογματικόν, διαφεύγει τὴν δικαιοδοσίαν οὐ μόνον τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας αὐτῆς, ἀνήκει δὲ εἰς μόνην τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν, ἀνάγκη πλέον νὰ εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς, ἐὰν τοῦτο ὑπάρχῃ ἀληθές, ὅτι ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία, καταργοῦσα πρὸς ὄφελος ἑαυτῆς τὰ ἱεραρχικὰ προνόμια καὶ δικαιώματα τῶν παρὰ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ὡς ἄνω εἴρηται, τῇ ἐγκρίσει τῶν βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων, συστηθεισῶν καὶ ἀναγνωρισθεισῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἔπραξεν ἔργον ἀντικανονικόν, ἀντιθρησκευτικόν, καὶ ἀντιδογματικόν. Ὀφείλει ἄρα καὶ νὰ τὸ ἐπανορθώσῃ ἤδη, ὡς κακῶς τότε γενόμενον, ὑπακούουσα τῇ ἱερᾷ διατάξει τοῦ ή κανόνος τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου οὕτω διαλαμβανούσῃ: » Μηδένα τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπαρχίαν ἑτέραν οὐκ οὖσαν ἄνω» θεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἤγουν τῶν πρὸ αὐτοῦ, χεῖρα κατα» λαμβάνειν· ἀλλ' εἰ καί τις κατέλαβε καὶ ὑφ' ἑαυτὸν πεποίη» ται βιασάμενος, **ΤΑΥΤΗΝ ΑΠΟΔΙΔΟΝΑΙ**, ἵνα μὴ τῶν πατέρων οἱ » κανόνες παραβαίνωνται, μηδὲ ἐν ἱερουργίας προσχήματι ἐξουσίας » τύφος κοσμικῆς παρεισδύηται ». Ἡ δὲ ἀπόδοσις αὕτη τῶν ὑπ' αὐ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

« Τοῦτο κανονικὸν μὲν οὐκ ἔστι, . . . γίνεται δὲ πολλάκις, βασιλέως » κελεύοντος, διά τινα οἰκονομίαν λυσιτελοῦσαν κοινῇ » . . . Τὰ τοιαῦτα οὖν, ὡς εἴπομεν, κέλευσις μόνη βασιλικὴ δύναμιν ἔχει » μεταλλάττειν τε καὶ καινοτομεῖν· ὁ βασιλεὺς γὰρ . . . καὶ συνοδικαῖς » γνώμαις ἐπιστατεῖ, καὶ τὸ κύρος ταύταις χαρίζεται· ἐκκλησιαστικὰς » τάξεις ῥυθμίζει, καὶ νομοθετεῖ βίῳ καὶ πολιτείᾳ τῶν τοῦ βήματος . . . » ἀνάγει δὲ καὶ ἀπὸ ἐλάσσονος τιμῆς εἰς μείζονα, δηλ. ἀπὸ ἐπισκοπῶν εἰς » μητρόπολιν, ἢ ἀνδρὸς ἀρετήν, ἢ πόλιν τιμῶν . . . καί, ὡς ἔπος » εἰπεῖν, πλὴν μόνου τοῦ ἱερουργεῖν, τὰ λοιπὰ ἀρχιερατικὰ προ» νόμια σαφῶς εἰκονίζει ὁ βασιλεύς, ἐφ' οἷς πράττει νομίμως τε καὶ » κανονικῶς » ('Ιω. ἐπίσκ. Κίτρου 'Αποκρ. πρὸς Κωνς. ἀρχιεπισκ. Δυῤῥαχίου, ἐν Συντάγμ. ἱερ. καν. ὑπὸ Ῥάλλη Τ. ε. σελ. 428-429).

« Ἔξεστι γὰρ τῷ βασιλεῖ περὶ ἐνοριῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάττεσθαι, » καὶ προνόμια τινῶν ἀφαιρεῖσθαι, καὶ ἐπισκοπὰς αὖθις εἰς μητροπόλεις τιμᾶν » (Ματθ. Βλαστ. Σύνταγμ. Κεφ. κά).

τῆς σφετερισθέντων ξένων δικαιωμάτων τοσούτῳ μᾶλλον πρέπει νὰ γίνῃ, καθ' ὅσον αὕτη ἀπαιτεῖται, οὐχὶ ἀπό τινος καιροῦ, οὐχὶ ἀπό τινων μηνῶν, ἀλλ' ἀπὸ δέκα ἤδη ἐτῶν, καὶ οὐχὶ διὰ μιᾶς ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶ ἑνὸς συστήματος, ἢ ἐξ ἠγορασμένων ἀρχιερέων, ἀλλὰ διὰ μυρίων τοιούτων ἀναφορῶν κλήρου τε καὶ λαοῦ ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους τῶν Βουλγάρων, καὶ καθ' ὅσον ὁ Κραταιότατος ἡμῶν Ἄναξ καὶ ἡ Σεβαστὴ αὐτοῦ Κυβέρνησις, ἐξ ἧς μόνης ἀπορρέει πᾶν δικαίωμα ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας ἐπὶ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, παρεδέξαντο εὐμενῶς τὰς θερμὰς δεήσεις αὐτῶν, ὡς εἰς ἄλλας περιστάσεις εἶχε δεχθῆ τὰς τοῦ Πατριαρχείου, καὶ θέλουν νὰ τοὺς εὐχαριστήσωσιν ἀποδίδοντες τὰ σφετερισθέντα δίκαια αὐτῶν.

Ἐκ τῶν προηγουμένων ἐννοεῖ κάλλιστα ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν ὅτι, ὡς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, ὑπάρχει διὰ τὸ Πατριαρχεῖον δίλημμα ἀδιάφευκτον οὑτωσὶ διατυπούμενον:

Ἢ τὸ ζήτημα τοῦτο, καίτοι ἐκκλησιαστικόν, εἶναι ὅμως πολιτικόν, καθὸ μηδόλως τὴν θρησκείαν ἢ τὰ δόγματα ἀπτόμενον,

Ἢ εἶναι θρησκευτικόν, καίτοι μὴ ἀναγόμενον εἰς τὰ δόγματα, ἃ καὶ μόνα, ὡς ἀμετάβλητα, εἰσὶ τὰ πάσης θρησκείας συστατικά, ἀλλ' εἰς τὴν διοίκησιν καὶ τὴν εὐταξίαν τῶν τῆς θρησκείας λειτουργῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν τῇ πρώτῃ ὑποθέσει, ἡ λύσις αὐτοῦ ἀνήκει εἰς μόνην τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν· ἡ δὲ ἀπόδειξις τούτου ἔγκειται εἰς τοῦτο τὸ γεγονός, ὅτι ἀείποτε ἀπὸ τῆς συστάσεως καὶ διοργανώσεως τῆς ἐκκλησίας μέχρι τοῦδε οἱ ἀνώτεροι αὐτῆς λειτουργοί, εἴτε Πατριάρχαι, εἴτε Ἀρχιερεῖς, οὐ κατέλαβον τὰς θέσεις καὶ ἐπαρχίας αὐτῶν, οὐδὲ ἐξήσκησαν τὴν διοικητικὴν καὶ τιμωρητικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν, ἢ ἐκ συστάσεως καὶ διαταγῆς τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ὑποθέσει, ἡ λύσις τοῦ εἰρημένου ζητήματος ἤθελεν ὄντως ἀνήκει τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, ἐὰν οἱ Βούλγαροι ἐζήτουν αὐτόνομον ἱεραρχίαν, ἣν οὐδέποτε ἡ Ἐκκλησία αὕτη τοῖς εἶχε παραχωρήσῃ, ἢ ἐάν, παραχωρήσασα ἅπαξ, τὴν εἶχεν ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτῶν πάλιν αὐτή, καὶ τὴν εἶχε παραχωρήσῃ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ. Ἀλλ' ἐπειδή, ὡς ἄνω ἀπεδείχθη, ἡ αὐτόνομος ἱεραρχία τοῖς εἶχε μὲν παραχωρηθῆ ἢ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, εἶχε δὲ ἀφαιρεθῆ ἀπ' αὐτῶν αὐθαιρέτως καὶ ἄνευ τῆς προηγουμένης γνώμης τε καὶ βουλῆς τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἄρα τοῦ αὐθαιρέτου, μὴ ὄντος πάντοτε εἰμὴ αὐθαιρέτου, καὶ μὴ δυναμένου ποτὲ νὰ ἀπο-

τελέση δίκαιον, τὸ δίκαιον κανονικῶς ἔμεινεν ἐν τῷ χριστωνύμῳ ἔθνει τῶν Βουλγάρων· κοιμώμενον καὶ μὴ ἐνεργούμενον μὲν ἕως ἄρτι ἀπέναντι τοῦ προσκόμματος τῶν τῇ αὐθαιρεσίᾳ τοῦ Πατριαρχείου χορηγηθεισῶν βασιλικῶν ὁρισμῶν, ἐξυπνοῦν δὲ καὶ εἰς φῶς αὖθις προαγόμενον ἅμα τῇ βασιλικῇ ἐπινεύσει αἴρεται ἐκ μέσου τὸ διαληφθὲν πρόσκομμα. Τότε δὲ τὸ δίκαιον αὐτῶν ἀναλαμβάνοντες οἱ Βούλγαροι, εἰσὶ κανονικῶς πολὺ ὀλιγώτερον αὐθαίρετοι καὶ ἀξιόμεμπτοι, παρ' ὅσον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ καταργῆσαν καὶ σφετερισάμενον αὐθαιρέτως πρὸς ὄφελος αὐτοῦ τὰ καθολικῇ τῆς ἐκκλησίας συναινέσει ἐν τῷ προσώπῳ τῶν Ἀρχιεπισκόπων Ἀχριδῶν καὶ Πεκίου καὶ τοῦ Πατριάρχου Τουρνόβου χορηγηθέντα καὶ ἐπὶ ὅλους αἰῶνας ἐξασκηθέντα αὐτονόμου καὶ αὐτοκεφάλου ἱεραρχίας δικαιώματα.

Ἀλλ' ἐνταῦθα πρέπει νὰ φέρωμεν εἰς τὸ μέσον καὶ ἄλλο τι ἔγγραφον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖον κατεστρωμμένον ὄπισθεν τοῦ 74 φύλλου τοῦ Κώδηκος αὐτοῦ, δημοσιευθὲν δὲ ἐλλειπῶς πρῶτον μὲν ἐν ταῖς 92—95 σελίσι τῆς προμνησθείσης Πραγματείας τοῦ τότε Ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου νῦν δὲ Ἁγίου Χίου, ὕστερον δὲ καὶ ἐν ταῖς σελίσιν 95—96 τῆς ὡσαύτως προμνησθείσης Περιγραφῆς τοῦ Ἁγίου Βελεγράδων, φαίνεται μὲν ὅτι ἐγράφη ἐπίτηδες ἵνα χρησιμεύσῃ αὐτῷ ὡς μέσον ὑπεκφυγῆς ἐκ τοῦ ἀνωτέρω διλήμματος, ἀποδεικνύει δὲ ὅμως πάλιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ Πατριαρχείου τοῦτον τὸν λόγον ἡμῶν, ὅτι ἡ τῶν τοιούτων αὐτονομιῶν χορήγησις καὶ ἀφαίρεσις ἀνήκει τῇ πολιτικῇ ἀρχῇ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐπιγράφεται οὑτωσί:

« Ὅτι τοῖς ὄντως καὶ νομίμως βασιλεῦσι ΔΕΔΟ-
» ΤΑΙ τὸ νομοθετεῖν, καὶ νεαραῖς δεσπόζειν, οἷος ἐξ
» οἵων ἐστὶν ὁ νῦν Κραταιότατος καὶ εὐσέβαστος νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος
» βασιλεὺς καὶ δεσπότης ἡμῶν Σουλτὰν Μουσταφᾶς, οὗ τὸ κράτος εἴη αἰώ-
» νιον κτλ. »

Ἀκούεις, ἀναγνῶστα; Τὸ Πατριαρχεῖον θέλει ἐνταῦθα τὴν ἀρχήν, ὅτι τὸ νομοθετεῖν καὶ διὰ νεαρῶν δεσπόζειν ΔΕΔΟΤΑΙ τοῖς νομίμως βασιλεύουσιν, οἷος ὁ Σουλτάνος. Μὴ πλανηθῇς δὲ ὑποθέτων, ὅτι πρόκειται ἐνταῦθα περὶ νόμων καὶ νεαρῶν πολιτικῶν· ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ θέλεις ἰδεῖ, ὅτι πρόκειται ἐξ ἐναντίας περὶ νόμων καὶ νεαρῶν, ἀναγομένων εἰς ἐξουσίαν καὶ διοίκησιν ἐκκλησιαστικήν, οἷόν ἐστι τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα.

Ἰδοὺ τὸ ἔγγραφον·

« Ἀνδρῶν μὲν εἴη σοφῶν, τὰ ὀνόματα παρεξετάζειν τοῖς πράγμασι,
» καὶ μ ὡς ἔτυχε παραδέχεσθαι· νομικῶν δὲ, καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀπάτην
» ποιεῖσθαι κατάφορον, κἀπὶ τὸ βέλτιον ἐπανάγειν τὰ πράγματα· παρα-
» χαράττεται γὰρ πολλάκις, οὐχ' ὅπως τοῖς ἐν λόγοις σοφιζομένοις, ἀλλ'
» ἤδη που καὶ ἐν πολιτείαις τοῖς μὴ ὀρθῶς χρωμένοις τοῖς πράγμασι, πε-
» ρικαλύμματά πως τῆς οἰκίας ἀδοξίας τὰ σεμνὰ ποιουμένοις τῶν ὀνομά-
» των, ὥστε βασιλεῖς μὲν ἐσθ' ὅτε τοὺς λῃστάρχας ἀποκαλεῖσθαι,
» λάφυρα δὲ τὰ σκῦλλα, καὶ νόμους, τάς γε τῶν τοιούτων βου-
» λεύσεις.

» Νεαρὰν μὲν οὖν σημαίνειν οἴδαμεν θέσπισμα καὶ δια-
» ταγὴν βασιλέως, ἤτοι τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα ἐπανορθοῦσαν ἢ
» τάττουσαν, ἔνθα μηδέποτε νόμος ἔκειτο, ἣν δὴ διάταξιν καὶ νό-
» μον βασιλικὸν κοινότερον ὀνομάζομεν, Ῥωμαϊστὶ δὰ σάκραν,
» καὶ Τουρκικώτερον, χάτι σερίφιον. Τὸν δὲ δὴ νομοθε-
» τεῖν μέλλοντα πρῶτον μὲν, αὐτὸν ΕΝΝΟΜΟΝ ΕΧΕΙΝ
» ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ δέον, πολλὰ δ' ἀνδραγαθήματα καὶ
» τῷ κοινῷ τῷ γένει συντελέσαντα, οὕτως ἐπα-
» νορθοῦν τὰ μὴ καλῶς κεῖσθαι δόξαντα, οὐ μὴν
» δὲ τὰ καλῶς ἔχοντα περιτρέπειν ἐπιχειρεῖν, ὥς
» τινες ἐν ἀρχαίοις χρόνοις τῶν ἡμετέρων ἀγε-
» νεῖς τε καὶ ἀφανεῖς (δεῖ γὰρ τ' ἀληθῆ λέγειν) διάρπαγ-
» μα πεποιηκότες τὰ σκῆπτρα, ἥκιστα μὲν εἰς σύ-
» στασιν, ἀνατροπὴν δὲ μᾶλλον τῶν καλῶς τὴν ἀρ-
» χὴν τεταγμένων, καὶ ταῦτα ΙΕΡΩΝ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
» ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ, οἰκείους ἐξέθεντο νόμους, καὶ Νεαρὰς
» ἀπεκάλεσαν. Τῶν γὰρ πάλαι φιλαλλήλως συνεστώ-
» των μερῶν, καὶ συναπαρτιζόντων τὸ καθόλου τῆς Ἐκ-
» κλησίας σῶμα, τὰς δύο ταύτας ἐπαρχίας καὶ ἐκκλη-
» σίας τὴν ΑΧΡΙΔΟΣ, φαμὲν, καὶ τὴν ΙΠΕΚΙΟΥ, βιαίως ἀποσπά-
» σαντες καὶ ἀφελόμενοι, ΑΥΤΟΝΟΜΟΥΣ ἢ μᾶλλον ΑΠΟΛΥΤΟΥΣ
» εἴασαν, κἀπὶ τούτῳ Νεαρὰς ἐξέθεντο, Νεαρὰς δὲ πολλῶν
» παραιτίους κακῶν.

» Ἐντεῦθεν γὰρ τὰ δεινὰ ἐναρξάμενα, καὶ προϊόντι συναυξανόμενα τῷ
» χρόνῳ, μηδενὸς ὄντος τοῦ ἀναστέλλοντος, πανολεθρίαν ἠπείλουν ταῖς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» ἐκκλησίαις ἐκείναις· συχνοὶ γὰρ τῶν ἀφανῶν καὶ ἀσήμων ἔξωθέν ποθεν
» προσβάλλοντες, ἀντεξωθοῦντο ἀλλήλους (1), καὶ τὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
» ἁρπάζοντες ὄνομα, δεινῶς κατωρχοῦντο τῶν ἐκκλησιῶν ἐκείνων, θύοντες
» καὶ ἀπολύοντες, καὶ χρέεσιν ἐπάγοντες χρέη, ὥστε τοὺς
» μὲν ἐν αὐταῖς προϊσταμένους Ἀρχιερεῖς ἀδεῶς καταδιώκεσθαι, ζημίαις
» τε καὶ ὑπερορίαις ἀδίκοις καθυποβάλλεσθαι, τὰ δὲ λογικὰ ἐκεῖνα τοῦ
» Χριστοῦ ποίμνια, τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους χριστιανούς, κατατρύχε-
» σθαι, καὶ μονονοὺ κινδυνεύειν ἐξαφανισθῆναι τέλεον τὰς ἐπαρχίας ἐκείνας·
» εἰς τοσοῦτον γὰρ ἀξιοθρήνητον πέρας ἤδη ληγούσης τῆς αὐτονομίας
» ἀμφοτέρων τῶν ἐκκλησιῶν ἐκείνων, οἱ ἐν αὐταῖς ἀρχιε-
» ρατικῶς προϊστάμενοι μετὰ τῶν ἐμπεπιστευμένων
» αὐτοῖς λογικῶν ποιμνίων, ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενοι παντελεῖ,
» κατέφυγον ὁμοθυμαδὸν ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν, καὶ γνώμῃ
» κοινῇ τῶν ἐκεῖσε χριστιανῶν, συναινούντων καὶ τῶν
» τέως ἐχόντων τὰς Ἀρχιεπισκοπὰς ἐκείνας, καὶ
» παραιτουμένων ΟΙΚΕΙΑ ΒΟΥΛΗ, προσέδραμον τῷ βα-
» σιλείῳ Κράτει ΔΙΑ ΚΟΙΝΗΣ ΑΥΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ, καὶ ἐδεή-
» θησαν θερμῶς ἀποκατασταθῆναι τὰς δύο ταύ-
» τας Ἀρχιεπισκοπὰς Ἀχριδῶν καὶ Ἰπεκίου, μετὰ
» τῶν ἐν αὐταῖς Μητροπόλεων καὶ παροικιῶν
» ἁπασῶν, εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς Ἁγιώτατον, Ἀπο-
» στολικόν, Πατριαρχικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν
» θρόνον, καὶ συναρμολογηθῆναι τῷ λοιπῷ τῆς Ἐκκλησίας σώματι.

« Τοῦ γοῦν Κραταιοτάτου ἡμῶν Ἄνακτος ὃν ὁ Κύριος
» πολυετοίη, ΕΠΙΝΕΥΣΑΝΤΟΣ εὐμενῶς ταῖς θερμαῖς
» αὐτῶν δεήσεσι, ΝΕΑΡΑ, ἤτοι ΧΑΤΙ ΣΕΡΙΦΙΟΝ ἐξε-
» δόθη, ὅπως εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα διατελῶσιν
» ἀμφότεραι αἱ ἐπαρχίαι ἐκεῖναι Ἀχριδῶν καὶ Ἰ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

(1) Ἐνταῦθα θυμοειδῶς ὑπαινίττεται ἴσως ἡ ἔξωσις τοῦ παρὰ τοῦ Πατριαρχείου ἐξωκύκλως διορισθέντος Ἀρχιεπισκόπου Ἀνανίου, περὶ οὗ εἴπομεν ἀνωτέρω. Ἵνα δὲ καλῶς ἐννοήσῃς, ἀναγνῶστα, εἰς τίνας ἀληθῶς ἐφαρμόζεται ἡ φράσις αὕτη: ἀντεξωθοῦντο ἀλλήλους, παράβαλε ἀλλήλοις τοὺς ἀνωτέρω καταστρωθέντας καταλόγους τῶν Ἀρχιεπισκόπων Ἀχριδῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀφ' ἑτέρου, καὶ θέλεις ἀρκούντως φωτισθῇ.

» πεκίου ὑποκείμεναι τῷ καθ' ἡμᾶς τούτῳ τῆς Κων
» σταντινουπόλεως θρόνῳ, καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ Μη-
» τροπόλεις, ἐντεῦθεν τὰς χειροτονίας δεχόμεναι, καὶ κατὰ πάντα
» διοικούμεναι καὶ διεξαγόμεναι, δόξαν ἅπαντες τῷ κρείτ-
» τονι ἀπεπέμψαμεν διὰ τὴν σωτηρίαν (1) τῶν ἁγίων ἐκεί-
» νων ἐκκλησιῶν, ἐπινεύσαντος τῇ καρδίᾳ τοῦ Κραταιο-
» τάτου ἡμῶν Ἄνακτος εἰς ἔκδοσιν τοῦ νέου τούτου
» θεσπίσματος, ὃ δὴ τῷ ὄντι ΝΕΑΡΑΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗΝ καὶ
» τάξιν καὶ νόμον εὖ ἔχοντα εἰκότως ὀνομάζομεν,
» ὡς εἰς κοινὴν ἀφορῶντα σύστασιν καὶ ὠφέ-
» λειαν τῶν ἐκκλησιῶν ἐκείνων (2), καὶ ὡς παρὰ
» ΓΝΗΣΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ καὶ τὰ σκῆπτρα ΚΑΤΑ ΔΙΑΔΟΧΗΝ
» ΦΕΡΟΝΤΟΣ νομοθετημένον.

« Εἰς ἔνδειξιν οὖν διηνεκῆ τοῦ ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις
» χρόνοις γεγονότος, τὰς διαληφθείσας ἁγίας Ἐκκλησίας Ἀ-
» χριδῶν καὶ Ἰπεκίου πρὸς τὸ εἶναι συνηνωμένας καὶ ὑποκειμένας πρὸς τὸν
» καθ' ἡμᾶς Ἁγιώτατον, Ἀποστολικὸν Πατριαρχικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν θρό-
» νον, ἐξετέθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν γράμμα
» ἐν ἱερῷ Κώδηκι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐν ἔτει
» σωτηρίῳ ͵αψξζ', ἐπινεμήσεως ιε', Μαΐου.»

Τοῦ ἐγγράφου τούτου, ἀφαιρουμένων τῶν ὅσα εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν αἰτιῶν τῆς καταργήσεως τῶν δύο μνημονευομένων Ἀρχιεπισκοπῶν ἀνάγονται, καὶ τὰ ὁποῖα εἰσὶν αὐτὰ ταῦτα, ὅσα καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις δύο ἐγγράφοις ἰδίως περὶ τῆς τῶν Ἀχριδῶν ἐξετέθησαν, τὰ ἐπίλοιπα συγκεφαλαιοῦνται εἰς τοὺς δύο ἑπομένους συλλογισμούς:

1

« Τοῖς ἔννομον ἔχουσι τὴν ἀρχὴν, καὶ πολλὰ ἀνδραγαθήματα τῷ κοινῷ τῷ γένει συντελέσασι βασιλεῦσι, δέδοται νεαρὰς, ἤτοι νόμους, σάκρας, χάτι σερίφια περὶ ἱερῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐκδιδόναι.

---

(1) Διὰ τὴν ὑποταγὴν τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ, θέλει νὰ εἴπῃ.

(2) Ὡς ἀφορῶντα εἰς τὸ καταστῆσαι τὰς Ἐκκλησίας ταύτας ἐκ προνομιούχων καὶ ἀνεξαρτήτων κοινὰς καὶ ὑποτεταγμένας, καὶ ὠφελῆσαι δόξῃ καὶ φιλοτίμων δόσει τὸ Πατριαρχεῖον, θέλει καὶ τοῦτο νὰ εἴπῃ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» Ἀλλ' οἱ τὰς Ἀρχιεπισκοπὰς Ἀχριδῶν καὶ Ἰπεκίου διὰ νεαρῶν συστήσαντες, καὶ αὐτονόμους, ἢ μᾶλλον ἀπολύτους, αὐτὰς ἐάσαντες βασιλεῖς, ὡς ἀγενεῖς τε καὶ ἀφανεῖς καὶ διάρπαγμα πεποιημένοι τὰ σκῆπτρα, οὐκ ἦσαν νόμιμοι βασιλεῖς.

»Ἄρα κακῶς διὰ νεαρῶν συνέστησαν καὶ αὐτονόμους κατέστησαν τὰς εἰρημένας Ἀρχιεπισκοπάς.»

2.

« Τοῖς ἔννομον ἔχουσι τὴν ἀρχὴν, καὶ πολλὰ ἀνδραγαθήματα τῷ κοινῷ τῷ γένει συντελέσασι βασιλεῦσι, δέδοται νεαρὰς, ἤτοι νόμους, σάκρας, χατισερίφια περὶ ἱερῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐκδιδόναι.

« Ἀλλὰ τοιοῦτος ἦν ὁ γνήσιος βασιλεὺς καὶ τὰ σκῆπτρα κατὰ διαδοχὴν φέρων κραταιότατος, εὐσέβαστος, νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος Σουλτὰν Μουσταφᾶς.

« Ἄρα καλῶς διὰ χάτι σεριφίου κατήργησε τὰς εἰρημένας Ἀρχιεπισκοπάς.»

Εἶδες λογικὴν, ἀναγνῶστα; Εἶδες λογικὰ συμπεράσματα; Κατὰ ταῦτα δὲν μένει λοιπὸν ἀμφιβολία, ὅτι ἡ τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν ἐκείνων, καί τοι πραγμάτων ἐκκλησιαστικῶν, σύστασις καὶ κατάργησις ἀνῆκε μὲν τοῖς νομίμως βασιλεύουσιν, ἤτοι τῇ πολιτικῇ ἀρχῇ, ἀλλ' ἡ μὲν σύστασις αὐτῶν κακῶς ἐγένετο, διότι οἱ συστήσαντες αὐτὰς οὐκ' ἦσαν νόμιμοι βασιλεῖς, ἀλλ' ἀγενεῖς τινες καὶ ἀφανεῖς, διάρπαγμα τὰ σκῆπτρα ποιησάμενοι· ἡ δὲ κατάργησις αὐτῶν καλῶς ἐγένετο, διότι ὁ καταργήσας αὐτὰς Σουλτὰν Μουσταφᾶς ἦν γνήσιος καὶ τὰ σκῆτρα κατὰ διαδοχὴν φέρων κραταιότατος, νικητὴς, καὶ τροπαιοῦχος βασιλεύς. Διὰ τοῦ τοιούτου λογικοῦ συλλογισμοῦ διαφεύγει ἄρα τὸ Πατριαρχεῖον τὸ παρ' ἡμῶν ἀνωτέρω τεθὲν δίλημμα.

Ἀλλὰ φέρε ἐρευνήσωμεν διὰ τῶν κανόνων τῆς Λογικῆς, ἐὰν οἱ εἰρημένοι τοῦ Πατριαρχικοῦ τούτου ἐγγράφου δύο συλλογισμοὶ εἰσὶν ἑκάτεροι ὀρθοὶ καὶ ἀληθεῖς, ἢ ὁ ἕτερος αὐτῶν μὴ ὀρθῶς γενόμενος ἐστὶν ἐξ ἐκείνων, οὕς περ ἡ Λογικὴ ἐπιστήμη σοφίσματα ἢ παραλογισμοὺς ἀποκαλεῖ.

Λέγει λοιπὸν ἡ Ἐπιστήμη αὕτη, ὅτι, διὰ νὰ ἦναι ὁ Συλλογισμὸς ὀρθὸς καὶ τὸ συμπέρασμα αὐτοῦ ἀκριβὲς, πρέπει ά) ἡ ἐν τῇ μείζονι καὶ τῇ ἐλάσσονι προτάσει αὐτοῦ τεθεῖσα ἀρχὴ νὰ ᾖ ἀληθής· καὶ β') τὸ ἐν τῇ τρίτῃ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

προτάσει ἐξαγόμενον συμπέρασμα ἐμπεριέχεται ἐν τῇ ἀρχῇ ἐκείνῃ, καὶ πηγάζει ἐξ αὐτῆς. Πᾶς δὲ συλλογισμὸς, μὴ ἐρειδόμενος ἐπὶ ἀρχῆς ἢ βάσεως ἀληθοῦς, ἢ ἐξάγων συμπέρασμα μὴ πηγάζον ἐξ αὐτῆς, ἐστὶ σόφισμα ἢ παραλογισμός.

Κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τούτους ὁ ἑπόμενος συλλογισμὸς εἶναι ὀρθότατος, οἷον·

« Οὐδεὶς ἀναμάρτητος, εἰμὴ ὁ Θεός·

» Ἀλλ' ὁ πάπας, ὡς καὶ ὁ Πατριάρχης, οὐκ ἔστι θεός·

» Ἄρα οὐδ' ὁ πάπας οὐδ' ὁ πατριάρχης ἐστὶν ἀναμάρτητος. »

Οἱ δ' ἑπόμενοι δύο συλλογισμοὶ, ὡς μὴ ἐρειδόμενοι ἐπὶ ἀρχῶν καὶ βάσεων ὀρθῶν καὶ ἀληθῶν, εἰσὶ σόφισμα ἢ παραλογισμός, οἷον·

1.

« Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης ἐστὶν Οἰκουμενικός·

» Ἀλλ' ἐν τῇ Οἰκουμένῃ εἰσὶ καὶ αἱρετικοὶ χριστιανοὶ, καὶ Μωαμεθανοὶ καὶ εἰδωλολάτραι.

» Ἄρα ὁ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης ἐστὶ Πατριάρχης καὶ τῶν αἱρετικῶν χριστιανῶν, καὶ τῶν Μωαμεθανῶν, καὶ τῶν εἰδωλολατρῶν.

Σημείωσις. Ὁ τίτλος Οἰκουμενικὸς οὐκ ἐδόθη τῷ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχῃ ἐπὶ τοιαύτῃ σημασίᾳ, διὸ καὶ δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τοιαύτην σημασίαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2.

« Ὅτε βρέχει, βάλλουσι τινὲς ῥάβδον ἐν γωνίᾳ·

» Ἀλλ' ἤδη ῥάβδος ἐν γωνίᾳ·

» Ἄρα βρέχει.

Σημείωσις. Τὸ βρέχειν οὐκ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑπάρξεως ῥάβδου ἐν γωνίᾳ· ἄρα οὐδ' ἕπεται νὰ βρέχῃ, ἐὰν ῥάβδος ἐν γωνίᾳ.

Ἂν ἐφαρμόσωμεν ἤδη εἰς τοὺς κανόνας τούτους καὶ τοὺς ἀνωτέρω ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ ἐγγράφου ἐξαχθέντας δύο συλλογισμοὺς, θέλομεν εὕρει, ὅτι ὁ μὲν δεύτερος εἶναι κατὰ πάντα σύμφωνος αὐτοῖς, καὶ εἶναι ἄρα ὀρθότατος· διότι, ἐὰν τοῖς γνησίοις καὶ νομίμοις βασιλεῦσι δέδοται περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων σάκρα ποιεῖν, ἤτοι νεαρὰς καὶ χάτι σερίφια ἐκδιδόναι, ἄρα καὶ τῷ Σουλτὰν Μουσταφᾷ, γνησίῳ καὶ νομίμῳ ὄντι βασιλεῖ, τὸ αὐτὸ ἦν δεδομένον. Ὁ πρῶτος ὅμως συλλογισμὸς οὐ συμφωνεῖ μὲ τοὺς κανόνας τοῦ ὀρθοῦ συλλογισμοῦ, καὶ εἶναι ἄρα ψευδὴς, ἢ, ἂν θέλετε, λελανθασμένος· διότι οὐδεὶς παρὰ τοὺς γράψαντας

τὸ εἰρημένον ἔγγραφον, ἐξ οὗ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος συλλογισμὸς, δύναται νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι ὁ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Πρώτης Ἰουστινιανῆς συστήσας νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος Αὐτοκράτωρ Μέγας Ἰουστινιανὸς, καὶ ὁ ἐπ' ὀνόματι Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας ἀνανεώσας καὶ προσεπικυρώσας αὐτὴν νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος Αὐτοκράτωρ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος (1), ἔτι δὲ καὶ ὁ τῇ συστάσει τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου καὶ τῆς Πατριαρχίας Τουρνόβου ἐπινεύσας Ἰωάννης Δοῦκας ὁ Βατάτζης, δὲν ἦσαν γνήσιοι, νόμιμοι, καὶ ἀληθινοὶ βασιλεῖς, ἀλλ' ἀγενεῖς τινες καὶ ἀφανεῖς καὶ τὰ σκῆπτρα ἅρπαγμα πεποιημένοι. Ἄρα καὶ τὸ συμπέρασμα τοῦ τοιούτου μὴ ὀρθοῦ συλλογισμοῦ οὐκ ἔστιν ὀρθόν· ὀρθοῦται δὲ, ἐὰν θέσῃ τις ἐν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν ἀντὶ τοῦ ψεύδους, καὶ τότε ὁ συλλογισμὸς σχηματισθήσεται ὡς ἑπομένως:

« Τοῖς ἔννομον ἔχουσι τὴν ἀρχὴν βασιλεῦσι δέδοται καὶ περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων νεαρὰς ἐκδιδόναι.

» Ἀλλ' οἱ περὶ συστάσεως καὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν Ἀχριδῶν, Ἰπεκίου, καὶ Τουρνόβου, ἦσαν νόμιμοι βασιλεῖς.

» Ἄρα καλῶς οὗτοι ἐξέδοσαν τὰς περὶ τούτων νεαρὰς αὐτῶν.»

Ὁρᾷς ἤδη, ἀναγνῶστα, πῶς διὰ τῆς ὀρθῆς Λογικῆς βασανιζομένου τοῦ πράγματος, ἀποδεικνύεται σαφέστατα, ὅτι διὰ σοφίσματος τὸ Πατριαρχικὸν ἐκεῖνο ἔγγραφον ἐπροσπάθησε νὰ καλύψῃ τὸ ψεῦδος αὐτοῦ ἀπέναντι τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, καὶ νὰ διαφύγῃ τὸ παρ' ἡμῶν, ὡς ἀνωτέρω, τεθὲν αὐτῷ δίλημμα;

Τούτων δὴ οὕτως ἐχόντων, ἡμεῖς κρίνομεν περιττὸν πλέον νὰ ὑποδείξωμεν καὶ τὴν σαθρότητα τῶν ἄλλων τοῦ ἐγγράφου τούτου διαβεβαιώσεων, ὅτι δηλ. ἡ μὲν σύστασις τῶν εἰρημένων Ἀρχιεπισκοπῶν ἐσήμαινε τὸ τὰ καλῶς ἔχοντα ἀνατρέπειν, ἡ δὲ κατάργησις αὐτῶν ἐδήλου τὸ τὰ μὴ καλῶς κεῖσθαι δόξαντα ἐπανορθοῦν· διότι ταῦτα, κατὰ τὴν Λογικὴν πάλιν ἐπιστήμην, τὸ ζήτημα διὰ τοῦ ζητήματος λύειν ἀποκαλοῦνται.

---

(1) Ἴδε τὴν περὶ τούτου Νεαρὰν αὐτοῦ μετὰ προηγουμένης ἱστορικῆς ἐκθέσεως ἐν τῷ Συντάγματι τῶν ἱερῶν κανόνων, ἐκδ. Ῥάλλη, Τ. έ. σελ. 266—269, ἐν ᾗ φαίνεται ὅτι Ἀρχιεπίσκοπος μὲν ἦν τότε Ἰωάννης, ἐπίσκοποι δὲ ὑπ' αὐτὸν διατελοῦντες ἦσαν ὁ Καστορίας, ὁ Γλαβινίτζας, ὁ Μογλαινῶν, ὁ Πελαγωνείας, ὁ Στρουμνίτζης, ὁ Μοροβίσδου, ὁ Βελεβουσδίου, καὶ ὁ Τριαδίτζης (Σοφίας).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Κρίνομεν δὲ ὅμως λίαν ἀναγκαῖον νὰ εἴπωμέν τινα καὶ περὶ τῶν αἰτιῶν καὶ τοῦ τρόπου τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου, ἵνα καὶ ἐκ τούτων βεβαιωθῇ καλλίτερον ὁ ἀναγνώστης, ὅτι ἡ ἐν τῷ ἀνωτέρῳ Πατριαρχικῷ ἐγγράφῳ περὶ αὐτῶν ἔκθεσις εἶναι ὅλως ἀβάσιμος καὶ μὲ τὴν ἀλήθειαν ἀσύμφωνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου.

Τὰ εἰς τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης ἀναφερόμενα καὶ ὁμοίως ἐν τῷ Κώδηκι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας φύλλῳ 64 καὶ 65 κατεστρωμμένα ἔγγραφα εἰσὶν ὡσαύτως τρία: Τὸ πρῶτον περιέχει τὰ αἴτια καὶ τὸν τρόπον τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς· τὸ δεύτερον διαλαμβάνει τὴν παραίτησιν τοῦ πότε Ἀρχιεπισκόπου Καλλινίκου· τὸ δὲ τρίτον ἀποτελεῖ τὴν Συνοδικὴν Πρᾶξιν τῆς ἐκλογῆς τοῦ μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς πρώτου Μητροπολίτου τῆς νέας ἀντ' αὐτῆς σχηματισθείσης ἐπαρχίας Πρεζρένης.

Καταχωροῦντες ταῦτα ὧδε, ἡμεῖς θέλομεν προτάξῃ πάντων τὴν παραίτησιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, καίτοι ἐν τῷ Κώδηκι οὖσαν δευτέραν τῇ τάξει. Ἰδοὺ αὕτη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Α'.

Παραίτησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πεκίου Καλλινίκου.

« Διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν οἰκειοθελοῦς καὶ ἀβιάστου παραιτή-
» σεως δηλοποιῶ ὅτι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τοῦ λοιποῦ ἐπισκέ-
» πτεσθαι ἀρχιερατικῶς τὸν θρόνον τῆς Ἁγιωτάτης
» Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου διὰ τὸ τῶν ἐπικειμένων αὐτῇ
» ΧΡΕΩΝ δυσβάστακτον καὶ ὑπέρογκον φορτίον, ἄλλως τε

» καὶ τὸν ἡσύχιον καὶ ἀπράγμονα βίον ἐπιζητῶν,
» καὶ βουλόμενος ποιῆσαι τοῦτο πρὸ πολλοῦ, τοῦ καιροῦ παρασχόντος ἤδη,
» παραίτησιν ποιοῦμαι τοῦ θρόνου τούτου ἐξ οἰκειοθελοῦς καὶ ἀβιάςου
» γνώμης καὶ προαιρέσεως πρὸς τὸν Παναγιώτατον καὶ Σε-
» βασμιώτατον Αὐθέντην καὶ Δεσπότην, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κύ-
» ριον Κύριον Σαμουήλ, καὶ πρὸς τὴν περὶ τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα θείαν
» καὶ ἱερὰν τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων Σύνοδον, καὶ πρὸς τοὺς παρευρεθέντας
» ἐνταῦθα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχιερεῖς τοὺς ὑποκειμένους τῷ θρόνῳ τῆς
» Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης Πεκίου, ἐπὶ τῷ καταστῆσαι ΕΝ
» ΑΥΤΩ ἄλλο πρόσωπον ἄξιον καὶ ἁρμόδιον. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν
» ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσα αὕτη οἰκειοθελὴς παραίτησις, κατασφραγι-
» σθεῖσα καὶ τῇ ἰδίᾳ μου αὐτῇ ὑπογραφῇ καὶ σφραγίδι.

» (Τ. Σ.) Πρώην Πεκίου Καλλίνικος βεβαιῶ. »

Παρατηρήσατε ἐνταῦθα, ἀναγνῶστα, πρῶτον μέν, ὅτι ὁ τελευταῖος Ἀρχιεπίσκοπος Πεκίου Καλλίνικος τρὶς ἐπαναλαβὼν τὴν φράσιν οἰκειοθελοῦς καὶ δὶς τὴν τῆς ἀβιάστου παραιτήσεώς του, δείκνυσιν ὡς μόνην αἰτίαν ταύτης τὸ δυσβάστακτον καὶ ὑπέρογκον φορτίον τῶν χρεῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς· χρέη λοιπόν, χρέη, καὶ πάλιν χρέη, φίλε ἀναγνῶστα. Ἀλλ' ὑπόμεινον ἔτι μικρὸν καὶ θέλεις ἰδεῖ μέχρι τίνος τὰ χρέη ταῦτα κατήντησαν τὴν Ἀρχιεπισκοπήν. Ἔπειτα δὲ καὶ κυρίως παρατηρήσατε τοῦτο, ὅτι ὁ Καλλίνικος, παραιτούμενος, οὐδόλως ἐννοοῦσε νὰ καταργηθῇ ἡ Ἀρχιεπισκοπή, ἀλλ' ἁπλῶς νὰ καταστήσωσιν ἐν αὐτῇ ἄλλο πρόσωπον ἄξιον καὶ ἁρμόδιον· ἐξ οὗ ἐμφαίνεται ἡ θέλησις αὐτοῦ νὰ διατηρηθῇ ἐξ ἐναντίας ἡ Ἀρχιεπισκοπή. Ἀλλὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, θείῳ ζήλῳ κινούμενον, ἄλλως ἤδη πρὸ καιροῦ εἶχεν ἀποφασίσῃ καὶ ἐνεργήσῃ περὶ αὐτῆς, ἐν ἀγνοίᾳ βεβαίως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, καὶ τοῦτο θέλομεν πληροφορηθῇ ἐκ τοῦ ἑπομένου ἐγγράφου.

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Β'.

Ἔκθεσις τῆς αἰτίας καὶ τοῦ τρόπου τῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου.

« Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ πέμπτῳ οἰκτρῷ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» θανάτῳ καταδικασθέντος τοῦ ἐλεεινοῦ Γεωργάκη Σπαθάρη υἱοῦ τοῦ Σταυ-
» ράκη χειρουργοῦ, καὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων
» πραγμάτων, καὶ εἴ τι ἐν πράγμασί τε καὶ γράμμασι, δημευθέντων, ὡς
» κατ' ἀξίαν δόντος δίκην τῶν αὐτῷ πεπραγμένων, καὶ ἐρεύνης ὅτι πλεί-
» στης καὶ ἀκριβοῦς ἐξετάσεως περὶ τῆς οὐσίας αὐτοῦ παρὰ τῶν κρατούντων
» γενομένης, καὶ τῆς τούτων ἐκτίσεως καὶ ἀποπληρώσεως ἀπαραιτήτου ἐπι-
» κειμένης, τελευταῖον, μετὰ παρέλευσιν μικροῦ δεῖν ἑνὸς χρόνου, χρέη
» τινα διὰ χρεωστικῶν ὁμολόγων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πε-
» κίου, ὡς ὀφειλόμενα ΔΗΘΕΝ τῷ ῥηθέντι Γεωργάκῃ
» Σπαθάρῃ εἰς μέσον προαχθέντα, λαβὴν οὐ μικρὰν τῷ ὑψηλῷ
» παρέσχον Κράτει, καὶ πράγματα ἡμῖν οὐκ ὀλίγα εἰς τὴν τούτων ἄφευκτον
» καὶ ἀπαραίτητον ἐκπλήρωσιν, ὥστε καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ γενέσθαι ἡμᾶς τοὺς
» ἤδη τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου προστατεύοντας, ᾧ τρόπῳ καὶ τὴν ὀ-
» φειλὴν ὑποστησόμεθα καὶ τῆς οὐ μικρᾶς ζημίας ἀπαλ-
» λαγησόμεθα, ὡς τῶν μὲν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Πεκίου ὑποκειμένων
» Ἀρχιερέων μηδ' ὀβολὸν δυναμένων ἐκτίσαι οὕτω πενιχρῶς καὶ ἐνδεῶς
» ἐχόντων, τῆς δὲ παρὰ τοῦ δημοσίου ἀπαιτήσεως βιαίως ἡμῖν ἐνισταμένης.

» Κἀντεῦθεν, θείῳ ζήλῳ κεκινημένοι, καὶ ἀδελφικῆς
» ἀγάπης πεπληρωμένοι, ὑπέστημεν ἑκόντι τε ἀέκοντί τε
» θυμῷ τὸ βάρος τοῦτο τῆς ἐνοχῆς, καίτοι μηδενὶ μηδὲν ὀφεί-
» λοντες, καὶ παρεσκευάσαμεν ἑαυτοὺς εἰς τὴν τούτων ἐξόφλησιν. Καὶ δὴ
» ἐν ῥηταῖς ἡμέραις, πάνθ' ὅσα ἦν τὰ ἀπαιτούμενα ἀόκνως κατεβάλομεν
» καὶ ἀνελλειπῶς, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν δοθέντων ἡμῖν παρὰ τοῦ Ταραπχανὰ
» Ἐμίνη . . . . πρὸς ὃν καὶ ὥρισται ἡμῖν ἡ τούτων δόσις, πιστωτικῶν καὶ
» ἐξοφλητικῶν ἐγγράφων δῆλον γίνεται.

» Τούτων δ' ἕνεκα καὶ ἡμεῖς, ΕΙΣ ΑΜΟΙΒΗΝ ΤΩΝ ΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
» ΑΓΩΝΩΝ ΗΜΩΝ, ἠξιώθημεν παρὰ τοῦ Ὑψηλοῦ Κράτους
» τὰ τῆς ἑνώσεως καὶ ὑποταγῆς τοῦ κλίματος Πεκίου
» πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Ἁγιώτατον, Ἀποστολικόν, Οἰκουμενικὸν Θρόνον, καὶ
» διὰ κοινῆς ἐγγράφου καὶ ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς
» τῶν παρευρεθέντων ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν
» ἀρχιερέων τοῦ κλίματος Πεκίου, τοῦτε Νύσσης κὺρ
» Γαβριήλ, (ἔχοντος καὶ τὰς γνώμας τοῦτε Μπελιγραδίου Ἱερεμίου καὶ
» τοῦ Οὐζίτζης κὺρ Μητροφάνους,) τοῦ Σκοπίων Κωνσταντίου, (ἔχοντος καὶ
» τὴν γνώμην τοῦ Γενὶ-Παζαρίου κὺρ Γαβριήλ, καὶ τοῦ Μπόσνης κὺρ Σερα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» φείμ.) τοῦ Σαμακοβίου κὺρ Νεοφύτου, τοῦ Κιωστεντιλίου Γαβριήλ, τοῦ
» Ἐρσεκίου Ἀνθίμου, καὶ τοῦ Πρεζρένης Γαβριήλ, καὶ ΔΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ
» ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΟΥ ΟΡΙΣΜΟΥ ἐπεκυρώθη τὸ ἰλχάκι τοῦ κλί-
» ματος αὐτοῦ πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγά-
» λην Ἐκκλησίαν, ὡς εἶναι καὶ λέγεσθαι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν
» ἅπαντα χρόνον, τοὺς τέως ὑποκειμένους ἀπαξάπαντας Ἀρχιερεῖς τῆς Ἀρχιε-
» πισκοπῆς Πεκίου, ὑποκειμένους κατὰ πάντα τῷ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικῷ
» θρόνῳ, μηδενὸς μηδὲν διαφέροντος τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, ἀλλὰ καὶ χει-
» ροτονεῖσθαι, καὶ διεξάγεσθαι, καὶ κατὰ πάντα διατεθεῖσθαι ἀπαραλλά-
» κτως καὶ ἀπαρεγκλήτως κατὰ τοὺς λοιποὺς τῶν ὑποκειμένων τῷ Οἰκου-
» μενικῷ θρόνῳ ἀρχιερέων, καὶ πληροῦν κατ' ἔτος τὸ σύνηθες βασιλικὸν ζη-
» τομηρίον, μνημονευομένου ἐν πάσαις ταῖς παροικίαις αὐτῶν τοῦ ἡμετέρου
» Πατριαρχικοῦ κανονικοῦ ὀνόματος, πείθεσθαι καὶ ὑπακούειν,
» ὡς μιᾷ κεφαλῇ, μηδενὶ ἑτέρῳ ἢ τῷ κατὰ καιροὺς
» Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ τῆς Κωνσταντινουπό-
» λεως, ὡς ἄρδην ἐξαλειφθείσης ΕΚ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
» ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΩΝ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ποτὲ Πε-
» κίου ἀξίας.»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, φίλε ἀναγνῶστα, ἐπιγράφεται ἐν τῷ Κώδηκι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου οὕτως: «Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ γράμματος » τοῦ διαλαμβάνοντος ἐν περιλήψει τὰ αἴτια, δι' ἃ συνηνώθη τὸ » κλίμα τοῦ Πεκίου εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν». Ὑμεῖς δ' ἐκ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ εἴδετε βεβαίως, ὅτι ἄλλο αἴτιον τῆς συνενώσεως ταύτης δὲν ὑποδεικνύεται ἐν αὐτῷ, εἰμὴ ἡ παρὰ τῶν κυβερνώντων τότε αὐστηρὰ ἀπαίτησις τῶν ὑπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου τῷ κρεμασθέντι Γεωργάκῃ Σπαθάρῃ ὀφειλομένων δῆθεν χρημάτων ἀφ' ἑνός, καὶ ἡ τῶν αὐτῇ ὑποκειμένων Ἀρχιερέων ἀδυναμία τοῦ πληρῶσαι τὰ χρέη ταῦτα ἀφ' ἑτέρου. Χρέη λοιπόν, καὶ πάλιν χρέη.

Πρὶν δὲ προβῶμεν εἰς ἄλλας σημειώσεις ἐπὶ τοῦ γράμματος τούτου, ἄς εἴπωμέν τινα, χάριν περιεργείας, καὶ περὶ τοῦ ἐν αὐτῷ ἀναφερομένου Γεωργίου Σπαθάρη.

Περὶ αὐτοῦ ἰδοὺ τί μόνον μᾶς ἀναφέρει ὁ τὴν Ὀθωμανικὴν ἱστορίαν συγγράψας Χάμμερ. «Ὁ τὰς ὑποθέσεις τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας ἐπιτετραμ- » μένος Γραικὸς Σταυράκης προσποιηὴν τῶν ῥᾳδιουργιῶν » αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀποκαλύψεως τῶν ἀποῤῥήτων

» τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, ἐῤῥίφθη εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Βοσταντζῆ-» πασῆ· ἐξαχθεὶς δ' ἐκεῖθεν μεθ' ἡμέρας τινάς, ἀπήχθη καὶ ἐκρεμάσθη ἀ-» πέναντι τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἐν τῷ πορθμῷ τοῦ Βοσπόρου» (1). Ὑπάρχει δὲ φυλλάς, ἔκτοτε μὲν εἰς κακοὺς στίχους ἐκδεδομένη, μέχρι δὲ καὶ σήμερον μετατυπουμένη, ἐν ᾗ περιγράφονται τὰ ἄπειρα πλούτη αὐτοῦ, ἅπερ ἐξ ἀδικιῶν ἐπεσωρεύσατο, πρῶτον μὲν Κασὰπ-πασῆς ὀνομασθείς, ὕστερον δὲ τὸ μονοπωλεῖον τοῦ καπνοῦ νὰ λάβῃ ἀξιωθείς, ἐπὶ τέλους δὲ καὶ Καποῦ-Κεχαγιᾶς τῆς Βλαχίας διορισθείς, καὶ εἰς τοσαύτην παρὰ τῷ Βασιλεῖ φθὰς εὔνοιαν καὶ ἰσχύν, ὥστε πολλοὺς μὲν τῶν μεγιστάνων Ὀθωμανῶν περιεφρόνησε, πολλοὺς δὲ ἐκ τῶν τοῦ Φαναρίου ἀρχόντων χριστιανῶν ἐξώρισε, καὶ μὲ αὐτὸν τὸν Πατριάρχην Σαμουὴλ εἰς διενέξεις νὰ ἔλθῃ ἐτόλμησεν:

« Ἀπὸ τὸ ὕψος τὸ πολὺ καὶ μὲ τὸν Πατριάρχην
» Ἐσυγχύσθη καὶ 'μάλωσε, καὶ ἔπιασεν ἀμάχην,
» Εἰς τοῦ Βεζὺρ-Κεχαγιασῆ εὐγῆκεν εἰς τὴν κρίσιν,
» Τὸν πατριάρχην Σαμουὴλ νὰ τὸν κακοποιήσῃ.
» (Πλὴν) ὡς τόσον ἡ κατάραις τοῦ Παναγιωτάτου
» Ἤφεραν τὸν Σταυράκογλου 'ς τῆς θαλάσσης τὸν πάτον.
» Αὐγούστου εἰς ταῖς δώδεκα (ποῦ νὰ μὴν εἶχε σώσῃ)
» Παρασκευῆ ξημέρωμα (μὴν εἶχε 'ξημερώσῃ)
» Στέλλει ὁ Βοσταντζῆ-πασῆς γεντὶ τζιφτὲ καΐκι,
» Πῶς τὸν μηνᾷ ὁ Βασιλεὺς διὰ νὰ τὸν συντύχῃ.
» Καθὼς ἦλθε καὶ ἔφθασε (κάλλια μὴν εἶχε φθάσῃ),
» Τὸν 'σήκωσαν, τὸν ἔβαλαν μέσα εἰς τὸ καφάσι.
» Ὕστερον τὸν ἐγύμνωσαν, τὰ ροῦχα τὸν εὐγάζουν,
» Εἰς μίαν παλαιόψαθαν τὸ δυστυχῆ τὸν βάζουν.
» Εἰς τὸ καΐκι τὸν ἔβαλαν διὰ νὰ τὸν περάσουν,
» 'Σ τὸ Μέγα-Ῥεῦμα σπίτι του διὰ νὰ τὸν κρεμάσουν.
» Καὶ τὸν ἐκρέμασαν ἐκεῖ μόνον μὲ τὸ βρακάκι,
» Ἐκεῖνον τὸν περιβόητον, τὸν φοβερὸν Σταυράκη.
» Ἡμέρας τρεῖς ἐστάθηκε 'ς τὸ ξύλο κρεμασμένος,
» Ἀπὸ τὸν ἥλιον 'μαύρισεν ὁ καταδικασμένος.
» Ὁ Βασιλεὺς ἐπρόσταξε διὰ νὰ μὴ τὸν θάψουν,
» 'Σ τὴν ἐκκλησιὰν ὁλότελα μέσα νὰ μὴ τὸν μπάσουν,
» Εἰς τὰ νερὰ τῆς θάλασσας νὰ τὸν καταχωνεύσουν.
» Προστάζει καὶ ὁ Σαμουὴλ νὰ μὴ τὸν μνημονεύσουν,
» Ἀλλ' οὔτε κἂν τὰ κόλυβα μέσα νὰ μὴ τὰ μπάσουν,
» 'Σ τὴν ἐκκλησιὰν ὁλότελα νὰ μὴ τὰ διαβάσουν.»

---

(1) Hammer, hist. de l'empire ottoman p. LXXII, T, XVI, p. 139.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τούτου λοιπὸν τοῦ Σταυράκογλου Γεωργάκη εἰς τὰς 15 Αὐγούστου τοῦ 1765 κρεμασθέντος, καὶ ἁπάσης τῆς περιουσίας του δημευθείσης, τὸ Πατριαρχικὸν ἔγγραφον μᾶς ἀναγγέλλει, ὅτι μετὰ παρέλευσιν μικροῦ δεῖν ἑνὸς ἔτους, ὅ ἐστι περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1766, εὑρέθησαν ἐν τῇ ἀπογραφῇ τῆς περιουσ ίας αὐτοῦ καὶ ὁμόλογα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου, καθ' ἃ αὕτη ἐφαίνετο ὀφείλουσα, τίς οἶδεν ἐκ ποίας δικαίας ἢ ἀδίκου αἰτίας, χρήματα περὶ τὰς 25000, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ λογιστικοὶ τοῦ Πατριαρχείου Κώδηκες, τῶν ὁποίων τὴν πληρωμὴν ἀπήτησαν παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς εἶχον ἀπαιτήσει καὶ τὰ ὑπὸ τούτου πρὸς αὐτὸν διὰ τριῶν ὁμολογιῶν ὀφειλόμενα γρόσια, καθὰ ὡσαύτως μαρτυροῦσιν οἱ εἰρημένοι Κώδηκες. Ὁ δὲ Πατριάρχης Σαμουήλ, ἀπολογούμενος ὅτι δὲν ὤφειλε νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διότι ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ δὲν ὑπέκειτο εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον, αἴφνης ἐμπνέεται ὡς ὑπὸ θείου ζήλου ἐκ τῆς ἰδέας, τὴν ὁποίαν ἡ τελευταία αὕτη φράσις τῷ ἐπήγαγε, καὶ εἶπε τοῖς κυβερνῶσιν: Ἐὰν ὅμως ὑποτάξητε τῷ θρόνῳ τούτῳ τὴν εἰρημένην Ἀρχιεπισκοπήν, τότε βεβαίως καὶ ὑμεῖς δικαιοῦσθε νὰ ἀπαιτήσητε ταῦτα παρ' ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς ὑποχρεούμεθα νὰ πληρώσωμεν αὐτὰ πρὸς ὑμᾶς. Τῆς ἰδέας δὲ ταύτης ὡς εἰκὸς ἀναπτυχθείσης, καθὸ συμβιβαζούσης ἀμφοτέρων τὰς ἀξιώσεις, συνεδέθη τὸ συμβόλαιον τῆς πωλήσεως καὶ ἀγορᾶς τῆς εἰρημ ένης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ πληρωμὴ τῶν ἀπαιτουμένων ἐκείνων χρημάτων, καὶ ἰδοὺ πῶς, ΕΙΣ ΑΜΟΙΒΗΝ ΤΩΝ ΚΟΠΩΝ ΚΑΙ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ἠξιώθη οὗτος παρὰ τοῦ Ὑψηλοῦ Κράτους τὰ τῆς ἑνώσεως καὶ ὑποταγῆς τοῦ κλίματος Πεκίου πρὸς τὸν Ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον!

Τούτων δὲ οὕτω συμφωνηθέντων καὶ διαπραχθέντων, περιττὰ πλέον καὶ πάρεργα ἀποδεικνύονται ὅσα προσθέτει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Πατριαρχικὸν ἔγγραφον, ὅτι δῆθεν διὰ κοινῆς ἐγγράφου καὶ ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς τῶν παρευρεθέντων ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν ἀρχιερέων τοῦ κλίματος Πεκίου ἐγένετο ἡ προσήλωσις τοῦ κλίματος τούτου, ἀλλ' ἀληθεύει μόνον ὅ,τι ἑπομένως ἐπιφέρει, ὅτι δηλαδή, κατὰ συνέπειαν τῆς ῥηθείσης συμφωνίας, ΔΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΟΥ ΟΡΙΣΜΟΥ ἐπεκυρώθη τὸ ἰλχάκι (ἡ ἕνωσις) τοῦ κλίματος αὐ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

του πρὸς τὴν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν. Ἀκούεις, ἀναγνῶστα; Μάθε καὶ πίστευσον αὐτά, διότι αὐτὸ τὸ Πατριαρχικὸν ἔγγραφον λέγει καὶ διδάσκει ἡμῖν ταῦτα.

Σημειωτέον ἐντοσούτῳ, ὡς ἐκ περισσοῦ, ὅτι, καὶ ἂν ὄντως προηγήθη τοῦ βασιλικοῦ Ὁρισμοῦ τοιαύτη ἀναφορά, αὕτη ἦτον ὑπογεγραμμένη, κατὰ τὸ Πατριαρχικὸν πάλιν ἔγγραφον, ὑπὸ ἓξ καὶ μόνων ἀρχιερέων (1), ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ ἡ ἀναφορὰ περὶ τῆς καταργήσεως τῆς τῶν Ἀχριδῶν Ἀρχιεπισκοπῆς, ὡς τοῦ Βελιγραδίου, τοῦ Οὐζίτζης, τοῦ Γενὶ-Παζαρίου, καὶ τοῦ Βόσνης, ὧν δῆθεν τὰς γνώμας, ὡς ἀπόντων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν, εἶχον δύο ἐκ τῶν εἰρημένων ἕξ. Ποῖον δὲ δικαίωμα κανονικὸν εἶχον οἱ ἓξ οὗτοι ἀρχιερεῖς νὰ καθυποτάξωσιν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον τὴν αὐτοκέφαλον Ἀρχιεπισκοπήν, ἐξ ἧς αἱ ἐπαρχίαι αὐτῶν κανονικῶς, ὡς ἄνω εἴρηται, ἐξηρτῶντο, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου παραιτηθέντος μόνον ΠΡΟΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ ΑΥΤΟΥ ΔΙ' ΑΛΛΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΑΞΙΟΥ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΥ; Τοῦτο ἂς εἴπωσιν ἄλλοι, ἡμῶν ἀγνοούντων.

ΕΓΓΡΑΦΟΝ Γ'.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Πρᾶξις ἐκλεκτικὴ τοῦ νέου Μητροπολίτου Πρεζρένης μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεχίου.

« Τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς ποτὲ Πεκίου ἤδη συνενωθείσης » τῷ Ἁγιωτάτῳ Ἀποστολικῷ καὶ Οἰκουμ. θρόνῳ » ὁμοῦ μετὰ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ Μητροπόλεων, τοῦ τε Σκοπίων, τοῦ » Πρεζρένης, τοῦ Γενὶ-Παζαρίου, τοῦ Μπόσνης, τοῦ Οὐζίτζης, τοῦ Ἐρ- » σεκίου, τοῦ Μπελιγραδίου, τοῦ Νύσσης, τοῦ Σαμακοβίου, καὶ τοῦ Κιω- » στεντιλίου, διὰ τὰς συνεχεῖς καὶ ἀλλεπαλλήλους ἐπιδρομὰς καὶ ἐφόδους » τῶν κατὰ καιροὺς ληστρικῷ τρόπῳ παρεισπηδόντων εἰς αὐτήν, καί, παρὰ » τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας μας κανόνας, ἄνευ βουλῆς » καὶ ψήφου καὶ γνώμης τῶν περὶ αὐτὴν ἁγιωτάτων Μητροπολιτῶν, διὰ » δόσεως δὲ ἀμυθήτων χρημάτων καὶ φθορᾶς καὶ δαπάνης ἁρπαζόντων τὴν » Ἀρχιεπισκοπὴν ταύτην, ἐξ ὧν συνέβαινεν, οὐ μόνον λεηλατεῖσθαι καὶ

---

(1) Σημειώσατε δέ, ὅτι ἡ μία τούτων, ἡ τοῦ Ἐρσεκίου Ἀνθίμου, ἀποδεικνύεται πλαστή, ὡς παρακατιόντες θέλομεν ἰδεῖ.

» όσημέραι κατατρέχεσθαι αὐτόν τε τὸν ἀρχηγὸν τῶν κακῶν καὶ τοὺς ἀναι-
» τίους ὁμοῦ, καὶ καταδαπανᾶσθαι καὶ φθείρεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ περὶ
» αὐτὴν χριστώνυμον τῶν ὀρθοδόξων πλήρωμα, τῶν μὲν ἀλόγως ἀπαιτούν-
» των, τῶν δ' ἀναξίως καὶ παραλόγως καταβαλλόντων, ὥστε εἰς ὑπέρογ-
» κα βάρη καὶ ἀπαραμύθητα ὑποπεσεῖν ὅλον τὸ ἐκεῖσε κλίμα, μηδενὸς ὄν-
» τος τοῦ προϊσταμένου καὶ οἰκονομοῦντος καὶ σώζοντος καὶ φυλάττοντος,
» ἀλλὰ φύρδην καὶ ἀναμὶξ συγκεχυμένων τῶν ἐκεῖσε τῆς Ἐκκλησίας πραγ-
» μάτων, καὶ τέλος κινδυνεύειν τὰ ἔσχατα ἐρημωθῆναι τὰς ἐκεῖσε Μητρο-
» πόλεις, καὶ ἄρδην ἐκ μέσου ἐξαλειφθῆναι τούς τε ποιμαίνοντας καὶ ποι-
» μαινομένους ἐξ αἰτίας μόνης τῶν δοξομανούντων περὶ τὸ ἀρχιεπισκοπεῖν
» ὄνομα.

» Δι' αὐτὰ ταῦτα τὰ αἴτια συνδραμόντων ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν τοῦ
» τε ἄρτι ἔχοντος τὸ Ἰπέκι, καὶ ἰδίᾳ βουλῇ καὶ γνώμῃ παραιτησαμένου
» καὶ τοῦ πρώην ἀρχιεπισκοπεύοντος ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ Νύσσης, κὺρ Γαβριήλ,
» (ἔχοντος καὶ τὴν γνώμην τοῦ τε Μπελιγραδίου κὺρ Ἱερεμίου, καὶ τοῦ
» Οὐζίτζης κὺρ Μητροφάνους) μετὰ τῶν τοῦ κλίματος ἐκείνου Μητροπολι-
» τῶν τοῦ τε Σκοπίων κὺρ Κωνσταντίνου, (ἔχοντος καὶ τὴν γνώμην τοῦ
» Μπόσνας κὺρ Σεραφείμ) (1), τοῦ Σαμακοβίου κὺρ Νεοφύτου, καὶ τοῦ Κιω-
» στενντιλίου κὺρ Γαβριὴλ (2), καὶ διὰ κοινῆς αὐτῶν καὶ τῶν
» ὑπ' αὐτοὺς χριστιανῶν ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς
» τὰ κατ' αὐτοὺς ἀπολοφυραμένων τῷ ὕψει τοῦ Κραταιοτάτου
» ἡμῶν Ἄνακτος, καὶ τὴν κοινὴν τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν
» σωτηρίαν πρὸ παντὸς ἄλλου αἰτουμένων διὰ τῆς πρὸς τὸν Πατριαρχικὸν
» καὶ Οἰκουμ. ἡμῶν θρόνον ὑποταγῆς, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν
» εἰσακουσθείσης, ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς ποτὲ Ἀρχιεπισκοπῆς Πε-
» κίου μετὰ τῶν ἀνωτέρω διαληφθεισῶν ἱεροπόλεων εἰς ἓν τῆς Ἐκκλησίας
» σῶμα συναρμολογηθεισῶν, ὥστε εἶναι καὶ λέγεσθαι τοὐντεῦθεν εἰς τὸν
» ἑξῆς ἅπαντα αἰῶνα Μητροπόλεις ὑποκείμεναι τῷ Οἰκουμ. θρόνῳ καὶ τῇ
» λοιπῇ τῶν ἀδελφῶν χορείᾳ, ὃν τρόπον καὶ αἱ ἔκπαλαι αὐτῷ τῷ Οἰκουμ.

---

(1) Πῶς ἆρά γε δὲν προσετέθη ἐνταῦθα, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ ἐγγράφῳ, καὶ ἡ γνώμη τοῦ Γενὶ-Παζαρίου κὺρ Γαβριήλ;

(2) Εἶναι ὡσαύτως περίεργον πῶς δὲν προσετέθησαν ἐνταῦθα, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ ἐγγράφῳ, καὶ αἱ γνῶμαι τοῦ Ἐρσεκίου Ἀνθίμου, καὶ τοῦ Πρεζραίνης Γαβριήλ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» θρόνῳ ὑπαγόμεναι ἱεροπόλεις ἔν τε τῇ Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ, καὶ συναριθμη-
» θῆναι τῷ χορῷ τῶν λοιπῶν Μητροπόλεων τῆς Κων]λεως, καὶ συνεδριάζειν
» τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ, καὶ συμψηφίζειν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, καὶ ψῆφον
» καὶ γνώμην ἔχειν ἐπὶ πάσης καὶ παντοίας ὑποθέσεως, καὶ ὅλως καρ-
» ποῦσθαι καὶ νέμεσθαι κατὰ τοὺς λοιποὺς τῶν Μητροπολιτῶν τὰ
» κοινὰ γέρα καὶ βραβεῖα· τοῦ δὲ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὀνόματος
» Πεκίου ἀποξεσθῆναι ἐκ τῶν βασιλικῶν πινάκων, καὶ ὡς μηδέποτε
» γεγονότος λογιζομένου.

» Κἀντεῦθεν ἀπροστατεύτου μεινάσης τῆς τοῦ Πεκίου ποτὲ παροικίας,
» μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῷ τοῦ προϊσταμένου τῶν ὧν ἰδίως εἶχε ποτὲ ὁ Πεκίου
» λεγόμενος Ἀρχιεπίσκοπος κωμοπόλεων καὶ χωρῶν, Πρεζραίνης, Νοβομπόρτο,
» Πρίστενας, Βουτζίτερνας, Γιακοβίτζας καὶ Ἰπεκίου, ὧν εἰς μίαν ἐπαρ-
» χίαν καὶ μητρόπολιν ἀποκατασταθεισῶν ἤδη τὴν
» ΠΡΕΖΡΑΙΝΗΣ, ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχιερεῖς,
» προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Σεβασμιωτάτου
» ἡμῶν Αὐθέντου καὶ Δεσπότου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου
» Σαμουὴλ, συνελθόντες ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου
» μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, καὶ ψήφους κανονικὰς προ-
» βαλλόμενοι εἰς εὕρεσιν καὶ ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἁρμοδίου προσώπου τοῦ
» διαδεξομένου τὴν ἀρχιερατικὴν προστασίαν τῆς Ἐπαρχίας ταύτης, πρῶτον
» μὲν ἐθέμεθα τὸν Πανιερώτατον πρώην Ἀμασείας κὺρ Γαβριὴλ, δεύ-
» τερον δὲ τὸν ἱερομόναχον . . . . , καὶ τρίτον τὸν ἱερομόναχον
» Δανιὴλ ὧν καὶ τὰ ὀνόματα κατεστρώθησαν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ Κώδηκι τῆς τοῦ
» Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῷ ͵αψξς', Ἰνδικτιῶνος ιέ, Σεπτεμβρίου ιά.

» ΚΕΣΑΡΕΙΑΣ Μακάριος, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τοῦ Ἁγίου
» Κυζίκου κὺρ Γερασίμου, τοῦ Ἁγίου Χαλκηδόνος κὺρ Ἰωανικίου, τοῦ Ἁγίου
» Δέρβων κὺρ Διονυσίου, καὶ τοῦ Ἁγίου Μπρούσης κὺρ Μελετίου.

» ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Θεοδόσις, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τοῦτε
» Ἁγίου Νικομηδείας κὺρ Νικηφόρου, τοῦ Ἁγίου Κρήτης κὺρ Γερασίμου, τοῦ
» Ἁγίου Μιτυλήνης κὺρ Ἀνθίμου καὶ τοῦ Ἁγίου Μεσημβρίας κὺρ Ἀνθίμου.

« ΣΑΝΤΟΡΙΝΗΣ Διονύσιος, ἔχων καὶ τὰς γνώμας τοῦ ἁγίου
» Βιδύνης κὺρ Ἰωσὴφ, τοῦ Ἁγίου Ναυπλίου κὺρ Βενεδίκτου, καὶ τοῦ Ἁγίου
» Φερσάλων κὺρ Νικοδήμου.

» ΣΚΟΠΙΩΝ Κωνστάντιος, ἔχων καὶ τὴν γνώμην τοῦ Νύσσης καὶ
» Προέδρου κὺρ Γαβριήλ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» ΣΑΜΑΚΟΒΙΟΥ Νεόφυτος.

» ΚΙΩΣΤΕΝΤΙΛΙΟΥ Γαβριήλ. »

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, ἐν γένει εἰπεῖν, φέρει μὲν ὑπογραφὰς ἐξ μόνον Ἀρχιερέων γνωμοδοτούντων καὶ δι' ἄλλους δώδεκα, εἶναι δὲ (ἐκτὸς τῶν ὀνομάτων τῶν ἐνδιαλαμβανομένων Μητροπόλεων, Ἐπισκοπῶν, κωμοπόλεων, καὶ χωρῶν καὶ τῶν ὑποψηφίων) αὐτολεξεὶ ὅμοιον καὶ ἀπαράλλακτον τῷ ἐκλεκτηρίῳ τοῦ μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν πρώτου Μητροπολίτου τῆς ἐπαρχίας Δυῤῥαχίου, ὡς εἰ ἀντεγράφησαν τὸ ἓν ἀπὸ τοῦ ἄλλου. Ἐν τῷ ἐγγράφῳ δὲ τούτῳ, ὡς καὶ ἐν ἐκείνῳ, αἱ αὐταὶ αἰτίαι καὶ ὁ αὐτὸς τρόπος τῆς καταργήσεως ἀμφοτέρων τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν ὑποδεικνύονται, ἐν ᾧ εἴδομεν πρὸ ὀλίγου (1), ὅτι ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς καταργήσεως τοῦ Πεκίου ἦτον ἡ ἀπαιτουμένη πληρωμὴ τῶν πρὸς τὸν Γεωργάκην Σπαθάρην ὀφειλομένων χρημάτων, καὶ ὅτι ἡ παρὰ τοῦ Βασιλείου Κράτους παραχώρησις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ἐγένετο ὡς ἀντάλλαγμα τῆς πληρωμῆς ἐκείνης. Ἄρα αἱ ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐγγράφῳ ὑποδεικνυόμεναι αἰτίαι τῆς καταργήσεως αὐτῆς ἀποδεικνύονται ἐξ αὐτοῦ τούτου πλασταὶ καὶ μηδεμίαν ἔχουσαι βάσιν.

Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ἂς μὴ παραδράμωμεν καὶ ἄλλας ἐνταῦθα σημειώσεις, αἵτινες θέλουσι μᾶς ἀποδείξῃ καὶ ἄλλως, πόσον ὀλίγον τότε ἐφρόντιζε τὸ Πατριαρχεῖον περὶ τῆς ἀληθείας τῶν ἐκθέσεών του ὡς πρὸς τὴν κατάργησιν τῶν εἰρημένων Ἀρχιεπισκοπῶν.

α') Ἐν τῷ Β' τῶν προηγουμένων τριῶν ἐγγράφων, ὅπου δηλοῦται ἡ αἰτία τῆς διὰ βασιλικοῦ ὁρισμοῦ γενομένης καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου, εἴδομεν νὰ ἀναφέρηται, ὅτι εἰς τὴν περὶ τούτου τῷ βασιλείῳ Κράτει δοθεῖσαν δῆθεν κοινὴν ἀναφορὰν συνεπέγραψαν ἐξ ἀρχιερεῖς: ὁ Νύσσης, ὁ Σκοπίων, ὁ Σαμακοβίου, ὁ Κιωστεντιλίου, ὁ Ἐρσεκίου, καὶ ὁ Πρεζρένης, καὶ ὅτι ἐκ τούτων οἱ δύο πρῶτοι εἶχον καὶ τὰς γνώμας, ἀνὰ δύο, ἄλλων τεσσάρων: τοῦ Μπελιγραδίου, τοῦ Οὐζίτζης, τοῦ Γενὶ-Παζαρίου, καὶ τοῦ Μπόσνης (2). Ἐν τῷ Γ' δὲ τῶν τριῶν πάλιν τούτων ἐγγράφων, ὅπου

(1) Ἴδε τὸ Β' ἔγγραφον ἀνωτέρω καὶ ὅσα κατόπιν αὐτοῦ εἴπομεν.

(2) Ἐκ τούτων ἐξάγει τις ὅτι ὅλοι οἱ τῷ Πεκίῳ ὑποκείμενοι Μητροπολῖται ἢ ἐπίσκοποι ἦσαν δέκα. Ἀλλ' ὁ Πατριάρχης Ἱεροσ. Δοσίθεος (Βιβ. Η' Κεφ. ιδ'. § 8 περὶ τῶν ἐν Ἱεροσ. Πατρ.) ἐπαριθμοῖ εἰς τὰς ἡμέρας του δεκατρεῖς Μητροπολίτας, καὶ ἕνδεκα ἐπισκόπους (1641-1707).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δηλοῦται ὡς τετελεσμένη ἡ προσάρτησις αὐτῆς τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ, ἀναφέρεται ὅτι εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἀναφορὰν εἶχον συνυπογράψῃ μόνον τέσσαρες ἀρχιερεῖς: ὁ Νύσσης, ὁ Σκοπίων, ὁ Σαμακοβίου, καὶ ὁ Κιωστεντιλίου, καὶ ὅτι ἐκ τούτων πάλιν οἱ δύο πρῶτοι εἶχον καὶ τὰς γνώμας τριῶν ἄλλων: τοῦ Μπελιγραδίου, τοῦ Οὐζίτζης, καὶ τοῦ Μπόσνης. Διὰ τί αὕτη ἡ οὐσιώδης ἀσυμφωνία μεταξὺ τῶν δύο τούτων περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου πραγματευομένων Πατριαρχικῶν ἐγγράφων; Τῆς ἀληθείας οὔσης μιᾶς καὶ ἁπλῆς, ἀνάγκη νὰ ἀπαντήσωμεν ὅτι ἡ ἀσυμφωνία αὕτη προέρχεται, καὶ δὲν δύναται νὰ προέλθῃ εἰμὴ ἐκ τοῦ ὅτι, τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος κοινῆς ἀναφορᾶς οὔσης ὑποθετικῆς, ὡς ἀνωτέρω ἀπεδείχθη, καὶ αἱ ὑπογραφαὶ αὐτῆς, ὡς ὁμοίως ὑποθετικαί, ἐτέθησαν ἀσυλλογίστως ἐκεῖ μὲν ἓξ μετὰ τεσσάρων, ἐδῶ δὲ τέσσαρες μετὰ τριῶν.

β') Ἐν τῷ αὐτῷ Β' ἐγγράφῳ ἀναφέρεται ἰδίως, ὅτι συνυπέγραψεν εἰς τὴν ῥηθεῖσαν κοινὴν ἀναφορὰν καὶ ὁ Ἐρσεκίου Ἄνθιμος, ἐν τῷ αὐτῷ δὲ πάλιν Γ' ἐγγράφῳ οὐδεμία, ὡς εἴρηται, γίνεται μνεία τοῦ Ἐρσεκίου ὡς συνυπογράψαντος. Πόθεν αὕτη ἡ διαφορὰ καὶ ἀσυμφωνία αὕτη;

Πρὸς λύσιν καὶ τοῦ μικροῦ δὴ τούτου ζητήματος, ἡμεῖς, παρεκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἐπὶ τούτου παρατηρήσεων ἡμῶν, ἠθελήσαμεν νὰ ἀναδράμωμεν καὶ εἰς τὸν ἀσφαλῆ ὁδηγὸν ἡμῶν, τὸν ἱερὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Κώδηκα, καὶ ἰδοὺ τί ἀνεκαλύψαμεν.

Ἀνεκαλύψαμεν ὅτι, μετὰ τὴν κατάστρωσιν τῶν τριῶν τούτων ἐγγράφων εἰς τὰ φύλλα 64 καὶ 65 (ἐξ ὧν, ὡς καὶ ἐκ τῶν λόγων τοῦ Χάμμερ καὶ τῆς μνησθείσης φυλλάδος καταδεικνύεται, ὅτι ἡ μὲν σύλληψις καὶ κάθειρξις τοῦ Γεωργάκη Σπαθάρη ἐγένετο εἰς τὰς 12 Αὐγούστου τοῦ 1765, καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ ὀλίγας ἡμέρας ὕστερον, ἡ δὲ ἀπαίτησις τῶν αὐτῷ παρὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὀφειλομένων, μετὰ παρέλευσιν μικροῦ δεῖν ἑνὸς χρόνου, ὅ ἐστι περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1766· εὐθὺς δὲ κατόπιν διαπραγματευθείσης τῆς καταργήσεως αὐτῆς, ἐξεδόθη ὁ περὶ τῆς προσαρτήσεώς της βασιλικὸς ὁρισμός, καὶ κατὰ συνέπειαν τούτου ἐξελέχθη ὁ πρῶτος Μητροπολίτης τῆς νέας ἐπαρχίας Πρεζραίνης τῇ 11 Σεπτεμβρίου 1766, Ἰνδικτιῶνος ιε') μετὰ τὰ ἔγγραφα, λέγομεν, ταῦτα, ὄπισθεν τοῦ φύλλου 65, κεῖται κατεστρωμένη ἡ ἑπομένη πρᾶξις:

« Τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως ΕΡΣΕΚΙΟΥ ἀπροστατεύτου μεινάσης,
» ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατικῶς προϊσταμένου ΣΤΕΦΑΝΟΥ, οὐ μόνον

» παντελεῖ καθαιρέσει τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ καθυ-
» ποβληθέντος, ἀλλὰ καὶ διὰ βασιλικοῦ ὁρισμοῦ ἐξωσθέν-
» τος διὰ τὴν φαυλόβιον αὐτοῦ καὶ αἰσχρὰν πολιτείαν, ἀνταρσίαν τε
» καὶ ἀνυποταξίαν, ἣν ἐδείκνυε πρότερον μὲν τοῖς ποτὲ τῷ Ἰπεκίῳ
» ὑποκειμένοις Ἀρχιερεῦσι καὶ τῷ ἐκεῖσε ποτὲ προϊσταμένῳ, καὶ ἤδη δὲ
» πρὸς τὴν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν, ὡς ἀντάρτου καὶ πολεμίου
» τοῦ ἐκεῖσε χριστιανικοῦ πληρώματος, καὶ δι' ἄλλα πολλὰ κανονικὰ
» ἐγκλήματα ἄξια ὄντα κανονικῆς καθαιρέσεως.

» Ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐν Κωνσταντινουπόλει συναδελφοὶ Ἀρχιερεῖς,
» προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου
» Σαμουήλ, συνελθόντες ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου με-
» γαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, καὶ ψήφους κανονικὰς προ-
» βαλλόμενοι εἰς εὕρεσιν καὶ ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἁρμοδίου προσώπου, τοῦ
» ἀναδεξομένου τὴν κοινὴν προστασίαν τῆς Μητροπόλεως ταύτης, πρῶτον
» μὲν ἐθέμεθα τὸν Ὁσιώτατον ἐφημέριον τοῦ Πατριαρχικοῦ
» ναοῦ ἐν ἱερομονάχοις κὺρ ΑΝΘΙΜΟΝ· δεύτερον δὲ, τὸν ἱερομόνα-
» χον κὺρ Ἰωάσαφ· καὶ τρίτον τὸν ἱερομόναχον Ἰωακείμ, ὧν καὶ τὰ ὀνό-
» ματα κατεστρώθη ἐν τῷ ἱερῷ Κώδηκι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκ-
» κλησίας, ἐν ἔτει αψξς', Σεπτεμβρίου κγ' Ἰνδικτιῶνος ιε. »

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως λοιπὸν τῆς πράξεως ταύτης κατενοήσαμεν, καὶ κατανοεῖ βεβαίως ἤδη ἕκαστος, ὅτι, καθ' ὃν καιρὸν ὑπεγράφη καὶ ἐπεδόθη δῆθεν ἡ ἐν τῷ Β' ἐγγράφῳ μνημονευομένη τῶν ἓξ ἀρχιερέων κοινὴ ἀναφορά, ἐν ᾗ τὸ ἔγγραφον τοῦτο λέγει ὅτι ὑπέγραψε καὶ ὁ Ἐρσεκίου ΑΝΘΙΜΟΣ, Ἐρσεκίου Μητροπολίτης ἦτον, οὐχὶ ὁ Ἄνθιμος, ἀλλ' ὁ ΣΤΕΦΑΝΟΣ· ὁ δὲ Ἄνθιμος ἦν ἁπλοῦς τοῦ Πατριαρχείου ἐφημέριος, καὶ δὲν ἐξελέχθη ὡς Μητροπολίτης Ἐρσεκίου, εἰμὴ εἰς τὰς 23 Σεπτεμβρίου, ὅτε πλέον πρὸ μηνὸς ἤδη εἶχε καταργηθῇ μὲν ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ, συνενωθῇ δὲ τὸ κλίμα Πεκίου τῷ Πατριαρχικῷ θρόνῳ, καὶ πρὸ δώδεκα ἡμερῶν εἶχεν ἐκλεχθῇ καὶ διορισθῇ ὁ πρῶτος μετὰ τὴν κατάργησιν Μητροπολίτης Πρεζρένης. Ἄρα κακῶς λέγει τὸ Β' ἐκεῖνο ἔγγραφον ὅτι συνυπέγραψεν εἰς τὴν ἀναφορὰν τὴν αἰτοῦσαν τὴν κατάργησιν καὶ ὁ Ἄνθιμος· ἤ, ἂν ὑπέγραψεν, ὑπέγραψε πλαστῶς ὡς Μητροπολίτης Ἐρσεκίου, ἐν ᾧ ἦτον ἐφημέριος τοῦ Πατριαρχείου. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοιαύτην πλαστογραφίαν ἦτον ἀνίκανον νὰ κάμῃ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐξ ἀνάγκης πάλιν πρέπει κάλλιον νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἡ ῥηθεῖσα κοινὴ ἀναφορὰ οὔτε ἐγράφη οὔτε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὑπεγράφη ὑπό τινος, ἀλλ' ἦτον ἁπλῶς ὑποθετικὴ πρὸς δικαιολόγησιν δῆθεν τῆς καταργήσεως, ὅθεν καὶ αἱ ὑπογραφαὶ ἐσημειώθησαν ὑποθετικῶς καὶ ἀσυλλογίστως ὡς ἔτυχεν.

Εἰς τί δὲ ἄρά γε συνίστατο ἡ τοῦ ἀληθοῦς τότε Μητροπολίτου Ἐρσεκίου Στεφάνου πρὸς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἀνταρσία καὶ ἀνυποταξία, δι' ἣν οὗτος καθῃρέθη καὶ ἐξώσθη; Μήπως ἐτόλμησε νὰ ὑψώσῃ φωνὴν κατὰ τῆς αὐθαιρέτου καὶ ἀντικανονικῆς καταργήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ εἶπεν ἢ ἔγραψεν, ὅτι διὰ τοῦτο καὶ δὲν ὑποτάσσεται τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ; Σύ, ὦ ἀναγνῶστα, ὡς νοημονέστερος ἡμῶν, θέλεις ἐννοήσῃ τοῦτο· τὸ καθ' ἡμᾶς, θέτομεν αὐτὸ ἁπλῶς ὡς πρόβλημα ὑμῖν.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον ὁ Ἐρσεκίου Στέφανος, ὅστις ὑπεβλήθη εἰς καθαίρεσιν κατ' ἐκείνας τὰς περιστάσεις, ἀλλὰ καὶ ὁ Γενὶ Παζαρίου κακο-Γαβριήλ, καὶ ὁ Μογλενῶν κακο-Γερμανός, ὡς γράφονται ἐν τῷ Κώδηκι, ὑπέστησαν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὴν αὐτὴν ποινήν, λόγῳ κανονικῶν ἐγκλημάτων, ὁ μὲν τῇ 20 Μαρτίου, (εὐθὺς δηλ. μετὰ τὴν κατάργησιν καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν,) ὁ δὲ κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ **1767**, καθὰ αἱ ἐν τῷ εἰρημένῳ Κώδηκι, ὄπισθεν τῶν φύλλων **71** καὶ **73**, κατεστρωμμέναι περὶ τούτου πράξεις διδάσκουσιν ἡμᾶς. Σημειώσατε δέ, ὅτι ὁ μὲν πρῶτος τούτων ἀναφέρεται ἐν τῷ Β'. οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Γ'. ἐγγράφῳ τῆς καταργήσεως τοῦ Πεκίου, ὡς προείπομεν· ὁ δὲ δεύτερος ἀναφέρεται ὁμοίως ἐν τῷ Γ', οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Β' ἐγγράφῳ τῆς καταργήσεως τοῦ Ἀχριδῶν, ὡς δόντες γνώμην ὁ μὲν διὰ τοῦ Ἁγίου Σκοπίων, ὁ δὲ διὰ τοῦ Ἁγίου Βοδενῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἰδοὺ διατί ἄρα οὐδεὶς τῶν Ἀρχιερέων, ἢ τῶν λαϊκῶν, τότε ἐτόλμησε πλέον, καὶ ἂν ἤθελε, νὰ ὑψώσῃ φωνὴν κατὰ τῆς καταργήσεως τῶν εἰρημένων Ἀρχιεπισκοπῶν· διότι ὁ παντοδύναμος καὶ ἀπόλυτος ἐκκλησιαστικὸς μονάρχης Πατριάρχης Σαμουὴλ τοὺς μὲν Ἀρχιερεῖς καθῄρει ὡς ἀντικανονικούς, τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἐξώριζεν ἢ ἄλλως ἐτιμώρει ὡς ἀντάρτας, καθὸ ἐναντία τῷ ὑψηλῷ βασιλικῷ ὁρισμῷ πράττοντας.

Ἐν τῇ κανονικῇ δὲ αὐθαιρεσίᾳ καὶ τῇ ἀπολύτῳ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ ὁ Πατριάρχης αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς Πατριαρχικοὺς ἀκόμη καὶ αὐτοκεφάλους θρόνους τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπενέβη κατὰ τὰς εὐνοϊκὰς δι' αὐτὸν περιστάσεις ἐκείνας, ἐνεργήσας ἐκλογὴν καὶ χειροτονίαν διὰ τῆς Συνόδου αὐτοῦ νέον μὲν Πατριάρχην Ἀντιοχείας τῇ

24 Ἀπριλίου, νέον δὲ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1766, ὡς ἐν τῷ ῥηθέντι Κώδηκι φύλ. 59 καὶ 60 φαίνεται, ἴσως διὰ νὰ προλάβη κἀκεῖθεν πᾶσαν ἀντίστασιν καὶ διαμαρτύρησιν κατὰ τῆς μελετωμένης ἤδη καταργήσεως τῶν δύο Ἀρχιεπισκοπῶν.

Ἵνα δὲ μή τις κατηγορήσῃ ἡμᾶς ὑπερβολῆς ἢ συκοφαντίας, διότι ὠνομάσαμεν τὸν Πατριάρχην Σαμουὴλ παντοδύναμον καὶ ἀπόλυτον μονάρχην, ἡμεῖς θέλομεν τελευταῖον μεταφέρει ἐνταῦθα μίαν ἄλλην πρᾶξιν ἐκ τοῦ ῥηθέντος Κώδηκος φύλ. 78, ἐξ ἧς γίνεται δῆλον, ὅτι ὁ Πατριάρχης αὐτὸς, ὅστις ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐγγράφοις ὑπέσχετο τοῖς ἐκ τοῦ κλίματος Ἀχριδῶν καὶ Πεκίου Ἀρχιερεῦσι τὸ συνεδριάζειν ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ, καὶ ψῆφον καὶ γνώμην ἔχειν ΕΠΙ ΠΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΝΤΟΙΑΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ, καὶ ὅλως καρποῦσθαι καὶ νέμεσθαι ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΓΕΡΑ ΚΑΙ ΒΡΑΒΕΙΑ, ὁ Πατριάρχης, λέγομεν, αὐτὸς ἀφ' οὗ κατειργάσατο μὲ τὴν ὑποχείριον αὐτοῦ Σύνοδον τὰς προλαβούσας πράξεις του, ἐπὶ τέλους, βαρυνθεὶς καὶ τὴν Σύνοδον αὐτοῦ ταύτην, καὶ τύφῳ ἀπολύτου ἐξουσίας παρεισδυόμενος, ἐνήργησα τὴν ἔκδοσιν βασιλικοῦ ὁρισμοῦ ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν ἅπαντες οἱ τῆς Συνόδου ἀρχιερεῖς, ὥστε μηδένα πλέον μένειν παρ' αὐτῷ, μόνον δὲ αὐτὸν ψηφοφορεῖν καὶ πράττειν κατὰ τὸ αὐτῷ δοκοῦν καὶ ἐπ' αὐτὰς ἀκόμη τὰς τῶν ἀρχιερέων ἐκλογὰς καὶ ἀποκαταστάσεις, ἐναντίον ῥητῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας (1). Ἵνα δὲ καλύψῃ δῆθεν τὸ ἀντικανονικὸν τῶν πράξεων τούτων, ὑπεχρέωσεν αὐτοὺς νὰ ὑπογράψωσι καὶ δώσωσιν αὐτῷ εἶδός τι ἐπιτροπικοῦ καὶ πληρεξουσίου γράμματος, ὅπερ καταχωροῦμιν ὧδε:

« Διὰ τοῦ παρόντος κοινοῦ ἡμῶν ἀποδεικτικοῦ γράμματος δηλοποιοῦμεν » ὅτι, ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΟΡΙΣΜΟΝ ἀπερχόμε» νοι εἰς τὰς ἐπαρχίας ἡμῶν, καὶ ΜΗ ΥΠΟΛΕΙΦΘΕΙΣΗΣ ΟΜΗ» ΓΥΡΕΩΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ περὶ τὸν Παναγιώτατον καὶ Σε» βασμιώτατον ἡμῶν Αὐθέντην καὶ Δεσπότην τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην » Κύριον Κύριον Σαμουήλ, ΑΦΙΕΜΕΝ ΤΑΣ ΓΝΩΜΑΣ ΗΜΩΝ τῇ αὐτοῦ » σεβασμιωτάτῃ Παναγιότητι, ὅπως, χρείας γενο-

---

(1) Ἴδε καν. 34 τῶν Ἀποστ. 2 τῆς Β', 28 τῆς Δ', καὶ 39 τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» μένης ΨΗΦΩΝ κανονικῶν εἰς ἀποκατάστασιν νέων ἀρ-
» χιερέων ἔν τινι τῶν ἐπαρχιῶν, ἔχῃ ἡ αὐτοῦ σεβασμιω-
» τάτη Παναγιότης ΠΡΟΒΑΛΕΙΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΚΩΣ ΨΗΦΙΖΕ-
» ΣΘΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΑΝ, ΟΥΣ ΑΝ ΘΕΟΘΕΝ ΦΩΤΙΣΘῌ, ὡς ἔχων
» τὰς γνώμας ἡμῶν, ὃν τρόπον καὶ ἡμεῖς ἐνδημοῦντες
» ἐν τῇ Βασιλευούσῃ, ἀντὶ πάντων τῶν ἀποδημούντων συ-
» ναδελφῶν ἐψηφοφοροῦμεν.

» Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν, ὑπογραφέντες ἰδίαις χερσὶν ἐν
» τῷ παρόντι, δεδόκαμεν αὐτὸ τῇ σεβασμιωτάτῃ αὐτοῦ Παναγιότητι. Ἐν
» ἔτει αψξζ' Ἰουλίου ιά. »

» Ἐφέσου Μελέτιος. — Κυζίκου Γεράσιμος.
» Νικομηδείας Νικηφόρος. — Νικαίας Ἄνθιμος.
» Χαλκηδόνος Ἰωαννίκιος. — Θεσσαλονίκης Θεοδόσιος.
» Μπρούσης Μελέτιος. — Κρήτης Γεράσιμος.
» Τραπεζοῦντος Δωρόθεος. — Ναυπλίου Βενέδικτος.
» Πελαγωνείας Ναθαναήλ. — Μπόσνας Σεραφείμ. »

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε δέ, ὅτι ἐνταῦθα ἅπασα ἡ δωδεκὰς τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιε-ρέων ἐστὶν ἰδίαις χερσὶν ὑπογεγραμμένη, οὐδεὶς δὲ ἐξ αὐτῶν ὑπογράφει ὡς ἔχων τὴν γνώμην τοῦ ἑτέρου, καθὰ τοῦτο ἐν ἄλλαις πράξεσιν εἴδομεν· διότι ὁ Πατριάρχης Σαμουήλ, ὡς φρόνιμος ἄνθρωπος, ἠθέλησεν ἐνταῦθα νὰ γίνωσι τὰ πράγματα τακτικά. Ἡ δὲ τοιαύτη ἀνώμαλος τῆς Ἐκκλησίας κατάστασις διήρκεσεν ἐπὶ ὅλους δεκαὲξ μῆνας, ὅτε τῇ 5 Νοεμβρίου τοῦ 1768 ἔτους ὁ περιώνυμος οὗτος Πατριάρχης ἐξωσθείς, ἐδέησε νὰ γράψῃ καὶ αὐτὸς τὴν προμελετημένην δῆθεν παραίτησίν του, ὡς φαίνεται ἐν τῷ ἱερῷ Κώδηκι φύλλῳ 84 καὶ 85, ἔχουσαν οὕτω:

« Πολλάκις καὶ πρὸ πολλοῦ ἐδεήθην πολλῶν, καὶ ἀντὶ
» πολλῶν ἀξιολόγων μαρτύρων, τοῦ παραιτηθῆναί με, καὶ οὐκ
» εἰσηκούσθην· ἤδη δὲ θείῳ ἐλέει ἠξιώθην τῆς ἐμῆς προθέ-
» σεως εἰς ἀπαλλαγὴν ἀμυθήτων δεινῶν, καὶ φροντίδων, καὶ πα-
» ρακμῆς, καὶ παθῶν ἄνεσίν τινα, δι' ἃ καὶ νῦν διὰ τοῦ παρόντος μου ἰ-
» διοχείρου, γηθόμενος καὶ πλήρης χαρᾶς (1) παραιτοῦμαι εἰς τὸ ἐκ-

---

(1). Τοῦτο θέλει νὰ εἴπῃ οἰκειοθελῶς καὶ ἀβιάστως.

» λέξαι, ὅν τινα ἐκλέξωσιν, ἱκανὸν καὶ πρόσφορον (1) οἱ συνάδελ-
» φοι ἀρχιερεῖς ἀντὶ τῆς Οἰκουμενικῆς ταυτησὶ Πατριαρχικῆς ποιμαντορίας.
» Ὅθεν καὶ ὑπογράφομαι· ͵αψξή, Νοεμβρίου έ.

« † Ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Σαμουὴλ βεβαιῶ».

Ὅστις διὰ περιέργειαν παραβάλῃ τὴν παραίτησιν ταύτην τοῦ Πατριάρχου Σαμουὴλ μὲ τὴν ἐν τῷ Κώδηκι ὁμοίως τῇ 21 Μαΐου 1763 καταστρωθεῖσαν παραίτησιν τοῦ προκατόχου τοῦ Ἰωαννικίου, θέλει ἰδεῖ, ὅτι καὶ οὗτος διὰ βασιλικοῦ προστάγματος τοῦ θρόνου ἐξωσθείς, λέγει ὅμως ἀπαραλλάκτως ὡς ὁ Σαμουήλ, ὅτι οἰκειοθελῶς παρῃτεῖτο, ὡς δῆθεν πρὸ πολλοῦ τοῦτο μελετῶν καὶ εἰς ἔκβασιν ἀγαγεῖν ἐπιποθῶν. Ὅθεν καὶ πάλιν φαίνεται, ὅτι οὐδεμίαν πίστιν πρέπει νὰ δίδωμεν εἰς τὰς τοιαύτας οἰκειοθελεῖς, ἀβιάστους, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ ἐν πλήρει χαρᾷ καὶ γηθωσύνῃ γινομένας παραιτήσεις Πατριαρχῶν, Ἀρχιεπισκόπων, καὶ Μητροπολιτῶν, κατὰ κανονικὴν τάξιν ἁπλῶς λαμβανομένας, καὶ ἐν τῷ Κώδηκι καταστρωννυμένας.

---

(1). Ἀπαραλλάκτως καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Πεκίου Καλλίνικος ἔγραφεν ἐν τῇ παραιτήσει αὐτοῦ, ὅτι ... τὸν ἡσύχιον καὶ ἀπράγμονα βίον ἐπιζητῶν, καὶ βουλόμενος ποιῆσαι τοῦτο πρὸ πολλοῦ, τοῦ καιροῦ παρασχόντος ἤδη, παραίτησιν ποιεῖται τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐξ οἰκειοθελοῦς καὶ ἀβιάστου γνώμης καὶ προαιρέσεως... ἐπὶ τῷ καταστῆσαι ἐν αὐτῷ ἄλλο πρόσωπον ἄξιον καὶ ἁρμόδιον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Περαίνοντες ἤδη τὸν λόγον ἡμῶν, ἂς συγκεφαλαιώσωμεν τὰ εἰς τὴν κατάργησιν τῶν δύο Ἀρχιεπισκοπῶν ἀναφερόμενα, καὶ ἐν τῷ Κώδηκι τῆς Μ. Ἐκκλησίας κατεστρωμμένα διάφορα γεγονότα, πρὸς παντελῆ διαφώτησιν τῶν ταῦτα ἀγνοούντων ὀρθοδόξων χριστιανῶν.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, μὲ κακὸν ὄμμα βλέπον καὶ μὲ βαρείαν καρδίαν φέρον τὸ ἀνεξάρτητον καὶ αὐτοκέφαλον τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος Σλαβο-Βουλγαρικῶν Ἀρχιεπισκοπῶν (1), καὶ τὴν παντελῆ κατάργησιν αὐτῶν προ-

---

(1) Ἰδοὺ τῆς τοιαύτης διαθέσεως τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἓν πρόχειρον παράδειγμα. Ἐν ᾧ, ὡς ἄνω εἴρηται, ἐπὶ Αὐτοκράτορος Ἰωάννου Δοῦκα Βατάτζη καὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ ὁ Τουρνόβου εἶχε κηρυχθῆ Πατριάρχης αὐτόνομος εἰς τὸ διηνεκὲς (α), ὁ Πατριάρχης Κάλλιστος, εἰς ἀπάντησιν ἀναφορᾶς δύο μοναχῶν ἐκ Τουρνόβου εἰδοποιούντων, ὅτι ὁ Τουρνόβου Πατριάρχης οὐκ ἐμέμνητο ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς τοῦ ὀνόματος τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, καθὼς οὐδ' οὗτος ἐμέμνητο τοῦ ὀνόματος ἐκείνου, γράφει κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1355 πρὸς τοὺς μοναχοὺς

(α) Εἰς τοῦτο προτρέπων ὁ Αὐτοκράτωρ αὐτὸς τοὺς Πατριάρχας Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων, γράφει αὐτοῖς « δωρήσασθαι ΙΣΟΝ ΑΥΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑΣ ΒΑΘΜΟΝ τῇ Τουρνόβου πόλεως Ἐκκλησίᾳ ὡς Μητρὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ βουλγαρικοῦ βασιλείου»· οἱ δὲ Πατριάρχαι οὗτοι ἀπαντῶντες εἰς τὰ ὁμοίως ἐπὶ τούτῳ σταλέντα αὐτοῖς γράμματα τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ, λέγουσιν, ὅτι « ἀποδεχόμενοι τὴν αἴτησιν ταύτην ὡς καλὴν γνώμην καὶ βουλὴν ἐπιδοκιμάζουσιν αὐτὴν δι' ἰδιοχείρου γράμματος». Κατὰ συνέπειαν δὲ τούτων συνόδου γενικῆς τῶν Μητροπολιτῶν, Ἀρχιεπισκόπων, ἐπισκόπων καὶ λοιπῶν ἐκ πάσης τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ ἐκ παντὸς τοῦ βουλγαρικοῦ βασιλείου συγκροτηθείσης, καὶ διὰ τόμου καὶ συγγιλίου εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἀναφαιρέτου ἐκυρώθη ὁ Τουρνόβου Ἀρχιεπίσκοπος Πατριάρχης αὐτόνομος καὶ αὐτοκέφαλος (Ἴδε Συνοδ. Βορέου Βασιλέως ἐν Βουλγ. Φιλλ. 1858 σελ. 216—218. καὶ ἐν Γλάσνικ τῆς Σερβ. Φιλολ. εταιρ. 1855 Τ. VII, σελ. 175—176). Τοῦτο δὲ ἐπιμαρτυροῦσιν ἐκτὸς ἄλλων ὅ,τε Γεώργιος Ἀκροπολίτης λέγων: « Τότε καὶ ὁ Τουρνόβου Ἀρχιερεὺς . . . αὐτονομίᾳ τετίμηται καὶ Πατριάρχης ἀναγορεύεσθαι κέκριται βασιλικῷ καὶ Συνοδικῷ τῷ θεσπίσματι» (G. Acrop. c. 33), καὶ ὁ Νικηφόρος Γρηγορᾶς λέγων: « Τηλικαῦτα δὲ καὶ ὁ Τουρνόβου ἐπίσκοπος αὐτονομίαν λαμβάνει διηνεκῆ». (Niceph Greq. L. II, c. 3).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

μελετῶν, πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ πράγματος ἄρχεται κατὰ πρῶτον ἀπὸ

αὐτοὺς λέγων: « τὸ παρὰ μὲν τῆς ἡμῶν μετριότητος γινόμενον εἰς τοῦτον
» ἔχει τὸν προσήκοντα καὶ δίκαιον λόγον· τὸ δὲ τελούμενον παρ' αὐτοῦ,
» ἤγουν τὸ μὴ μεμνῆσθαι τῆς ἡμῶν μετριότητος ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς,
» ἐστὶ πάντων παραλογώτατόν τε καὶ ἀδικώτατον δι' αἰτίαν
» τοιαύτην. Ὁ Πατριάρχης Τρουνόβου . . . παρακλήσεως γεγονυίας πολλῆς
» καὶ δεήσεως εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ταύτην Μ. καὶ Ἱερὰν Σύνοδον παρὰ τοῦ
» τότε τὰ τῆς Βασιλείας τῶν Βουλγάρων διϊθύνοντος σκῆπρα, διὰ τιμὴν
» ἐκείνου καὶ τοῦ ΤΟΙΟΥΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ . . . ἐδωρήθη συγκαταβάσεως
» λόγῳ πρὸς τὸν Τουρνόβου τὸ ὀνομάζεσθαι Πατριάρχην Βουλγαρίας
» οὐ μέντοι εἶναι καὶ συναρίθμιον τοῖς λοιποῖς ἁγιωτάτοις Πατρι-
» άρχαις, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ μνημονεύεσθαι ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις
» κατὰ τὸν θεῖον καὶ ἱερὸν [28] κανόνα τῆς δ' Συνόδου . . . καὶ κατὰ τὸν
» τῆς ς' Συνόδου [36] κανόνα (α), ἐπειδὴ πέντε Πατριάρχαι ἐτάχθησαν τὸ
» κατ' ἀρχὰς . . . μέχρις ἂν συνῆν ἡμῖν καὶ ὁ Πάπας Ῥώμης, ἔκτοτε δὲ
» μέχρι τοῦ νῦν εἰσὶν ἡνωμένοι οἱ τέσσαρες, οἵτινες, κοινωνίαν ἔχον-
» τες ἀδιασπάστως, μνημονεύονται παρ' ἀλλήλων ἐν ταῖς Ἐκκλησι-
» αστικαῖς πάσαις συνάξεσιν. Ἔδει γοῦν τὸν Τουρνόβου Πατρι-
» άρχην, ἅμα μὲν δι' ἣν ὤφειλεν ὑποταγὴν (β) εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς
» Ἁγιωτάτην τοῦ θεοῦ Μ. Ἐκκλησίαν, παρ' ἧς εἴληφε καὶ τὸ εἶναι καὶ
» ὀνομάζεσθαι Πατριάρχης, ἅμα δὲ καὶ τὸ περιποιεῖσθαι ἑαυτῷ τιμὴν
» καὶ κοινωνίαν τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρ-
» χῶν, ἀνάγκην ἔχειν ἀναφέρειν ἀεὶ τήν τε ἡμῶν
» μετριότητα καὶ τοὺς ἄλλους πατριάρχας ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις, καὶ οὕ-
» τως ἀποσώζειν καὶ αὐτὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ τὸν τύπον τῆς
» Ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, κἀντεῦθεν φαίνεσθαι ἡ-
» νωμένοι καὶ συναρίθμιοι ἡμῖν· οὗτος δὲ ἀθετῶν
» οὐ καλῶς τὸν τοιοῦτον ἐκκλησιαστικὸν θεσμὸν, καὶ ἀποσκιρτῶν τῆς ὑ-
» ποταγῆς τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας θεοῦ,
» ἐξ ἧς, ὡς διείληπται, τὸ εἶναι Πατριάρχης κατὰ συγκατάβασιν
» ἔχει, οὐδεμίαν ποιεῖται μνήμην τῆς ἡμῶν μετριότητος, πρᾶγμα ποιῶν
» ἀτοπώτατον, καὶ ἔξω τῶν ἐξ ἀρχῆς συμφωνιῶν τῶν ἀποτα-
» χθεισῶν διὰ τοῦ τόμου τοῦ Ἁγ. Πατριάρχου κὺρ
» Γερμανοῦ . . . . : . Καὶ χωρὶς δὲ τούτου, εἰ ὁ τῆς Κων|πόλεως
» θρόνος καὶ τὰς τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν κρίσεις, Ἀλε-
» ξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ ἐ-
» πανακρίνει καὶ διευθετεῖ, καὶ ἐπιψηφίζεται, καὶ

(α) Σημειώσατε ὅτι οἱ δύο οὗτοι ἐπικαλούμενοι κανόνες μηδὲ γρῦ ἀναφέρουσι περὶ τοῦ ἀντικειμένου.

(β) Πόθεν ὤφειλεν ὑποταγὴν αὐτόνομος διατελῶν; Ἀλλ' ἐνταῦθα ἐν γένει ἐφαρμόζεται τὸ λύειν ζήτημα διὰ ζητήματος, ὡς ὁ σοφιστικὸς ἐκεῖνος συλλογισμὸς: ῥάβδος ἐν γωνίᾳ, ἄρα βρέχει. Οὕτω καὶ τά: Πέντε ἦσαν Πατριάρχαι· ἔδει γοῦν τὸν Τουρνόβου . . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τὰς συνήθεις αὐτοῦ ἐπεμβάσεις, εὐκαιρίας δ' ἔπειτα ἐπιτυχὸν, καταντᾷ εἰς

» τὸ κύρος δίδωσιν, ΩΣ ΟΙ ΘΕΙΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΑΓΟΡΕΥΟΥΣΙ,
» καὶ αἱ πράξεις ἐπεμαρτύρησαν, πῶς οὐ πολλῷ μᾶλλον τῆς τῶν
» Βουλγάρων Ἐκκλησίας ὁ θρόνος οὗτος κύριος ἔσται,
» παρ' οὗ καὶ τὸ ὀνομάζεσθαι Πατριάρχης τετίμηται; Ἀλλὰ γινώσκετε
» σαφῶς ὅτι, εἴπερ οὐκ' ἦν ἡ πρὸς τὸν ὑψ. βασιλέα τῶν
» Βουλγάρων, ἐν Ἁγ. Πνεύματι γνησιώτατον υἱὸν τῆς ἡμῶν μετριότη-
» τος, κὺρ Ἰωάννην τὸν Ἀσάνη εἰλικρινὴς σχέσις καὶ διάθεσις
» αὐτῆς, καὶ τὸ μὴ λυπηθῆναι τοῦτον διὰ τὴν τοιαύτην
» αἰτίαν, εἶχεν ἀπὸ δικαίου ἡ μετριότης ἡμῶν, ὡς Οἰκουμ. Πα-
» τριάρχης, διὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ χάριτος, ἀνακρῖναι τὰ κατ' αὐτὸν,
» καὶ ἐξετάσαι ταῦτα εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερὰν καὶ μεγάλην σύνοδον, ὡς
» μέχρι τοῦ νῦν μὴ γινωσκόμενα, καὶ ἢ λαβεῖν τοῦτον διόρθωσιν, ἢ κανονι-
» κῶς εὐθῦναι, ὡς ἀθετοῦντα τὴν Ἐκκλησίαν προδήλως, ἐξ ἧς, ὡς πολ-
» λάκις εἴρηται, τὸ εἶναι Πατριάρχης πεπλήρωται, ἢ τό γε δεύτερον ἀ-
» ποστερῆσαι τοῦτον τοῦ τοιούτου ὀνόματος» (Ἴδε
Acta Patriarch. Const. Edit. 1862. t. 1 p. 437—439.)

Διὰ τοῦ γράμματος τούτου ὁ Πατριάρχης Κάλλιστος, ὁμολογῶν τὴν σύστασιν τῆς Πατριαρχείας διὰ τόμου συνοδικοῦ ἐπὶ Γερμανοῦ Πατριάρχου, προφασίζεται μὲν ὅτι ἠγνόει, ὕστερον ἀπὸ 119 ἔτη, τὴν μὴ μνημόνευσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου παρὰ τοῦ Τουρνόβου, προσπαθεῖ δὲ νὰ ἀποδείξῃ σοφιστικῶς τὴν ἀνάγκην τῆς μνείας ταύτης, καὶ τέλος ἀπειλεῖ νὰ καταργήσῃ ὅλως τὴν Πατριαρχείαν ταύτην, ἐὰν οὗτος δὲν ὑπακούσῃ εἰς τὴν ὑποδεικνυομένην ταύτην κανονικὴν ἀνάγκην. Λέγει δ' ἐν παρενθέσει, ὅτι πρὸς χάριν καὶ τιμὴν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ ΕΘΝΟΥΣ τῶν Βουλγάρων εἶχε συστηθῆ ἡ Πατριαρχία αὕτη, καὶ πρὸς χάριν πάλιν ἐκείνου ὁ Κάλλιστος ἀπέσχε τοῦ νὰ τὴν καταργήσῃ ἀμέσως. Ἤδη ἐννοοῦμεν λοιπὸν διατί κατηργήθη ἡ Πατριαρχία αὕτη ἅμα ὅτε τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον δὲν εἶχε πλέον τίνι ποιῆσαι χάριν. Καὶ πραγματικῶς ἀναγινώσκομεν ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχῶν συγγράμματι τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δοσιθέου (Βιβλ. ΙΑ' Κεφ. γ' § 1) ὅτι κατὰ τὸν τὸ 7080 (1572) ἔτος ἀκμάσαντα Ἱέρακα Μέγαν Λογοθέτην αμετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἠθροίσθη σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ᾗ λόγος ἐγένετο περὶ τοῦ ὅτι κακῶς ᾔτησαν οἱ Βασιλεῖς γενέσθαι τινὰς ἐπαρχίας Ἀρχιεπισκοπὰς αὐτοκεφάλους. Ὅθεν, ἐπειδὴ τῆς Ἐκκλησίας τότε μὴ δυνηθείσης τοῖς Βασιλεῦσιν ἀντιστῆναι, ΝΥΝ ΚΑΙΡΟΣ ΕΣΤΙΝ ΥΠΟΤΑΧΘΗΝΑΙ τῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ τήν τε Ἀχρίδα, καὶ τὸ Τούρναβον, καὶ τὸ Πέκιον καὶ οὕτως ἐχειροτόνησαν εἰς ταύτας τὰς Ἀρχιεπισκοπὰς Μητροπολίτας. Ἀλλ' ἡ μὲν Τούρνοβος ἐνέμεινε τῇ ὑποταγῇ· αἱ δὲ λοιπαὶ δύο ὑποσχεθεῖσαι τῷ Σουλτάνῳ φόρους κατ' ἰδίαν, ἴσχυσαν τῇ ἐξωτερικῇ βίᾳ μεῖναι ἐν τῷ ἀρχαίῳ σχήματι.»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τὴν παντελῆ κατάργησιν αὐτῶν. Κατεργάζεται δ' ἐπὶ τούτῳ τὰς ἑπομένας πράξεις:

α'. Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ **1762**, ἀντὶ τοῦ θανόντος Μογλενῶν ἐπαρχίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, διορίζει, κατ' εὐθείαν καὶ ἄνευ ψήφου καὶ γνώμης τῆς συνόδου Ἀχριδῶν, κατ' αἴτησιν δῆθεν τοῦ Κυριάρχου Ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου, τὸν ἐν Ἱερομονάχοις Γαβριήλ.

β' Κατὰ Μάϊον τοῦ **1763**, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν Κυρίλλου ἐξορισθέντος, τοῦ δὲ διαδόχου αὐτοῦ Ἱερεμίου ἀποθανόντος, κατ' αἴτησιν τάχα τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει συστήματος τῶν ἐξ Ἀχρίδος γουναράδων, ψηφίζει δι' ἐκπτώτων ἀρχιερέων, καὶ διορίζει Ἀρχιεπίσκοπον Ἀχριδῶν τὸν Μέγαν Πρωτοσύγκελλον αὐτοῦ Ἀνανίαν.

γ' Κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀντὶ τοῦ οἰκειοθελῶς δῆθεν παραιτηθέντος, πράγματι δὲ ἐπὶ καταχρήσεσι κατηγορηθέντος, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἀχρονολογήτου ἀναφορᾶς δεκαοκτὼ ἐπαρχιωτῶν αὐτοῦ καθαιρέσει ὑποβληθέντος Μακαρίου τοῦ Μελενίκου ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διορίζει, κατ' εὐθείαν καὶ ἄνευ γνώμης μηδ' ἐρωτήσεως τοῦ κυριάρχου Ἀρχιεπισκόπου, τὸν πρώην Πρωτοσύγκελλον αὐτοῦ Δαμασκηνόν.

δ' Τῇ **24** Ἀπριλίου τοῦ **1766**, «τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας Σιλ» βέστρου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος, τῶν δὲ ἐκεῖσε χριστιανῶν, διὰ » γράμματος τοῦ κὺρ... τοῦ καὶ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΠΑΝΤΟΣ » ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΓΕΝΟΥΣ τῆς αὐτόθι πολιτείας, ἀναγ» γειλάντων τὴν ἀποβίωσιν τοῦ διαληφθέντος, καὶ πολλὰ ἐκλιπαρη» σάντων εἰς εὕρεσιν καὶ ἐκλογὴν... τοῦ διαδεξομένου, καὶ τὴν κοινῇ » ἅπασαν αὐτῶν γνώμην τοῦ τε ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗ» ΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΛΑΪΚΟΥ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ ἀνα» θεμένων,» τὸ Πατριαρχεῖον τοῦτο, συνδιασκεψάμενον μετὰ τοῦ [κεκμηκότος τὴν ἡλικίαν] Ἀλεξανδρείας Ματθαίου καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων Παρθενίου, διορίζει τὸν Χαλεπίου Φιλήμονα Πατριάρχην Ἀντιοχείας.

Σημειωτέον ἐνταῦθα πόσην ὁμοιότητα ἔχει ἡ δι' ἑνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου ἐκφρασθεῖσα κοινὴ παράκλησις καὶ γνώμη τοῦ τε ἐκκλησιαστικοῦ καὶ λαϊκοῦ συστήματος τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ἀντιοχείας μὲ τὴν δι' ἓξ ἀρχιερέων δηλοποιηθεῖσαν κοινὴν αἴτησιν καὶ γνώμην κλήρου τε καὶ λαοῦ τῶν δύο Ἀρχιεπισκοπῶν Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν περὶ τῆς καταργήσεως αὐτῶν.

ε'. Κατὰ Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ματ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

» θαίου, διὰ τὸ κεκμηκὸς τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἔτι δὲ καὶ ἔρωτι
» ἡσυχίας καὶ ἀπράγμονος διαγωγῆς, οἰκείᾳ βουλῇ καὶ αὐθαιρέτῳ γνώμῃ
» παραίτησιν ποιησαμένη, » τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον « γνώμῃ
» βουλῇ καὶ ἐκλογῇ τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος, »
» καὶ γνώμῃ τῶν Μακαριωτάτων συναδέλφων Πατριαρχῶν τοῦ τε [πρὸ
» τριῶν μηνῶν ὑπ' αὐτοῦ διορισθέντος] Ἀντιοχείας Φιλήμονος, καὶ τοῦ
» Ἱεροσολύμων Παρθενίου, συναινοῦν τῇ γνώμῃ τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος, »
διορίζει τὸν ἐν ἱερομονάχοις διδάσκαλον Κυπριανὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας.

Σημειωτέον καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἵνα δῆθεν ἀποδείξῃ τὸ κανονικὸν τῆς ἐπεμβάσεως αὐτοῦ εἰς τὴν χειροτονίαν καὶ ἀποκατάστασιν ἑνὸς ἀνεξαρτήτου Πατριάρχου, δὶς ἐπαναλαμβάνει ὅτι ἔπραξε τοῦτο γνώμῃ, βουλῇ, συναινέσει, καὶ ἐκλογῇ τοῦ διὰ τὸ κεκμηκὸς τῆς ἡλικίας του παραιτηθέντος Ματθαίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Ποῦ δὲ κεῖται ὁ ἀπόρρητος οὗτος κανὼν τῆς ἐκκλησίας ὁ ὁρίζων, ὅτι γνώμῃ καὶ ἐκλογῇ τῶν παραιτουμένων ἢ παραιτηθέντων Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν, ἢ Ἐπισκόπων ἀποκαθίστανται ἄλλοι εἰς τόπον αὐτῶν; τοῦτο μένει εἰς τὸ Πατριαρχεῖον νὰ μᾶς δείξῃ.

ς'. Κατὰ Αὔγουστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, παραιτηθέντος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πεκίου Καλλινίκου διὰ τὸ [τῶν ἐπικειμένων αὐτῷ χρεῶν δυσβάστακτον φορτίον ΕΠΙ ΤΩ ΚΑΤΑΣΤΗΣΑΙ ΑΝΤ' ΑΥΤΟΥ ΑΛΛΟ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ἄξιον καὶ ἁρμόδιον, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἔχον ἤδη καλὴν εὐκαιρίαν τῆς χηρείας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀφ' ἑνός, καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ ἀπαίτησιν τῆς πληρωμῆς τῶν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου αὐτοῦ πρὸς τὸν κρεμασθέντα Γεωργάκην Σπαθάρην ὀφειλομένων χρημάτων ἀφ' ἑτέρου, διαπραγματεύεται μετὰ τῶν τότε τὸ Κράτος κυβερνώντων τὴν ἀντὶ τῆς πληρωμῆς ταύτης παραχώρησιν καὶ προσάρτησιν τῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ εἰς ἀμοιβὴν τῶν κόπων καὶ τῶν ἀγώνων αὐτοῦ ἐπιτυγχάνει τὸν ἐπὶ τούτῳ βασιλικὸν ὁρισμόν, καὶ σφετερισάμενον οἰκειοποιεῖται ἁπάσας τὰς αὐτῇ ὑποκειμένας ἐπαρχίας.

ζ'. Τῇ 23 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὸν τῇ καταργηθείσῃ Ἀρχιεπισκοπῇ ὑποκείμενον Μητροπολίτην Ἐρσεκίου Στέφανον, ἀνυποταξίαν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ δεικνύοντα, τὸ Πατριαρχεῖον τοῦτον ἐξωθεῖ μὲν διὰ βασιλικοῦ ὁρισμοῦ, καθυποβάλλει δὲ εἰς παντελῆ καθαίρεσιν, καὶ διορίζει εἰς τόπον αὐτοῦ τὸν ἐφημέριον τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου Ἄνθιμον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ή. Τῇ 6 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τοῦ τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχριδῶν ὑποκειμένου Μητροπολίτου Κορυτζᾶς, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι οἰκονομῆσαι τὴν ἐπαρχίαν του, παραιτηθέντος εἰς χεῖρας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀρσενίου, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἤδη ὅλως εὐχαριστημένον διὰ τὴν παντελῆ ἐπιτυχίαν αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν κατάργησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου, δράττεται τῆς παρουσιαζομένης ταύτης εὐκαιρίας ἵνα βάλῃ χεῖρα καὶ ἐπὶ τῆς Ἀχριδῶν, καὶ δὴ ἐπὶ προφάσει αἰτήσεως δῆθεν αὐτοῦ τε τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί τινων αὐτῷ ὑποκειμένων ἀρχιερέων ἐν Βασιλευούσῃ τὰς διατριβὰς ποιουμένων, διορίζει Μητροπολίτην Κορυτζᾶς τὸν ἐν ἱερομονάχοις Γεννάδιον.

θ΄. Μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην τὸ ῥηθὲν Πατριαρχεῖον ἐπεχειρίσατο ἤδη νὰ διενεργήσῃ καὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς αὐτῆς τὴν κατάργησιν, λαβὸν δὲ πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ πράγματος τήν τε παραίτησιν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀρσενίου ἐπὶ τῷ ὅρῳ, μηδόλως τηρηθέντι, τοῦ νὰ ἔχῃ διὰ βίου τὴν ἐπαρχίαν Πελαγωνείας, καὶ τὸ συμφωνητικὸν καὶ ὑποσχετικὸν ἐξ τῶν αὐτῷ ὑποκειμένων Μητροπολιτῶν, ἐπέτυχε κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1767 να λάβῃ ὑψηλὸν βασιλικὸν ὁρισμὸν περὶ καταργήσεως αὐτῆς καὶ προσαρτήσεως τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῆς τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ.

ί. Κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1767 τὸ αὐτὸ Πατριαρχεῖον καθαιρεῖ τὸν κατὰ τὰ 1762 ὑπὸ τοῦ προκατόχου Πατριάρχου Ἰωαννικίου διορισθέντα, τῇ δὲ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχριδῶν ὑποκείμενον Μητροπολίτην Μογλενῶν, ὃν καὶ κακο-Γαβριὴλ ἤδη ὀνομάζει, διὰ τὰ κανονικά του ἐγκλήματα, τὰ ὁποῖα πολὺ πιθανῶς ἦσαν ὅμοια τοῖς τοῦ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1766 καθαιρεθέντος Μητροπολίτου Ἐρσεκίου Στεφάνου.

ιά. Ὡς ἐπισφράγισιν ἐπὶ τέλους πάντων τῶν διαπεπραγμένων, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατὰ Μάϊον τοῦ 1767 ἔτους ποιεῖται ἔκθεσιν ἐν τῷ Κώδηκι καταχωρηθεῖσαν, δι᾽ ἧς προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι, ἐπειδὴ ΔΕΔΟΤΑΙ τοῖς νομίμοις βασιλεῦσι τὸ νομοθετεῖν καὶ νεαράς, σάκρας, καὶ χάτι σερίφια ἐκδιδόναι ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἄρα καλῶς διὰ χάτι σεριφίου τοῦ Σουλτὰν Μουσταφᾶ κατηργήθησαν καὶ ἐν ἑαυτῷ παρεχωρήθησαν καὶ προσηρτήθησαν αἱ Ἀρχιεπισκοπαὶ Ἰπεκίου καὶ Ἀχριδῶν μετὰ τῶν αὐταῖς ὑποκειμένων ἐπαρχιῶν.

Τὸ συμπέρασμα δὲ τοῦτο ἐξαγαγὸν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀνεπαύθη ἔκτοτε ἐν τῇ συνειδήσει αὐτοῦ, καὶ ἤδη δυσανασχετεῖ, καὶ ἀπορεῖ, πῶς τολμῶσιν οἱ Βούλγαροι νὰ παραγνωρίζωσι τὰς πράξεις του ἐκείνας, νὰ ἀποκαλῶσι τὴν κατάργησιν τῶν εἰρημένων Ἀρχιεπισκοπῶν σφε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

τερισμόν, καὶ νὰ ἔχωσι τὴν τολμηρὰν ἀξίωσιν τοῦ νὰ ἐπανακτήσωσι τὰ ἐπὶ τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν Πεκίου καὶ Ἀχριδῶν καὶ ἐπὶ τῆς Πατριαρχίας Τουρνόβου κανονικῶς ἀπαράγραπτα δίκαια αὐτῶν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀπαραλλάκτως νομίμου μέσου, δι᾽οὗ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐσφετερίσατο καὶ ἰδιοποιήθη αὐτά, δηλονότι διὰ ΝΕΑΡΑΣ, ΣΑΚΡΑΣ, ΧΑΤΙ ΣΕΡΙΦΙΟΥ τοῦ νομιμωτάτου βασιλέως Σουλτὰν Αμδοὺλ-Ἀζὶζ Χὰν κυρίου ἡμῶν. Τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας του ταύτης θέλει εὕρει ἐν αὐτῷ τῷ ἱερῷ Κώδηκι αὐτοῦ, καὶ ἰδίως ἐν τῇ τελευταίᾳ τῶν ἐπαριθμηθεισῶν πράξεών του, ἐν ᾗ Πατριαρχικῶς τε καὶ Συνοδικῶς πρὸς ἅπαν τὸ χριστώνυμον πλήρωμα ἐκήρυξεν, ὅτι ΔΕΔΟΤΑΙ ΤΟΙΣ ΝΟΜΙΜΟΙΣ ΚΑΙ ΓΝΗΣΙΟΙΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣΙ ΝΕΑΡΑΣ ΚΑΙ ΧΑΤΙ-ΣΕΡΙΦΙΑ ΕΚΔΙΔΟΝΑΙ ΕΠΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ, οἷον καὶ τὸ νῦν Βουλγαρικὸν ζήτημα.

Σημ. Οἱ ὁμογενεῖς ἡμῶν ὀφείλουσιν πολλὴν εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν τῶν ἐπισήμων καὶ λίαν ἀξιοπεριέργων ἐγγράφων ἐξαχθέντων ποτε ἐκ τῶν ἀρχείων τῶν Πατριαρχείων εἰς τὸν μακαρίτην Τουρκο-βασιλάκην ἀπὸ Βαρμπίτον γραμματικὸν διατελέσαντα ἐν τοῖς εἰρημένοις Πατριαρχείοις ἐπὶ πολλὰ ἔτη· διότι αὐτὸς αὐτὰ σπουδάσας καὶ ἐκτιμήσας διετήρησε ἐν τοῖς βιβλίοις αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ θανῇ ἐσύστησεν εἰς τοὺς ἐκτελεστὰς τῆς αὐτοῦ διαθήκης.

Ὁ ἐκδότης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
007000023453

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ